מסעדת הבוקרים
קיבוץ מרום גולן
המסעדה בסגנון מערבי
• תפריט מגוון • בשרים צלויות • סלטים • בירה מהחבית • ארוחות עסקיות
מתקבלות הזמנות לערבים סגורים
טל' 06-960206 פקס 06-960236

יום ו', 30.9.1994, כ"ה בתשרי תשנ"ה ■ שנה 52, גליון 15587 ■ 3.60 ש"ח

מרכז המזרנים
יצור ושיווק מזרנים – הפצה בסיטונות
מזרנים אורטופדים
מזרני ספוג וסנדוויץ'
ציפות בד ושמשונית
הנוצרים 76 חדרה 38103 ת.ד. 395
טל. 06 – 323168 פקס. 06 – 322172

רבין וחוסיין דנו בעקבה בפתרון המחלוקות בנושאי הגבולות והמים

נועדו אמש במפתיע □ ירדן הבהירה כי לא תחתום הסכם בלא שנושאים אלה יסוכמו תחילה □ הביעו תקווה כי המו"מ יסתיימו בחתימה על "הסכם שלום"

□ מאר־לי שחר, פנחס ענברי

ראש הממשלה יצחק רבין וחוסיין מלך ירדן נועדו אמש בארמון המלך בעקבה בניסיון לגשר על חילוקי הדעות בנושאים בהם נותרו פערים בין עמדות הצדדים – הגבולות והמים. רבין יצא לעקבה במפתיע ללא ליווי של עיתונאים.

לאחר הפגישה פורסמה הודעה משותפת לפיה: "המלך חוסיין וראש הממשלה רבין רשמו לפניהם את ההתקדמות שהושגה עד כה והביעו תקווה שהמו"מ על חוזה השלום יסתיים בהצלחה, לאחר שיימצאו פתרונות מוסכמים והדדיים במהירות האפשרית לכלל הבעיות התלויות ועומדות".

סוכם כי הנושאים כולם ימשיכו להידון בין משלחות ישראל וירדן לאחר שובו של יורש העצר חסן מביקורו בוושינגטון, לשם הוא עתיד לצאת היום. השניים הביעו תקווה כי המו"מ יסתיים בחוזה שלום. יש לציין כי הביטוי "חוזה שלום" הוא חידוש לעומת הכרזת וושינגטון בה דובר על הפסקת מצב המלחמה.

עוד לפני קיום הפגישה העבירה ירדן מסרים ברורים לישראל, כי לא תסכים לחתום על הסכם שלום כששני הנושאים המרכזיים, הגבולות והמים, יידונו בהמשך.

כפי שפורסם אתמול ב"על־המשמר", סבורים בירושלים כי מאחר

המשך בעמוד 6

קהלני וחבריו הניחו הצעתם לשריון חוק הגולן; שובתי הרעב הפסיקו שביתתם

לא נענו לבקשת ראש־הממשלה להימנע מצעדים זה □ השובתים מאמינים כי זכו להישגים גדולים □ וח"כ דן כהן הגיש הצעת־חוק מנוגדת □ עמוד 3

□ יהודה צור

12 שובתי הרעב בגמלא החליטו אמש, לאחר שעות רבות של ויכוחים, על הפסקת שביתתם בתום 19 יום של צום. ההחלטה התקבלה בדיון שבסופו נטל חלק גם ח"כ אביגדור קהלני, שביקש מהם להפסיק השביתה בעקבות הנחת חוק שריון הגולן על ידו אתמול בבוקר בכנסת.

ביומיים האחרונים התברר, כי שובתי הרעב מיצו כבר את יכולת ההשפעה על דעת הקהל וגם על המערכות הפוליטית. הם העריכו כי לא תהיה שום עילה גדולה יותר מהנחת החוק שתאפשר להם להפסיק את שביתתם. כמה מן השובתים לא הסתפקו בהישג זה ודרו להמשיך בשביתה, אולם הרוב המכריע היה בעד הפסקתה.

דובר ועד יישובי הגולן אורי הייטנר, שהפסיד 12 ק"ג ממשקלו במהלך השביתה, אמר כי המהלך שלהם הצליח לאור העובדה ש־7 ח"כים חתמו כתב אמונים למאבק תושבי הגולן והונח על שולחן

המשך בעמוד 6

[...] אותו – צעירי העבודה קיבלו אתמול את ראש־הממשלה שהופיע לפניהם בתשואות. בתמונה: [...] מהם מעניק לו "ברית שלום", שישן טוב בלילה. *צילום: אלון רון / ישראל סאן*

רבין: הצעה של פחדנים המפחדים מהכרעת העם

כינה הצעה החמישה גזענית □ אמר כי משאל עם יהיה רק לאחר חתימה בראשי תיבות על ההסכם עם סוריה □ התקבל בתשואות ע"י צעירי העבודה

□ יהודה צור

"כל נסיון לסנדל את משאל־העם על־ידי רוב 70 ח"כים, או 65 אחוזים, זו הצעה גזענית של פחדנים, הפוחדים מהכרעת העם והמבקשים להוציא ממנה את הציבור הערבי. אין לכך תקדים בשום מקום בעולם. כאשר ידובר ברמת הגולן, העם יחליט ויקבע. סדר העדיפויות הלאומי שלי הוא קודם כל ירושלים מאוחדת", אמר אתמול יצחק רבין במפגש עם נוער־העבודה בבניין מפלגת העבודה ברחוב הירקון. ראש הממשלה התקבל בתשואות סוערות על־ידי הקהל הצעיר, שהגיש לו שי – מדים ממוסגרים תחת הכתובת ל"חייל השלום מהחיילים המתגייסים לשלום".

רבין ציין שמאז הסכמי שביתת הנשק לאחר קום המדינה, לא הצליחה המדינה להגיע להסכם שלום, כי לא תמיד היה העוז לקחת סיכונים סבירים לשלום. לדבריו, לאחר ההסכמים עם אש"ף יש אפשרות להגיע להסכם שלום עם ירדן בקרוב. הסכם שלום עם סוריה ולבנון יחד, יביא לשינוי משמעותי במצבה של ישראל.

הוא חזר והדגיש שאם ההסכם עם סוריה יחייב נסיגה משמעותית הוא יביא את הנושא למשאל עם רק לאחר שיהיה הסכם חתום בראשי תיבות. אם השלום יכלול נסיגה בשלבים עם הסדרי ביטחון, והעניין יסוכם עם הסורים הוא יציג זאת בפני העם. לדבריו, אין מביאים למשאל־עם דבר היפותטי. העם יחליט לא לפי סעיפים, אלא בער או נגד, כפי שנהוג בכל העולם.

רבין גילה, כי כאשר הודיע לפני שמונה חודשים על משאל־העם, הסורים לא אהבו זאת ואמרו, כי בגין עקר את כל הישובים בסיני ב־80 אחוז מהשטח שצה"ל כבש בששת הימים, בלי משאל־עם. הוא ציין, כי אין הוא מבין החלטה על משאל־עם כעת, כאשר אין מה להציג. משאל עם מקיימים כשיש הצעה מסוודרת.

רבין אמר כי כנראה עניין הפריימריס מחייב כל ח"כ לנסות לתפוס כותרת.

"אני לא דור צעיר, אני בן 72. באתי לתפקיד לעשות שלום וביטחון ולשנות סדרי עדיפויות לאומיות, אמר רבין שוכה למחיאות כפיים". הוא ציין כי העולם מסביבנו משתנה. יש להבין שאם נחכה עד

המשך בעמוד 6

האמריקאים צופים תזוזה סורית בביקור כריסטופר

[...] למנהגם פועלים עתה לעורר ציפיות בדעת הקהל בישראל □ סוכני נסיעות [...] משתתפים בוועידה עם ישראלים בקהיר □ רדיו דמשק החל לשדר בעברית

□ מאר־לי שחר, פנחס ענברי

במסעו הקרוב של מזכיר המדינה וורן כריסטופר באזור ניתן יהיה להעריך את המועד לסיום המו"מ עם הסורים – מעריכים בממשל האמריקני. אוקטובר יהיה חודש חשוב הוסיפו גורמים בממשל.

נציין כי עד למסע הדילוגים הזה ניסו האמריקנים בכל פעם להוריד את רמת הציפיות לפני הגעתו של מזכיר המדינה לאזור, העובדה

המשך בעמוד 6.

צפויה דחייה בהודעה על מינוי הרמטכ"ל הבא

□ אהרן קליין

ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין דוחה את ההודעה על מינוי הרמטכ"ל הבא. לדברי גורמים בכירים במערכת הביטחון רבין יביא את מינויו של הרמטכ"ל הבא לאישור הממשלה ביום ראשון ה־9

המשך בעמוד 6

הלוח הירוק
מודעות דרושים עמ' 21–22

7
שוב תסמונת גולדה?
שלא נחמיץ שוב את חלון ההזדמנויות לשלום עם סוריה

באר־שבע רוצה לעצור את הקטר הדוהר מחיפה

מכבי חיפה לא הפסידה 45 משחקי ליגה, מאז ה־24 באפריל 93, כשהובסה על־ידי הפועל באר־שבע 5:1. מחר תחזור להקתם של גיורא שפיגל ואיל ברקוביץ' (ללא חזן וקווינייצוב) לבירת הנגב, ושם תצפה להם קבלת פנים סוערת במיוחד

(15.30), באיצטדיון ווסרמיל בבירת הנגב, שם תארח הפועל באר־שבע את האלופה מכבי חיפה.

החיפנים, שהפסדם האחרון במשחקי הליגה היה בבאר־שבע, לפני 17 חודשים בריוק (24.4.93) 5:1, לא נוצחו מאז במשך 45 משחקי ליגה. בבאר־שבע נערכו השבוע במרץ רב למשחק הזה, והכל בעיר מדברים על עצירת ה"קטר" מחיפה, שיחסר מחר את הבלם הרוסי, אולג קווינייצוב, והקשר הבינ"ל, אלון חזן, שהורחקו בשבת שעברה. ישפוט: חיים ליפקוביץ'.

באיצטדיון העירוני בטבריה תארח (15.30) הקבוצה המפתיעה של הפועל בית־שאן את מוליכת הליגה, בני יהודה תל־אביב, שצברה עד כה 100 אחוזי הצלחה בשלושת המחזורים הראשונים. על פי הוראות המשטרה, 3000 מאושרים בלבד יורשו להכנס לאיצטדיון בטבריה. ישפוט: מאיר לוי.

שני משחקים בכרטיס אחר יהיו באיצטדיון רמת־גן: ב־16.00 תארח בית"ר תל־אביב את בית"ר ירושלים שטרם ניצחה העונה (חיים יעקב). ב־18.00: מכבי תל־אביב – הפועל פתח־תקוה (ישפוט: יעקב בן־חמו).

שאר המשחקים: הפועל חיפה – הפועל "עירוני" ראשל"צ (18.00, סוהיל דאוד); מכבי הרצליה – הפועל תל־אביב (16.00, סבי אלנקווה); מכבי "עירוני" אשדוד – מכבי נתניה (18.00, אריה וולף); מכבי פ"ת – הפועל "צפרירים" חולון (15.30, רחמים שאשו).

ואילו בשוח: יש לנו הכלים

□ משה רוזנבו

כדורגלני הפועל באר־שבע יסכמו הכנותיהם לפגוש את מכבי חיפה באימון קצר וקליל, שבסיומו יקבע המאמן, ויסאלי סבצ'נקו, את ההרכב.

עד אתמול נמכרו 2500 כרטיסים, וההנהלה מקווה למכירת 8000 כרטיסים, בהכנסה של 250 אלף שקל.

הבלם הותיק, שלמה אילוז: "אנו הנחלנו את ההפסד האחרון למכבי חיפה לפני קצת יותר משנה וחצי. תמיד הולך לנו נגד חיפה, ויש לנו כל הכלים לעצור אותם. אנחנו חייבים לנטרל את ברקוביץ' ורבינו, כדי שנהיה חזק בתמונה".

רביבו הפצוע בספק למחר

□ יוסף גלזר

קשר מכבי חיפה, חיים רביבו, עלול להחמיץ את משחק החוץ של קבוצתו בשבת בבאר־שבע. רביבו, הסובל מפציעה, נעדר אתמול מהאימון המסכם, והבוקר ייערך לו מבחן כשירות, שבו יתברר אם ייכלל בסגל היוצא למשחק.

במכבי חיפה זוכרים כי את ההפסד הליגה האחרון שלה, בטרם פתחה ברצף מרהים של 45 משחקים ללא הפסד, נחלה הקבוצה בבאר־שבע, ולכן קיימת דריכות מיוחדת. גם שאלון חזן ואולג קווינייצוב המורחקים ייעדרו.

צמד דניאל יתופקר בשורה הבלם קווינייצוב, ואילו רוזאן עירן יעלה במקום חזן, כאשר גם כי הוא יזכה לאשראי.

המנג'ר, גיורא שפיגל, הולך על רוני לוי ישמש קפטן בהעדר המשחקים מהם ייעדר חזן ומחה.

מליקה יישב על הספסל, טרטיאק יפתח בקישור

□ עמי רוזנברג

בבית"ר ירושלים המתינו אתמול לשווא לקשר קבוצת צ.ס.ק.א מוסקבה, אלכסנדר גריאזין, שלא הגיע – וסוכנו הבטיח שיגיע ביום ראשון הקרוב.

קשר נבחרת הונגריה, אישטבן סלוי, ממשיך לגלות יכולת טובה באימונים, אך העבורה שעבר פציעה קשה, תבדק על ידי רופא המועדון. בשלב זה רבים הסיכויים שתוך 10 ימים יותחם בקבוצה הבית"רית.

האוקראיני, ולדימיר גרשנייב, לא התאמן אתמול עקב פציעה בברך, ואת מקומו ימלא מאיר קדוש.

אתמול, לפני האורחה [...] הרגילה, היתה אסיפה [...] לשחקנים כי לפי שעה לא [...] "עריפת ראשים". עם זאת, [...] חלוץ הרכש, מאיר מליקה, [...] הספסל, והבלם, סרגיי [...] שגילה חולשה, יוסף [...] הקישור, ובמקומו ישחק [...] תומר אזולאי.

★ פורטוגל: גם המשחק [...] בין האלופה, בנפיקה [...] למחזיקת הגביע, פורטו, על [...] קאס, נסתיים בתיקו 1:1. [...] מכך ייערך משחק שליש[...] השתיים על מגרש נייטרלי.

האיום הוסר — השוטרים יתייצבו מחר במגרשים

סגן שר החינוך, ח"כ מיכה גולדמן, ומפכ"ל המשטרה, רב־ניצב [...] חפץ, סיכמו אתמול בערב כי למרות חילוקי הדעות בין משרד החינוך לבין המשטרה, בנושא ההקצבות לאבטחת מגרשי הכדורגל, יתייצבו [...] שוטרי משטרת ישראל במגרשים.

כמה שעות קודם לכן הודיעה המשטרה כי לא תשלח שוטרים לאבטחת את המגרשים, כיוון שמשרד החינוך עדיין לא העביר את ההקצבות הדרושות לצורך זה.

משרד החינוך הודיע בתגובה כי צעד זה של המשטרה אינו [...] משום שכל הנושא נמצא בדיון אצל וועדה מיוחדת שהוקמה לבחינת הסדרת תקציבי האבטחה.

כאמור, בשיחה בין סגן השר והמפכ"ל, הוחלט כי כוחות המשטרה יתייצבו למשמרתם בשבת הקרובה, ובמהלך השבוע הבא יתקיימו דיונים אינטנסיביים להסדרת הנושא.

שוקאנוב פצוע, לא ישחק מחר

□ נפתלי כהן

הזר האוקראיני של מכבי ת"א, יורי שוקאנוב, עדיין פצוע. אתמול הוא לא התאמן, ונראה כי לא ישחק מחר.

שוקאנוב, שלא שיחק באמצע השבוע במסגרת גביע הטוטו נגד עירוני ראשל"צ, סובל מפגיעה ברגלו, ובמכבי ת"א מקווים כי יהיה כשיר למשחק בשבוע הבא בגביע אירופה למחזיקות, נגד וורדר ברמן.

נראה כי להרכב מחר, שיחסר את הבלם המורחק אמיר שלח, ישוב המגן, אבי כהן, שלא שיחק בליגה נגד מכבי חיפה, ובגביע אירופה, נגד ברמן.

ברנשטוק: לא נחתים מאמן במקום קשטן

□ יוסף גלזר

החלוץ הפצוע, הישאם זועבי, ייעדר מחר ממשחקה הביתי של הפועל חיפה נגד הפועל ראשל"צ. זועבי ניסה אתמול להתאמן, אך נאלץ לפרוש במהלך האימון, שהתקיים לאור זרקורים.

בינתיים טרם ברור אם יעבור מאמן הקבוצה, דרור קשטן, את הצינתור בביה"ח "שיבא" בתל־השומר. הצינתור נדחה מאתמול להיום, אך יתכן כי יתבצע בשבוע הבא.

בינתיים ממשיך המאמן הראשי של מחלקת הנוער, אמנון רז, לתדרך את הקבוצה, עפ"י תיאום יומי עם קשטן בביה"ח.

לדברי מ"מ נשיא המועדון, בני ברנשטוק, הממלא את מקומו של הנשיא, רובי שפירא, השוהה לרגל עסקיו בחו"ל, אין מגמה להחתים מאמן בכיר עד להחלמתו של קשטן, ורז ימשיך למלא את התפקיד.

במוקד באנגליה: ניוקאסל — ליברפול

המשחק המרכזי יפגיש מחר את המוליכה, ניוקאסל, עם ליברפול. האלופה, מנצ'סטר יונייטד, תשחק באיפסוויץ'.

משחקים נוספים: בלקבורן – אסטון וילה; קובנטרי – סאותהמפטון; קריסטל פאלאס – צ'לסי; אברטון – לסטר; מנצ'סטר סיטי – נוריץ'; ק.פ.ר – וימבלדון; טוטנהאם – נוטינגהאם.

ביום ראשון: ווסטהאם – ארסנל. ביום שני: שפילד וונסדיי – לידס.

פסארלה הנהיג בדיקות סמים קבועות בארגנטינה

נשיא התאחדות הכדורגל הארגנטינית, חוליו גרונדונה, קיבל את החלטת מאמן הנבחרת, דניאל פאסארלה, לערוך בדיקות סמים קבועות לשחקני הסגל הלאומי של ארגנטינה.

□ י. חכם

מוקד משחקי המחזור הרביעי בליגה הלאומית בכדורגל יהיה מחר

הטבלה הלאומית

לאחר 3 מחזורים

.1	בני יהודה	3–8	9
.2	הפועל פתח־תקוה	2–5	7
.3	עירוני ראשל"צ	4–5	6
.4	מכבי חיפה	3–5	5
.5	הפועל תל־אביב	5–6	5
.6	מכבי פתח־תקוה	6–6	4
.7	הפועל באר־שבע	5–5	4
.8	הפועל בית־שאן	4–4	4
.9	עירוני אשדוד	2–2	4
.10	מכבי תל־אביב	2–2	4
.11	הפועל חיפה	6–6	3
.12	צפרירים חולון	6–5	3
.13	מכבי נתניה	9–7	3
.14	בית"ר תל־אביב	5–3	3
.15	בית"ר ירושלים	6–3	1
.16	מכבי הרצליה	8–4	1

לוד למשחק חוץ קשה ביבנה

מוליכת הליגה הארצית, הפועל לוד, תצא מחר למשחק חוץ קשה נגד מכבי יבנה, שבו ישפוט, בהופעת בכורה בליגה זו הצעיר, גיל אבן.

שאר המשחקים, היום: הפועל אשדוד – מכבי יפו (אבי פרינץ); הפועל חדרה – ס.כ. נס־ציונה (ויקטור בוסקילה); שמשון תל־אביב – הפועל כפר־סבא (המכתש בגבעתיים, איתן טבריוו).

מחר: מכבי קרית־גת – הפועל רמת־גן (מוטי בשושה); הכח/מכבי ר"ג – הפועל קרית־שמונה (רוד ברק); הפועל בת־ים – הפועל אשקלון (17.00, משה אטיאס); הפועל טייבה – הפועל ירושלים (שבתאי נחמיאס).

השעה הראשית 15.30.

מחר המחזור השני בלאומית

במוקד משחקי המחזור השני בליגה הלאומית בכדורסל שייערכו מחר, תארח הפועל רחובות את הפועל ראשל"צ (ישפטו: שולמן ווייסמן).

שאר המשחקים: א.ב. נס־ציונה – הפועל ר"ג (20.30, איטין ווילכרצוויג); מכבי ק"ש/חולון – מכבי נתניה (19.00, זינגר ובוקר); מכבי ראשל"צ – מכבי רחובות (יוסי כהן ולסרי); אס"א ת"א – מכבי פ"ת (18.45, אוניברסיטת ת"א, רפי לוי וגרוסמן); הפועל פ"ת – מכבי רעננה (י. ברנרוין ונוטמן); אליצור הרצליה – מכבי ת"א (זכאי ושפירא).

השעה הראשית: 20.30.

יוסי חכם

★ גרמניה: מנשנגלאדבך – בוכום; פרנקפורט – אורדינגן; קאייזרסלאוטרן – שאלקה; המבורג – דרזדן; דיסבורג – ברמן; פרייבורג – לברקוזן; דורטמונד – שטוטגארט; קלן – קארלסרוהה.

בגביע דייויס, היום ברמת־השרון:

בלום יפתח נגד מס' 1 הבלגי, דה־וולף

□ אריה גיטליס

גלעד בלום יפתח היום, בשעה 12, את מאבקה של נבחרת הטניס הישראלית, נגד בלגיה, על הזכות לשחק בבית העליון בגביע דייויס בטניס. בלום יעלה למגרש המרכזי ברמת השרון, מול המחבט מספר 1 של הבלגים, פיליפ דה־וולף, המדורג 126 בעולם. מיד אחרי המשחק הזה יתמודדו המחבט מספר 1 שלנו, עמוס מנסדורף, עם הבלגי מספר 2, כריסטוף ואן גארסה – כך נקבע בהגרלה שנערכה אתמול.

"צפויים משחקים שקולים וקשים, ולהגרלה אין שום משמעות" – אמרו שני הקפטנים, שלמה גליקשטיין וארוארדו מאסו. גליקשטיין הוסיף שהנבחרת שלנו מוכנה למשחק, והשחקנים מודעים לחשיבותו. הם במתח בריא ויעשו הכל כדי לנצח.

ארוארדו מאסו, ארגנטינאי שהתאזרח בבלגיה, וגבר בזמנו על עמוס מנסדורף במשחק האחרון בגביע דייויס בין בלגיה לישראל (ב־1991 בבלגיה, הבלגים ניצחו 1:4), אמר כי שחקניו התכוננו היטב למשחק: "אנו כבר שבוע בישראל. השחקנים הם מקצוענים, והחום הצפוי לא צריך להפריע להם".

במשחק הראשון יש לדה־וולף יתרון תיאורטי על גלעד בלום (203 בעולם), אך גלעד יודע להתעלות, בעיקר במשחקי בית בדייויס, והוא יכול בקלות לבטל יתרון זה, כמובן בעידוד מסיבי של קהל רב ותומך.

לעומת זאת, למנסדורף (67 בעולם) יש יתרון ניכר, באיכות וגם בנסיון, מול הבלגי הצעיר כריסטוף ואן גארסה (175 בעולם).

בשבת (14:15) יתקיים טקס הפתיחה, ולאחר מכן יעלו שחקני הזוגות. שלמה גליקשטיין קבע כי אייל רן ואייל ארליך ישחקו בזוגות עבור ישראל, מול הצמד הבלגי, ליפור פימאק ודה־וולף. הרכב הזוגות יכול להשתנות עד שעה לפני משחק זה.

ההתמודדות תסתיים ביום א', כשמנסדורף ישחק מול דה־וולף, ובלום מול ואן גארסה, החל מ־12.00. תוצאה של 0:3 לאחת הנבחרות בתום היום השני, תסיים למעשה את ההתמודדות, ושני המשחקים שיוותרו יהיו פורמליים בלבד.

משחקים נוספים על ההשרדות בבית העליון: אוסטרליה – ניו־זילנד: אורוגוואי – אוסטריה; פורטוגל – קרואטיה: הונגריה – איטליה: דנמרק – פרו: הודו – דרום־אפריקה: אינדונזיה – שווייץ.

מחר: מכבי ת"א בגליל

□ י. חכם

משחקי המחזור הרביעי בליגה הלאומית א' בכדורסל יחלו מחר בערב, בשלושה משחקים. המרכזי שבהם יפגיש (20.30) באולם בכפר־בלום, את הפועל גליל עליון עם מכבי תל־אביב. המשחק יועבר בשידור ישיר בערוץ הספורט בכבלים. ישפטו: דוד רגן וירון זריף.

באולם בגבת תארח הפועל עמק יזרעאל את הפועל ירושלים (20.00, שפטו: ג'וזף עלימי ומיכאל סלע). אוסישקין תארח הפועל תל־אביב משחק לפרוטוקול את צעירי בית"ר רמת־גן (18.00, ישפטו: ריינייש אפריאט).

רמה"ש 100 אחוז

□ יוסי חכם

אמש נערכו משחקי המחזור הרביעי בליגה הלאומית בכדורסל לנשים. המוליכה, א.ס. רמת השרון, היא היחידה הבלתי מנוצחת, לאחר שגברה באולמה על הפועל גבעת־שמואל 100:63. ברמת השרון בלטה קאמינגס, שקלעה 32 נקודות.

סל שקלעה לודה אנטרפקינה, 40 שניות לסיום, העניק לאליצור "סלע" ראשל"צ ניצחון חוץ על הפועל עמק הירדן 59:60.

שאר התוצאות: הפועל קישון – מכבי רמת חן 73:85; אס"א ירושלים – מכבי תל־אביב 80:93; אליצור נוה דוד רמלה – בני יהודה ת"א 58:82. אליצור חולון – חופשית.

סמפראס ומרטין יעדרו נגד שבדיה

שני הטניסאים הבכירים של ארה"ב, פיט סמפראס וטוד מרטין, ייעדרו מן המשחק נגד שבדיה בחצי גמר גביע דייויס, בגלל פציעה. קודם לכן פרש ג'ים קורייר, והנבחרת האמריקנית תולה עתה תקוותיה באלוף החדש, אנדרה אגאסי.

משחק חצי הגמר השני יהיה בהמבורג, בין מחזיקת הגביע, גרמניה, לרוסיה.

מבצע!!!
הלוח הירוק
הלוח המוכר בעיר בכפר ובקיבוץ
03-6388508

פרס מבקש מהאו"ם להפוך את עזה לפרוייקט כלכלי לדוגמה

קרא לסוריה להאיץ את המו"מ לשלום ולהקים שוק כלכלי משותף במזרח־התיכון □ ישראל ונסיכות ברוני המוסלמית ישלחו נציגים לקידום היחסים ביניהן

(ע). "ישראל רוצה שהאו"ם יהפוך את רצועת עזה לדוגמה של פיתוח כלכלי," אמר שלשום שר החוץ שמעון פרס בניו־יורק במפגש עם עיתונאים.

פרס הציע לממן את התוכנית בכסף שייחסך מקיצוצו של כוח האו"ם יוניפיל בלבנון.

פרס הסביר, כי בכוח יוניפיל משרתים כיום כ־7,000 חיילים, וכי ניתן לצמצם אותו במידה רבה ולהפנות את הכסף שייחסך לתיעושה של עזה.

עוד הציע פרס, כי פרוייקט זה יציין חלק מן האירועים במלאת 50 שנה לקיום ארגון האומות המאוחדות. הוא ציין, כי ישראל מצמצמת את מספר אישורי העבודה לתושבי הרצועה הבאים לעבוד בתחומה מסיבות בטחוניות.

הוא קרא ליצור שוק כלכלי משותף למזרח־התיכון, ואמר, כי ישראל שואפת לעשות עסקים עם מדינות דוגמת ערב הסעודית. הוא ציין, כי ישראל מעוניינת לקנות חשמל מן הסעודים.

ברצועת עזה כבר פועלות כיום שתי סוכנויות של האו"ם – הסוכנות לסעד ותעסוקה לפליטים (אונר"א) והסוכנות לפיתוח – שתיהן יחד צפויות להוציא השנה סכום של כ־160 מיליון דולר.

ביום רביעי נפגש פרס עם שר החוץ היפני, יוהאי קונו. בשיחתם הביע פרס מורת רוח מקשרי יפן עם טהרן. קונו אמר בתגובה, כי הוא סבור שדו־שיח בין ארצו לבין איראן יכול לשנות במידה את מדיניותה של האחרונה. פרס העלה בשיחה גם את שאלת גורלו של הנווט רון ארד. קונו השיב, כי שוחח עם שר החוץ של אירן, עלי אכבר ולאיתי, אשר לא ידע דבר בנושא.

"ישראל מוכנה להאיץ את המשא ומתן לשלום עם סוריה" – הצהיר אתמול פרס מעל במת עצרת האו"ם בניו יורק.

פרס קרא לסוריה לשוחח עם ישראל ולהשיג באומץ שלום שיש בו כבוד. "אנו נושאים ונותנים לא מתוך חולשה, אלא מתוך רצון לכבד את האינטרסים של שני הצדדים, מבלי לפגוע בכבודה של סוריה ומבלי להתפשר על בטחונה של ישראל," אמר פרס.

פרס נועד אתמול עם שר החוץ של ברוני, שהזמין את פרס לבקר בארצו. בשיחה בין השניים סוכם, כי נציגים של משרדי החוץ ושגרירי שתי המדינות באו"ם ייפגשו בעתיד הקרוב, כדי לקדם את יחסי המדינות.

ברוני היא נסיכות קטנה במזרח הרחוק, הנחשבת לאחת המדינות העשירות בעולם וסולטנה של ברוני, חסאן בולוקה, נחשב לאיש העשיר ביותר עלי אדמות. הונו האישי נאמד בכ־60 מיליארד דולר בקירוב.

שר החוץ שמעון פרס בנאומו בפני העצרת הכללית של האו"ם. קרא לסוריה לזרז שיחות השלום ולהיפגש עם ראשי ישראל (צילום: אי.פי)

ארה"ב תעניק 4 מיליון דולר נוספים למשטרה הפלסטינית

ממשלת ארה"ב תחתום היום על הסכם עם אש"ף, בשם הרשות הפלסטינית, להקצבת ארבעה מיליון דולר נוספים למשטרה הפלסטינית בעזה וביריחו.

הכסף לא נועד לרכישת נשק, אלא לתשלום משכורות ולרכישת ציוד, כגון מכוניות, מכשירי קשר, מחשבים, מכונות כתיבה וכו' – מסר נספח העיתונות של שגרירות ארה"ב, ריצ'ארד סקורזה.

טקס חתימת ההסכם יתקיים בעזה.

הסוכנות האמריקנית לפיתוח בין־לאומי תחתום גם היא היום על הסכם עם פלסטינים. לפי הסכם זה תעביר הסוכנות למועצת הדיור הפלסטינית מענק בסך חצי מיליון דולר לבניית יחידות דיור בעזה.

תוכניות הבנייה נועדו בין היתר ליצור מקומות עבודה.

עתי"ם

3 הרוגים ו־20 פצועים בפיצוץ במהלך הפגנה בבירת האיטי

הפגנה נערכה לכבודו של ראש העיר השב לתפקידו

פורט או פרינס, (ע"ר, ע"צ). 3 בני אדם נהרגו וכ־20 נפצעו בפיצוץ שאירע אתמול באיזור הנמל בפורט או פרינס, בירת האיטי, במהלך הפגנה של תומכי הנשיא המודח ז'אן ברטראן אריסטיד – מסרו עדי ראייה.

עיתונאי שנכח במקום סיפר, כי רימון־יד הושלך לעבר הקהל. הוא ריווח על כתריסר הרוגים.

ההפגנה נערכה כאשר ראש העיר הנבחר של בירת האיטי, אוואנס פול, הושב אתמול לתפקידו במשרדי העירייה בפורט־או־פרינס, תחת שמירה של עשרות חיילים אמריקניים חמושים.

מאות מתומכיו של הנשיא הגולה ז'אן ברטראן אריסטיד ושל ראש העיר המתינו לו מחוץ לבניין והריעו לו עם בואו.

פול, שנבחר בדצמבר 90', עם עלייתו לשלטון של אריסטיד, לא יכול היה לכהן בתפקידו מאז ההפיכה הצבאית ב־30 בספטמבר 91'.

הוא נעצר על־ידי חיילים ב־7 באוקטובר 91' בנמל התעופה של פורט־אר־פרינס, הועבר לבסיס צבאי, שם הוכה קשות, ושוחרר לאחר מכן. מאז הוא חי בתנאי מחתרת.

ניסיון להשיבו לתפקיד ב־8 בספטמבר 93', בחסותו של ראש הממשלה בשלטון אריסטיד, רוברו מאלוואל, הסתיים במרחץ דמים. שוטרי חרש תקפו את תוקפיו של פול מול בניין העירייה, הרגו שבעה מהם ופצעו עשרות.

וושינגטון. קבוצה ראשונה של כוח השיטור הבין־לאומי הגיעה אתמול להאיטי, מסר משרד החוץ האמריקני בוושינגטון.

ריימונד קלי (53), לשעבר מפקד המשטרה בעיר ניו יורק, הוצג כראש הכוח החדש של כאלף משקיפים מ־27 מדינות, שיוצב בהאיטי בששת החודשים הקרובים.

קלי אמר, כי בכוונתו לבוא להאיטי בסוף השבוע, לאחר ביקור קצר בפוארטו ריקו, שם עוברים השוטרים הכשרה מיוחדת כדי לשמש משקיפים שיתלוו לכוח המשטרה בהאיטי, במטרה למנוע פגיעה בזכויות האדם.

על המשמר
לציונות לסוציאליזם לאחוות עמים
עורך ראשי: צבי טימור | מנכ"ל: יוסף חולנברג
עורך משנה: ישראל זמיר | מרכזת המערכת: דורית גפן
המו"ל: עיתון וספר בע"מ
המערכת והמנהלה
תל אביב, 67771 רח' חומה ומגדל 2 טל. 03-6388555 פקס 03-5370037
מח' מודעות: טל' 03-6388508 פקס' 03-372301
מח' המנויים 177-022-0668 שרות שק דואר נעול 61999
סניף ירושלים: רח' בן יהודה 2, חדרים 102, 121, טל' 02-255161 פקס 02-250145 ת"ד 1216 ירושלים 91008
סניף חיפה: רח' פבזנר 17 טל' 04-673673, פקס' 04-676057, ת"ד 4007 חיפה 31040
عل همشمار
AL HAMISHMAR (THE GUARDIAN) Daily)
Tel-Aviv P.O.B. 61999

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד.
© כל הזכויות שמורות

מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, טל. 03-6388510

רואנדה תחדש יחסיה עם ישראל בימים הקרובים

(ע). רואנדה תחדש בימים הקרובים את יחסיה עם ישראל. החידוש יתבצע כנראה באופן רשמי בפגישתם של שרי החוץ של שתי המדינות בעצרת האומות המאוחדות.

מקור במשרד החוץ מסר, כי השבוע פנה שגריר רואנדה בקניה אל שגרירה של ישראל בניירובי, מנשה ציפורי. השגריר הרואנדי ביקש להעביר לירושלים את בקשתה של רואנדה למנות שגריר בישראל.

בירושלים הבהירו לקיגאלי, כי קודם למינוי שגריר, יש לחדש את היחסים באורח פורמלי. הטעות בנוהל יוחסה לחוסר נסיונה של הממשלה החדשה בקיגאלי.

יצוין, כי הממשלה ברואנדה חדשה יחסית, ועלתה לשלטון עם נצחון המורדים במלחמת האזרחים שהתנהלה שם.

המקור העריך, שהבקשה באה בין היתר בשל הסיוע הרב שהושיטה ישראל לפליטי רואנדה, שמצאו מקלט במחנות אירעיים בגבול זאיר.

על המשמר

ירדו מהעץ

יש לברך על החלטת שובתי הרעב בגולן להפסיק את שביתתם, שזיכתה אותם בתשומת לב תקשורתית וציבורית. מכל בחינה שהיא, בוודאי מעמדתו של ראש־הממשלה, אשר נותר נחוש בדעתו כי יש להמשיך את המו"מ עם סוריה, ואשר לא חזר בו מקביעתו, כי את משאל העם אפשר יהיה לקיים רק כאשר יושג הסכם בראשי תיבות, יכלו השובתים להפסיק את שביתת הרעב שלהם כבר לפני ימים רבים. שכן, הם לא השיגו אתמול יותר מאשר הובטח להם לפני שבוע ושבועיים.

גם הצעת החוק לשריון חוק הגולן, שהגישו החברים זיסמן וקהלני וחבריהם, לקביעת רוב מיוחס לשינויו, אינה משנה לפי שעה את מהלכי הממשלה לקידום המו"מ עם סוריה. אתמול עשה שר החוץ שמעון פרס צעד פומבי חשוב, כאשר קרא לסוריה, במסגרת העצרת הכללית של האו"ם, להמריץ את המו"מ עם ישראל, ואף להעלות את דרג השיחות הישירות בין שתי המדינות, במסגרת העצרת הכללית של האו"ם.

החלטתיותו של רבין למצות את תהליך השלום גם עם סוריה, ולא להניח לח"כים בודדים בתוך מפלגתו להפריע לו, מביאה אותו לסכם כבר בשבוע הבא את המו"מ עם ש"ס, אשר השתתפותה בקואליציה תוציא את "העוקץ" של איומים ומרידות של ח"כים בודדים במפלגת העבודה, אשר לאופן הצבעתם על אישור ההסכם עם סוריה בכנסת.

מסתבר, כי הדינמיקה של מהלכי השלום חזקה ממחאות והפגנות של קבוצות כאלו ואחרות, אשר באחיזתם במצעי האתמול, מנסים להביא להחמצת סיכויי המחר. אלה המצטטים היום את דברי רבין במערכת הבחירות, או בהזדמנויות שונות בעבר, אינם תופשים עדיין, כי ראש הממשלה כבר חצה קווים, והוא מצוי בעיצומו של עיצוב עידן חדש במזרח התיכון, אשר מטרתו להביא לשלום כולל בין ישראל ושכנותיה. העובדה, כי פגישה נוספת שלו אתמול עם המלך חוסין, בעקבה, כמו פגישותיו עם יאסר ערפאת הופכות כמעט לשיגרה, היא סימן הדרך האמיתי למדיניות הממשלה, ולמחוייבותה להשכנת שלום, אשר יכלול בסופו של דבר גם את סוריה. ולא צריך להיות אופטימי מדי כדי להניח, כי כאשר ייכנס המו"מ עם סוריה להילוך גבוה יותר, הרי הדפוס שהולך ונוצר מול עינינו במגעים עם ערפאת והמלך חוסיין, עשוי להיות בעתיד גם עם נשיא סוריה.

אלוף וילנאי: יש עם מי לדבר. ההסכם עם הפלסטינים תלוי בהתנהגות נבונה שלנו

(ע). אלוף פיקוד הדרום, מתן וילנאי, אמר אמש: "בתום ארבעה חודשי ניסיון שצברתי בתהליך פינוי כוחות צה"ל מעזה ומימוש ההסכם עם הפלסטינים, ניתן לומר, כי יש עם מי לדבר ובסופו של דבר, ההסכם יקום ויפול לא רק עם פתרון המצב הכלכלי של הפלסטינים ולא רק על להיטות בארגוני הטרור האיסלמי, אלא בהתנהגות הנבונה שלנו."

"מנסיוני", הוסיף האלוף, "מעבר לכל, נדרש חוסן נפשי ואמונה בצדקת הדרך להמשיך בהתמודדות".

אלוף וילנאי דיבר בכנס החטיבה היהודית הלוחמת הבריגדה, במלאת 50 שנה להקמתה, שהתקיים בבית הגדודים במושב אביחיל בשרון.

האלוף, שדיבר בשמו של ראש הממשלה יצחק רבין שנעדר מהכנס בשל פגישתו עם המלך חוסיין, אמר עוד, כי גם היום, 50 שנה לאחר שפעלו כוחות הבריגדה על הקמת בית יהודי בארץ ישראל, נמשך המאבק. "אך היום עומדים לנו עוצמה צבאית וניסיון מלחמות עשיר, אשר מאפשרים לנו בכל דרישה עמדת כוח," הוסיף.

היום ומחר יתקיימו בחירות בסלובקיה העצמאית

□ יהודה להב (ברטיסלבה)

בחירות הראשונות לפרלמנט מאז פירוק צ'כוסלובקיה וכינון סלובקיה עצמאית, עומדות להיערך היום ומחר, ולמעלה מ־3 מיליון בעלי זכות בחירה יוכלו לבחור 150 חברי פרלמנט מבין מועמדיהן של 18 רשימות.

רק ל־6־7 רשימות סיכוי ריאלי לעבור את סף־החסימה של 5%. התוצאות הראשונות יוודעו מחר בערב.

הבחירות הקודמות נערכו ב־92', עדיין בצ'כוסלובקיה המאוחדת. פרט למפלגה הלאומית", שלא קיבלה אלא כ־7% מן הקולות, אשר הצהירה על שאיפתה לכונן סלובקיה עצמאית, דגלו שאר המפלגות בהמשך קיומה של צ'כוסלובקיה. למרות זאת, בפרלמנט החדש נוצר רוב להכרזת ריבונותה של סלובקיה ולא היה עוד מנוס מפירוק צ'כוסלובקיה.

סלובקיה היא היחידה מבין מדינות "גוש וישגראד" (פולין, צ'כיה, סלובקיה והונגריה) הגובלת עם כל אחת מהשאר, ולפיכך מצבה הגיאו־פוליטי עשוי להשפיע על יציבות איזור כולו.

מוסדות העבודה יכונסו לאשר את ההסכם עם ש"ס ביום שלישי

ח"כ רן כהן מנסה לגבש פשרה שתמנע חקיקה דתית נוספת □ גורמים בעבודה: רבין מנסה למנוע הצטרפות ש"ס להצבעת האי אמון בממשלה ביום שני

□ יהודה צור

ראש הממשלה, יצחק רבין, יכנס ביום שלישי הבא ישיבה משותפת של לשכת העבודה והסיעה בכנסת כדי לאשר את ההסכם הקואליציוני החדש עם ש"ס.

לדבריו של ראש הממשלה, הוא ייפה בעבר את כוחן של הלשכה והסיעה לאשר את ההסכם, אם וכאשר יושג.

אתמול התייעץ ח"כ רן כהן עם מזכ"ל ההסתדרות, חיים רמון, לגבי הצעת פשרה חדשה שיש לו לגבי ההסכם עם ש"ס. כהן סירב לפרט את הצעתו, אולם ציין, כי הוא בדרך להציג אותה בפני אנשי ש"ס. הוא סבור, כי הפשרה צריכה להבטיח גם מה שרבין הבטיח לש"ס ובשום פנים לא להביא לחקיקה דתית נוספת. הוא הרגיש, כי הוא בעד צירוף ש"ס לקואליציה.

גורמים בעבודה הדגישו, כי צעדו של רבין נעשה כדי למנוע הצבעת אי אמון של ש"ס ביום שני הבא בכנסת.

ככל הנראה, לא תצביע ש"ס נגד הממשלה, ולכל היותר תימנע, או שחבריה "יצביעו ברגליים."

הנהלת מרצ וסיעתה בכנסת ידונו ביום שני באישור ההסכם.

רבין העריך, כי מרצ לא תפרוש מן הממשלה בגלל ההסכם עם ש"ס.

אתמול הביעה שוב השרה אלוני את התנגדותה להסכם, המדבר על חקיקה עוקפת בג"ץ להבטחת הסטטוס קוו הדתי.

רבין מתכוון להבהיר למרצ, שכל הנדרש ממנה הוא להצביע בעד כניסת ש"ס לממשלה, וכי ההסכם עם ש"ס מחייב רק את העבודה וש"ס עצמה.

חוק השריון הוגש למזכיר הכנסת

שלושת חברי כנסת מסיעת העבודה, שבראשה עומד אביגדור קהלני, הניחו אתמול הצעת חוק שריון חוק רמת הגולן. מזכיר הכנסת הראה לח"כים, כי התקנון קובע שחייבת לחלוף תקופה של 45 יום עד אשר יגיע המועד בו תידון ההצעה במליאת הכנסת ואף זאת בקריאה מקדמית. בתמונה: ח"כים קהלני וזיסמן ומזכיר הכנסת, יעקובסון. (צילום: שטיין/הרדי)

רן כהן הניח הצעת חוק לסיכול שריון חוק הגולן

על פי ההצעה, חוק הדורש רוב מיוחס, יאושר רק ברוב מיוחס זהה □ אבי יחזקאל ודוד מגן הגישו את הצעת החוק שלהם לעריכת משאל עם תוך חודשיים

□ יהודה צור

ח"כ רן כהן הניח אתמול על שולחן הכנסת הצעת חוק שנועדה לסכל את הצעת החוק לשריון הגולן. על פי ההצעה, כל חוק הדורש רוב מיוחס בנושא כלשהו צריך להתקבל באותו רוב מיוחס כפי שנדרש בחוק עצמו. הוא ציין, כי התייעץ עם אנשי משפט והדבר הוכח, כי המדובר כאן בנושא עקרוני ונורמטיבי.

מטרת ההצעה, הסביר ח"כ כהן, היא למנוע מצב כמו, בדומה לנסיונם העירמומי של קהלני וחבריו, מבקשים להישען על קולות האופוזיציה ולנסות, בעזרת 51 אחוז מחברי הכנסת, לסנדל את הכנסת.

"מצד אחד הם רוצים חוק שריון, ומצד שני דורשים משאל עם עכשיו, כי הם יודעים מה קרה בשלום עם מצרים, שגם מתנגדיו תמכו בו מרגע שנחתם," אמר כהן.

ח"כ אבי יחזקאל הניח אתמול על שולחן הכנסת את הצעת החוק שלו, הנתמכת על ידי דוד מגן מן הליכוד, והדורשת עריכת משאל עם תוך חודשיים, בראשית ינואר. מכיוון שיצטרכו לעבור כ־45 יום עד להצבעה הטרומית, אפשר להניח, כי עד אשר יועבר לוועדה יעברו חודשים רבים, ויפוג זמנו של החוק.

שריד: ישראל לא תתאבד בגלל 3,000 משפחות בגולן

"עם כל הכבוד שאני רוחש לאנשים שעברו לרמת הגולן בשליחות שרבים רואים בה חשובה, אני רוצה לאמר להם, שמדינת ישראל לא תאבד עצמה לדעת בגלל 3,000 משפחות ברמת הגולן," אמר אתמול השר יוסי שריד במהלך סיור בכנס דיונה ורחובות.

שריד ציין, כי המתיישבים הם מלח הארץ, "אך לא הייתי רוצה וגם לא היו רוצים שמלח זה יהפך להיות מלח על פצעים של המלחמה הבאה," אמר שריד.

יהודה צור

דרך ניהול המו"מ עם סוריה עלולה להביא לאבדן השלטון – מזהיר ח"כ פורז

□ עליזה חטואל

ח"כ אברהם פורז ממר"צ פנה במכתב לשרי מר"צ, בו התריע, כי הדרך בה מתנהל המו"מ עם סוריה עלולה להביא לאיבוד השלטון, ולכך שח"כ בנימין נתניהו יהיה ראש הממשלה הבא של ישראל. לדבריו, רוב הציבור בישראל, כולל חלק נכבד מתומכי מרצ, אינו תומך בוויתור על כל הגולן, אפילו בתמורה להסכם שלום עם סוריה, הכולל נורמליזציה והחלפת שגרירים. לטענתו, רבים בישראל חושבים שניתן להשיג שלום עם סוריה בלא ויתור, אם נהיה יותר עקשים במו"מ. הוא הזהיר מפני מצב בו רבים יסברו שהליכוד יוכל לנהל את המו"מ טוב יותר. לדעתו, לא ניתן להגיע להסדר שלום עם הסורים תוך נסיגה מיידית מן הגולן "ומן הראוי שהממשלה תציע לסורים חלופות אחרות כגון הסדר לפיו הריבונות "תוחזר" לסורים, אך האחיזה הישראלית בחלקים של הגולן תמשך לתקופה ארוכה. "אם הסורים ישללו הצעות כאלה, לא יהיה מנוס אלא להמתין להגמשת עמדתם", כתב פורז.

נעצר חשוד נוסף בפרשת מחתרת המתנחלים החדשה

אורי ברוך (40), מתנחל מקריית ארבע, הוא העצור ה־13 בפרשה □ מעצרם של איתן ויהודיע קהלני הוארך ב־6 ימים, מעבר ל־30 הימים המותרים בחוק

(ע). היחידה הארצית לחקירת פשעים של המשטרה ושירות הביטחון הכללי עצרו אתמול בערב את אורי (הנרי) ברוך (40), מתנחל מקריית ארבע, בחשד למעורבות במחתרת המתנחלים החדשה.

ברוך עלה לישראל לפני כ־13 שנים מצרפת והתנחל בקריית ארבע. הוא התפרנס ממקצועו כצורף ועבד בבית המלאכה במרתף ביתו, מקום בו גם נעצר אמש. ברוך הוא החשוד ה־13 שנעצר בפרשת מחתרת המתנחלים החדשה, ומתוך חשודים אלה נשארו במעצר חמישה, ובהם גם ברוך.

אשתו של ברוך, פרנסין, סיפרה כי בזמן המעצר לא היתה בבית. לדבריה, שמעה על מעצרו של בעלה מהשכנים, אשר ראו כיצד מספר אנשים מובילים את בעלה מהמקום. היא הוסיפה, כי בעלה התקשר בערב וסיפר לה שנעצר, וכי הוא מועבר לחקירה.

ברוך היה חבר של איב טיבי, המסגר שנעצר בפרשת מחתרת המתנחלים החדשה ושוחרר, וכי השניים היו חלק מקבוצת "עולים ישנים" מצרפת. לדברי התושבים, ברוך לא היה קיצוני בדעותיו, אם כי השתתף לעיתים בפעילויות מחאה נגד הממשלה.

■ בית משפט השלום בחיפה האריך אתמול אחה"צ את מעצרם של האחים איתן (29) ויהודיע (24) קהלני מקריית ארבע, החשודים בהתארגנות בלתי חוקית על רקע לאומני לצורך נסיון פיגוע בערבים, בשישה ימים. האחים קהלני נעצרו לפני 28 יום, בחשד כי היו בדרכם לפיגוע בערבי. במכוניתם של האחים נתפסו שני רובי אמ־16, שנגנבו, לטענת החוקרים, מהנשקייה של קריית ארבע. סניגוריהם טענו, כי השב"כ השתיל את הרובים במכונית.

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, נתן את הסכמתו להארכת מעצרם של החשודים, מעבר ל־30 הימים הקבועים בחוק.

השופט חנוך שילוני דחה את בקשת המשטרה והשב"כ להאריך את מעצרם של החשודים ב־15 יום נוספים וציין בהחלטתו, כי מבלי להתייחס לפרטי הראיות, נראה כי הן מבוססות על דו"חות מידע ש"כנראה אינם מספיקים להוכחה במסגרת הגשת כתב אישום". השופט ציין, לאחר עיון בחומר החקירה, כי נראה שחלק מהחקירה המתוכננת היה ניתן לביצוע במשך הזמן הממושך של המעצר.

נציג המשטרה, פקד דוד הופמן מהיחידה הארצית לחקירת פשעים, ונציג היועץ המשפטי של השב"כ טענו, כי צפויים מעצרים נוספים בפרשה, לצורך הוכחת העבירה המיוחסת לחשודים.

השופט אמר, כי לנוכח העבירות החמורות המיוחסות לחשודים, יש הצדקה להמשך מעצרם של האחים קהלני. הוא ציין, כי לאור העובדה שהם עצורים כבר 30 יום, אין זה סביר שמעצרם יוארך מעבר למספר ימים מצומצם, על יסוד השערה שעצירים חדשים שעומדת המשטרה לעצור בפרשה זו, ימלילו אותם. השופט הוסיף, כי בנסיבות אלו יש הצדקה לאפשר למשטרה להשלים את חקירתה במשך שישה ימים. הוא טען, כי אם יש בידי המשטרה והשב"כ ראיות לכאורה להוכחת העבירות של החזקת נשק וניסיון לרצח, יש אפשרות להגשת כתב אישום בעניין זה.

סניגורם של החשודים, עו"ד דוד מגע טען, שלאחר שהאחים קהלני הציעו החוקרים עיסקת טיעון, לפיה יודה בתקיפה וישוחרר. נציג השב"כ דחה את הטענה ואמר, כי יהודיע קהלני הוא זה שהציע לחוקרים להגיע לעסקה. הסניגוריה טענה עוד, שבית המשפט חייב לתת את הדעת על כך, שרוב החשודים שנחקרו בפרשה זו שוחררו ממעצר.

הליך הארכת מעצרו של הרב עידו אלבה, המעורב אף הוא בפרשה יתברר היום בבית משפט השלום בחיפה.

ארה"ב מייחסת חשיבות לשיתוף ישראל בכח בהאיטי

□ פאר־לי שחר

ארה"ב סבורה כי יש חשיבות לעובדה שישראל תשתתף בכח השיטור בהאיטי אך אינה מעלה תהיות לגבי מערכת המשפט הישראלית – אמר אתמול גורם אמריקאי בכיר, בעקבות החלטת בג"ץ למנוע לפי שעה יציאת שוטרים ישראלים להאיטי.

אותו גורם הרגיש, כי ההחלטה לשתף את ישראל בכח השיטור הבינלאומי בהאיטי באה כדי לחזק את מעמדה של ישראל כזירה הבינלאומית, בעקבות השינוי שחל באחרונה במעמדה של ישראל בקרב הקהילייה הבינלאומית.

אותו גורם הרגיש, כי גם קולומביה וגם פולין משגרות שוטרים להאיטי, למרות שאין זה אינטרס ישיר שלהן. "זה פן שיש בו כדי להבליט את היותן חלק מהקהילייה הבינלאומית. לכן ביקשה ארה"ב מישראל להיות חלק מהכח. אומנם, פעילותה של ישראל ברואנדה ראויה לציון עד מאוד, אבל זה עדיין שייך לאוור. כאן מדובר על הזדמנות לישראל להיות מעורבת בנושאים, שאינם בהכרח מהאינטרס הישראלי הצרוף."

אותו גורם סירב להתייחס לשאלה האם העובדה ששוטרים ישראלים לא יצאו להאיטי ישפיע, בבא העת, על ההחלטה של הממשל האמריקאי לשגר חיילים אמריקאים לכח בינלאומי שיוצב בגולן.

המועצה לשלום ולביטחון קוראת לציבור לאפשר מיצוי המו"מ עם סוריה

הנהלת "המועצה לשלום ולביטחון" גיבשה אתמול את עמדתה בדיון הציבורי המתנהל כיום בנושא רמת הגולן.

בישיבת המועצה הוחלט, כי המועצה לשלום ולביטחון רואה בשלום מרכיב עיקרי בבטחון ישראל ומכירה בחשיבותו הצבאית של הגולן. יחד עם זאת, עמדת המועצה לגבי מידת הוויתור בשטחים תיקבע בהתאם לסידורי הביטחון שיוצעו. המועצה קראה לציבור לאפשר את מיצוי המשא ומתן עם סוריה.

המועצה לשלום ולביטחון היא גוף התנדבותי בלתי מפלגתי והיא פועלת במטרה להשפיע על קובעי מדיניות ודעת קהל בישראל, על בסיס הערכה שניתן לוותר על שטחים שנכבשו ב־1967 למען שלום יציב, תוך שמירה על סידורי ביטחון מתאימים.

שגריר ישראל בוותיקן שמואל הדס הגיש כתב האמנתו לאפיפיור

קריית הוואתיקן, (ע"ר, ע"צ). שגרירה החדש של ישראל בוותיקן, שמואל הדס, בירך אתמול את האפיפיור יוחנן פאולוס, בעברית, בברכה המסורתית "לשנה הבאה בירושלים", בהגישו לו את כתב האמנתו. האפיפיור, שהביע כבר הסכמה לבקר בירושלים, הביע את צערו על שהעיר עדיין "מהווה כיום זירה לפילוגים ולסכסוכים. יש לקוות כי האופי הייחודי במינו של עיר קדושה זו יזכה לערובות שיבטיחו גישה לכל המאמינים," אמר.

מזכירות הקיבוץ הארצי | השומר הצעיר

מועצת הקיבוץ הארצי
תתכנס למושב מיוחד לדיון בנושא
"ההסדר המשלים"
הישיבה תתקיים ביום א', 2.10.94, בגבעת חביבה, בשעה 08.30, בכיתה 7
ישיבה נוספת של המועצה, תתקיים, כמתוכנן, ב־16.10.94, בגבעת־חביבה
מזכירי הקיבוץ הארצי

בג"ץ הורה למדינה לנמק תוך 5 ימים מדוע תשלח שוטרים להאיטי

השופט זמיר הביע חשש מחריגה מהחוק בהפעלת שוטרים מתנדבים □ לדבריו, יוכלו שוטרים מתנדבים ממין זה לשבור בעתיד שביתות

(עו). בג"ץ הוציא אתמול צו על תנאי המורה למדינה להשיב תוך 5 ימים מדוע לא תימנע משיגור משלחת השוטרים להאיטי.

השופט יצחק זמיר הביע במהלך הדיון חשש מחריגה מהחוק בהפעלת שוטרים מתנדבים. בג"צ דן בעתירתו של נועם פרדמן, איש תנועת כך, שעתר בבקשה לאסור על שר המשטרה משה שחל לשלוח את משלחת השוטרים להאיטי.

שופטי בית המשפט העליון: דליה דורנר, תאודור אור ויצחק זמיר לא הוציאו צו ביניים, האוסר על יציאת המשלחת, מאחר ובא כוחה של המדינה עו"ד אריה רומנוב הצהיר, כי המשלחת לא תצא, עד סיום הדיון בעתירה.

בית המשפט קבע, כי אם המדינה תתן את תשובתה לפני תום המועד של 5 ימים, יהיה מוכן בית המשפט להקדים את הדיון.

בא כוחה של המדינה, עו"ד רומנוב, טען במהלך הדיון, כי משלחת השוטרים אינה נשלחת בכפוף לחוק המשטרה, אלא לפי סעיף 29 של חוק יסוד הממשלה, המאפשר לממשלה לעשות כל פעולה שאינה כפופה לחוק אחר.

השופט זמיר דחה את טענת בא כוח המדינה ואמר שגם סעיף 29 מאפשר לממשלה לבצע פעולות רק בכפוף לחוק. הוא הביע את חששו מהפעלת המשטרה בצורה כזאת בעתיד. לדבריו, יוכלו שוטרים מתנדבים ממין זה לשבור בעתיד שביתות. שיגור משלחת השוטרים, לדברי השופט זמיר, יכולה להביא להפעלת סעיף 29, כדי לחרוג מכל חוק.

השר שחל: שופטי בג"ץ שגו בפרשנות מצומצמת

□ נחמן גלבוע

בתגובה לעיתונאים על החלטת שופטי הבג"צ אמר אתמול שר המשטרה, משה שחל, כי לדעתו שגו שופטי הבג"ץ בפרשנות מצמצמת וטכנית של החוק ושל פעולות המשטרה.

"קביעתם של שופטי בג"ץ, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהערות שלהם, מעלה שתי בעיות. האחת, היא אינה מסבירה במה שונה משטרת ישראל ממשטרות אחרות בעולם, הפועלות על פי פקודות משטרה דומות לשלנו, ובעיקר המשטרה האנגלית, ששלחה משלחת ופקודת המשטרה שלנו מקורה בפקודת המשטרה שלה. שנית, זהו עימות מיותר לחלוטין בין בית המשפט העליון לבין הממשלה בתחום מדיניות הממשלה ומחויבויותיה הבינלאומיות. כמי שרואה בבית המשפט העליון את כלב השמירה של חוקת המדינה, אני חושב כי מתיחת הקו הזה עלולה לתת חיזוק לקולות הנשמעים מדי פעם, הקוראים לקבוע הגבלה להתערבות בית המשפט העליון בתחומים השונים," אמר שר המשטרה.

השר שחל הביע תקווה, כי בית המשפט העליון יאמץ את עמדת משפטני המדינה בהחלטתו הסופית.

ביהמ"ש העליון זיכה ערבי שהוסגר מארה"ב והורשע ברצח

מחמוד עבד עיטא הורשע ברצח נהג האוטובוס שמעון חתוקה באפריל 86' □ ביהמ"ש: אין ראיות מלבד ההודעות של עדי התביעה, שאינן אמינות

(עו). מחמוד עבד עיטה, שהוסגר מארה"ב והורשע בפיגוע רצחני של נהג יהודי, זוכה אתמול בבית המשפט העליון.

שופטי בית המשפט העליון שלמה לוין, גבריאל בך ודליה דורנר החליטו להפוך את החלטת שופטי בית המשפט המחוזי, שהרשיעו באוקטובר 1991 את עיטא ברצח נהג האוטובוס שמעון חתוקה.

בית המשפט העליון פסק, כי אין ראיות הקושרות את המערער אל ביצוע הרצח, למעט ההודעות המפלילות של עדי התביעה.

בית המשפט פסק, כי הודעות אלה אינן אמינות.

מחמוד עבד עיטא הורשע בבית המשפט המחוזי בכך, כי באפריל 1986 ירה לעבר אוטובוס אגד שעבר בצומת דיר־אבו־משעל, ליד בית אריה. מהירי נפצע ולאחר מכן מת מפצעיו נהג האוטובוס שמעון חתוקה ושני נוסעים נפצעו. בזירת האירוע נמצאו בקבוקי תבערה, פלפל שחור באריזה סגורה ו־17 תרמילי תת מקלע עוזי.

4 חודשים לאחר הפיגוע, נעצרו על־ידי כוחות הביטחון שני בני דודים, תושבי הכפר דיר אבו משעל: צלאח מוחמד יוסף חריז וצאלח יוסף חריז. צאלח יוסף אחמד חריז הודה בכך שירה על האוטובוס והסביר, כי מחמוד עבד עיטא גייס אותו לפת"ח. חריז ניסה להתאבד בזמן שהיה במעצר, ולאחר ניסיון ההתאבדות אמר, כי מסר את העוזי לבן דודו סאלח מוחמד יוסף חריז. מוחמד חריז נעצר והכחיש כל קשר לארוע.

החוקרים החליטו לעמת את שני בני הדודים בבית החולים, בו היה מאושפז אחמד חריז. לאחר הפגישה, חזר אחמד חריז מגירסתו הקודמת, והצהיר, כי מחמוד עבד עיטא סיפר לו על הפיגוע, וכי הוא לא השתתף כלל בירי על האוטובוס. על סמך הודאה זו, הוסגר עבד עיטא מארה"ב. שופטי בית המשפט המחוזי קיבלו את עדותם של בני הדודים חריז, למרות שחזרו ממנה בבית המשפט ואמרו, כי הטילו את האשמה על עיטא, רק מאחר ושהה בארה"ב, וזה סברו, כי הוא מחוץ להישג ידם של הרשויות.

בית המשפט העליון קיבל את גירסתם של בני הדודים חריז, כפי שניתנה מעל דוכן העדים בבית המשפט המחוזי. הם קבעו, כי אחמד חריז יכול היה לספר לחוקרים היכן מצוי העוזי בו בוצע הרצח ופרטים כגון העובדה, כי בזירת הרצח היה פלפל שחור אותו הביא, כדי לטשטש עקבות. לכן, אפשר להניח כי היה נוכח במקום, ולא כפי שטען, שסופר לו על־ידי עיטא על הפיגוע. לא סביר, לדברי השופטים, שעיטא יספר לחריז בפרוטרוט על מספר היריות שנורו בארוע והפלפל השחור שהובא לשם, כדי לטשטש עקבות.

בעבר, נאלצו ישראלים עיוורים לנסוע לחו"ל כדי לקבל כלב נחייה. לאחרונה הוקם בארץ מרכז המגדל, מאמן ומאלף את הכלבים, ומכשיר את העיוורים להיעזר בהם. המרכז יציג את פעילותו בתערוכת הכלבים הבינלאומית שתתקיים מחר בגני התערוכה בתל־אביב. בתמונה: דוד אלימלך בלווית הכלב "אריון". (צילום: אנגלסמן)

"דיניץ אמור לדעת ההבדל בין הוצאות אישיות והוצאות בתפקיד"

(עו). "אדם במעמדו ובתפקידו של היו"ר צריך לדעת מהו ההבדל בין הוצאות בתפקיד להוצאות פרטיות", כך אמר נרב שוקרון, העד המרכזי והראשון במשפטו של יו"ר הנהלת הסוכנות שמחה דיניץ.

משפט דיניץ נכנס אתמול ליומו השני. בתחילת הדיון החל הסניגור עו"ד אורי וגמן בנסיונות לקעקע את עדותו של שוקרון מן היום הראשון. וגמן ניסה להראות, כי לא ניתן להפריד בין הוצאות בתפקיד לבין הוצאות פרטיות, כאשר מדובר בחשבונות ההוצאות המוגשים לבדיקה. בתשובה לשאלתו בנושא אמר העד שוקרון, כי הממונה עליו, ניסים אלימלך, אמר לו, כי אין כל אפשרות להבדיל בין הוצאות פרטיות לבין הוצאות בתפקיד. עוד אמר שוקרון, כי אלימלך אמר לו שהדבר ברור, היות ודיניץ עצמו לא הגיש חשבון נפרד לגבי כרטיס האשראי מסוג אמריקן אקספרס השייך לסוכנות, שנטען, כי דיניץ השתמש בו להוצאותיו הפרטיות.

וגמן בתגובה אמר לשוקרון: "בחקירה קודמת אמרת, שאלימלך אמר לך שהכרטיס משמש רק להוצאות מוסדיות. מה שאמרת היום סותר דברים אלה".

וגמן ניסה להוכיח את טענתו גם בדרכים אחרות. שוקרון הודה, כי "בנוהלי הסוכנות נאמר שכל הוצאה שעשה השליח (ומעמדו של דיניץ בעת נסיעותיו לחו"ל) היא בגדר הוצאה מוכרת. אין לי אפשרות לשבת בבית מלון ולהחליט מהי הוצאה פרטית ומהי הוצאה בתפקיד". שוקרון טען עוד, כי היה בקשר שוטף עם מזכירתו של דיניץ באשר להוצאותיו.

עו"ד וגמן ניסה להוכיח גם, כי שוקרון לא טיפל בחשבונות שנגעו לנסיעותיו של דיניץ בחודשים ינואר עד אוקטובר 1991: "דו"ח ההוצאות הוכן על ידך ב־8.1.92. שישה ימים לאחר מכן היה הדו"ח כבר ביד העיתונאי יותם גבין מ'ידיעות אחרונות'. אני סבור, כי סיכום ההוצאות של דיניץ נעשה בזדון, כדי שיהיה לעיתונאי מה לפרסם בתיקשורת. המסמך נעשה בזדון על ידך, כדי שישמש כלי בידי מישהו אחר. הרישום הזה עושה רושם שהיו"ר הוציא סכומים גדולים יחסית, שלא הוצאו למעשה בנסיעות שבהן נאמר שהוצאו". המדובר בשלוש נסיעות שערך דיניץ לארה"ב, איטליה ופולין. בדברי שוקרון ביום ראשון נאמר, כי בנסיעות אלה הוצאו סכומים של אלפי דולרים.

ההגנה טוענת, כי בפולין לא הוצא אפילו דולר ובאיטליה, למשל, הוצא סכום קטן יחסית, של 256 דולר. שוקרון הסביר את ההפרש בכך, שאת החיובים של כרטיס האשראי, מסוג "אמריקן אקספרס" הוא מקבל בעיכוב זמן. כיוון שקיבל חיובים שהתייחסו לחודש מסויים, התאים את הסכומים שהתקבלו ללוח הנסיעות של דיניץ בחודש זה.

עדות אדריכל פרויקט הר שמואל במשפט דרעי:

"אתר הר שמואל נועד לשימור כיחידת נוף"

דרעי טוען, כי רכש את השטח כשהיה עוד מיועד לבנייה □ התביעה טוענת שהשטח יועד לנוף, ודרעי ניסה לשנות את ייעודו בדרכים לא חוקיות

(עו). האדריכל נחמיה גורלי, שהיה אדריכל הפרוייקט בהר־שמואל מטעם משרד השיכון, העיד אתמול במשפט נגד אריה דרעי על שיקולי משרד השיכון ועל שיקוליו שלו בכל הנוגע להחלטת המשרד לקבוע את אתר הר־שמואל כיחידת נוף, ועל האיסור על בעלי הארמות להשתמש באדמתם לבנייה למגורים.

האדריכל גורלי אמר בעדותו, שנקודת המוצא שלו היתה, כי אין אפשרות לשלב בפרוייקט ערכי נוף עם בנייה למגורים. עוד אמר גורלי, כי העדר יכולת לשלב סטנדרטים של בנייה ומגורים בין שכונות ערביות, בסביבת הר־שמואל ובין שכונת מגורים יהודית, הביאו אותו, בסופו של דבר, לגבש תוכנית שעיקרה – שימור הר־שמואל כיחידת נוף. זאת, תוך איסור על בנייה למגורים במקום.

גורלי הוסיף, כי פיצוי בעלי קרקע במקרה של שינוי ייעוד על ידי החלפתה בקרקע במקום אחר, הוא כלי תכנוני מקובל. לדבריו, הוא עצמו צידד בכך בשעתו, אם כי לא ראה את עצמו כמי שצריך להתחשב בעלות הפיצויים הללו למדינה. זאת, כיוון שבאותה תקופה היה "אינטרסנט של השטח הירוק" וראה בזה את מטרתו.

התביעה טוענת, כי בשנים 84־1983 בזמן שדרעי וחבריו רכשו את האדמות בהר־שמואל מעמותת מורשת בנימין, היו אלה אדמות שיועדו ליחידת נוף. נטען, כי דרעי ניסה בצורה לא־חוקית לשנות את ייעודן, כדי שיתאפשר לו ולחבריו לבנות במקום.

דרעי טען, כי כשקנה את האדמות היו אלה קרקעות לבנייה, ואילו החלטת משרד השיכון לייעדן לנוף באה רק לאחר מכן. הוא טען, שהיתה לו הזכות לנסות ולשנות את החלטת המשרד בדרכים לגיטימיות, או לחילופין, לקבל קרקע במקום אחר, וכך עשה.

בא כוחו של דרעי, עו"ד דן אבי־יצחק, אמר בסיום הדיון לשופטים יצחק צמת, מוסיה ארד ומרים נאור, כי ביצע את חקירתו הנגדית של גורלי, "לפי אותה דרך שטחית שבה יכולתי בשעות הלילה לעיין בקלסר ובו יותר מ־400 עמודים של מסמכים ומפות". לפיכך ביקש מבית המשפט, כי יתיר לו לשאול את גורלי שאלות נוספות אם ירצה בכך, בהמשך המשפט.

הודעה
על הצעה מיוחדת במחיר מופחת
בקרנות הנאמנות: פיא גביש, פיא אודם, פיא אור, פיא חליפין
ניתנת בזו הודעה על הצעה מיוחדת בהתאם לתשקיפי הקרנות הנ"ל (להלן "הקרנות"), כי מ־ 2.10.94 ועד ל־ 3.11.94 יציע מנהל הקרן את יחידות הקרנות במחיר היחידה בתוספת הוספה של 0.25%*.
הצעת היחידות נעשית על פי תשקיפי הקרנות, אשר עותקים מהם ניתן להשיג בסניפי בנק לאומי לישראל בע"מ ואצל החברים האחרים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.
קבלת הזמנות בקרנות פיא אודם ופיא חליפין, עד השעה 13:00. פיא גביש ופיא אור עד השעה 11:00.
* פיא חליפין במחיר יחידה בלבד.
קרנות נאמנות לאומי־פיא
משפחת השקעות הגדולה בישראל
הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות בקרנות.
המנהל: "לאומי־פיא" חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ.

הממשלה תסייע ב־2.2 מיליארד לקופ"ח במסגרת תוכנית ההבראה

מימון החוב יתפרש במשך 20 שנה □ את יתרת החוב יממנו ההסתדרות והקופה □ סוכם, כי הגירעון הצבור ל־94' יסתכם ב־1.1 מיליארד שקל

□ יאיר מידן, אבשלום קווה

גובשה תוכנית ההבראה לקופ"ח הכללית. פרטי התוכנית סוכמו סופית על־ידי שר האוצר אברהם שוחט, שר הבריאות אפרים סנה, יו"ר ההסתדרות חיים רמון.

מסמך העקרונות יוגש לאישור הממשלה וועדת הכספים של הכנסת. כן יוגש לאישורם של ההסתדרות, הנהלת הקופה ועובדיה.

לפי ההערכות, החוב הצבור של הקופה מסתכם ב־4.2 מיליארד שקל. הממשלה הסכימה לממן 2.2 מיליארד שקל מן החוב הזה.

מימון החוב יתפרס על פני 20 שנה. בתמורה, תעביר הקופה את המבנים ואת נכסי המקרקעין של 12 בתי־החולים שלה. הנכסים יוחכרו בחזרה לקופה, לצורך המשך תפקוד בתי־החולים. לגבי חלק מהנכסים, ידוע כי הם משועבדים לבנקים ולגופים אחרים.

את יתרת החוב, כ־2 מיליארד שקל, יממנו במשותף ההסתדרות והקופה. התייעלות הקופה תסתכם עד 95' בכרבע מיליארד שקל – כ־50 מיליון שקל פחות מהדרישה המקורית של האוצר. הקופה התחייבה להתייעל עוד השנה ב־125 מיליון שקל, על־ידי צמצום משרות והפחתה של 3% בשכר העובדים הבכירים, המשתכרים יותר מ־5,000 שקל.

הצדדים הסכימו, כי הגירעון הצבור ל־94' יסתכם ב־1.1 מיליארד שקל. חלקה של הממשלה במימון יגיע לכ־900 מיליון שקל, מתוכם העבירה הממשלה עד כה כ־520 מיליון שקל. מתוך היתרה יתקבלו 280 מיליון שקל מהכספים שההסתדרות תעביר לממשלה בגין חובה ו־100 מיליון שקל יתקבלו מהתקציב.

נושא נוסף עליו הוסכם הוא תקציב התשתיות. סוכם, כי הממשלה תעביר 100 מיליון שקל לשנה לטובת ביטוח תשתיות של בתי־החולים במשך שלוש שנות התקציב הבאות.

נושא שעדיין טעון ליבון, הוא עניין מדיניות ריסון האשפוז של הקופה וההתחשבנות לגבי הוצאות האשפוז של הקופה עם בתי־החולים הממשלתיים.

תוכנית ההבראה תיכנס לתוקפה במקביל לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. באוצר מקווים, שתוכנית ההבראה והחוק יהוו תשתית נאותה להפעלה תקינה של מערכת הבריאות.

מדד המעו"ף עלה ב־1.16%

□ כתב על המשמר

"קרבות" בין סוחרים וגופים שונים על רמת מדד המעו"ף הרצויה מבחינתם – קשור, כמובן, באופציות המעו"ף שפקעו אתמול – הם שהיו במוקד המסחר אתמול בבורסה.

בתחילה עלה מדד המעו"ף בכאחוז, מאוחר יותר הצטמקה העלייה ל־0.08%, אך בסופו של היום, עלה המדד ב־1.16% לרמה של 189.57 נקודות. הרושם במסחר היה, שלאחד הגופים יש עניין רב להביא את המדד לאיזור 190 הנקודות, אולי משום שהיה בפוזיציה של שורט באותה רמה.

מדד מניות המשתנים עלה אתמול ב־0.44% לרמה של 187.5 נקודות. הספקות באשר לסיכויים למצוא נפט בקידוח "ים יפו 1", חרף האש בקידוח, הביאו לצניחה של 10% במניית ישראמקו ולירידות חדות גם ביואל, נפטא אבנ"ק, אבנר וחנ"ל.

מניות כבדות כמו כור, טבע, דיסקונט השקעות ובזק, נסחרו בעליות של 1.5% ל־2%.

באג"ח המדדיות היו אתמול עודפי היצע, שהביאו לירידות של עד [illegible] אחוז.

במט"ח היו עליות של עד כ־0.7%.

השוק הבינלאומי

השערים נכונים לאתמול שעה 20:00 שעון ישראל

שוק הסחורות הבינ"ל

	נמוך	גבוה	סגירה	שינוי	
סוכר מזוקק (ליברה)	12.45	12.61	12.61	+0.10	(סנט)
קפה (ליברה)	215.70	211.20	213.70	−0.80	(סנט)
קקאו (טונה)	963.00	933.00	933.00	−30.00	(דולר)
כותנה (ליברה)	67.80	68.30	68.20	−0.10	(סנט)
מיץ תפוזים (ליברה)	98.50	98.50	99.75	−0.20	(סנט)
חיטה (בושל)	385.00	389.50	387.00	−1.75	(סנט)
תירס (בושל)	214.00	215.00	214.50	−0.25	(סנט)
סויה (בושל)	545.75	547.75	546.50	−0.20	(סנט)
נפט חימום (גלון)	48.40	49.35	49.10	+0.77	(סנט)
נפט של טקסס (בחבית)	17.85	18.02	18.10	+0.22	(דולר)
נפט ברנט (חבית)	16.55	16.82	16.75	+0.22	(דולר)
זהב (אונקיה)	393.75	395.25	396.50	+0.80	(דולר)
כסף (אונקיה)	5.5600	5.6600	5.6300	+0.02	(דולר)
פלטינה (אונקיה)	417.50	419.50	418.50	+0.60	(דולר)

בורסות בעולם

	נמוך	גבוה	אחרון	
ניו יורק (דאו גונס)	3,851.26	3,878.18	3,854.29	−23.89
לונדון (פוטסי 100)	2,992.00	3,040.40	2,992.00	−42.50
פרנקפורט (דקס)			2,068.11	−9.38
טוקיו (ניקיי)			19,615.10	+107.50
הונג קונג (האנג סנג)			9,700.21	+6.72

שער הדולר יחסית למטבעות העיקריים בעולם

	נמוך	גבוה	סגירה	שינוי ב־%
ליש"ט*	1.5740	1.5840	1.5790	−0.0042
מרק	1.5445	1.5530	1.5470	−0.0047
פרנק שוויצרי	1.2813	1.2890	1.2840	−0.0045
פרנק צרפתי	5.2700	5.2975	5.2755	−0.0220
ין יפני	98.33	98.91	98.63	−0.3500

* השער בדולרים

הנתונים נמסרו באדיבות חברת קומסטוק טריידינג בע"מ
סוחרים מורשים בחוזים עתידיים אופציות וניירות ערך. טל 244863־02 פקס 244876־02. טל בסניף תל אביב 6768826־03, פקס 6768880־03

מטבע חוץ בנק הפועלים – 29.9.94

	היחידה	בקוסטים: קניה	בקוסטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	–	–	3.3511	3.3985	3.774
דולר אמריקאי	1	–	3.09	2.9980	3.0403	3.0220
מרק גרמני	1	–	2.00	1.9355	1.9629	1.9502
לירה שטרלינג	1	–	4.86	4.7264	4.7931	4.7625
פרנק צרפתי	1	–	0.59	0.5675	0.5736	0.5717
ין יפני	100	–	3.14	3.0467	3.0898	3.0716
גלדן הולנדי	1	–	1.78	1.7265	1.7509	1.7411
פרנק שווייצרי	1	–	2.41	2.3313	2.3642	2.3508
כתר שבדי	1	–	0.41	0.4018	0.4076	0.4044
כתר נורבגי	1	–	0.46	0.4425	0.4488	0.4455
כתר דני	.1	–	0.51	0.4930	0.3000	0.4970
מרק פיני	1	–	0.63	0.6130	0.6217	0.6179
דולר קנדי	1	–	2.30	2.2306	2.2622	2.2504
דולר אוסטרלי	1	–	2.30	2.2140	2.2453	2.2304
ראנד דרום אפריקאי	1	–	0.86	0.8404	0.8523	0.8472
פרנק בלגי	10	–	0.98	0.9413	0.9546	0.9484
שילינג אוסטרי	10	–	2.83	2.7498	2.7887	2.7706
לירה איטלקית	1.000	–	2.01	1.9255	1.9527	1.9382

ההסדר המשלים לחובות הקיבוצים יבוסס על המלצות ועדת סוארי

□ יאיר מידן

ההסדר המשלים לחובות הקיבוצים יהיה על בסיס דוח ועדת סוארי – הודיע אתמול הממונה על התקציבים באוצר, דוד ברודט, לראשי התנועות הקיבוציות.

ברודט קרא להביא לגיבוש מהיר של ההסדר המשלים. אתמול התקיים הדיון המפורט הראשון בנושא הסדר הקיבוצים, בהשתתפות אנשי האוצר וראשי התנועות הקיבוציות. עם אלה נמנו מזכיר הקיבוץ הארצי, גיורא פורמן, מנהל המחלקה הכלכלית בתק"ם, צבי בן משה, מנהל קרן התק"ם, אבשלום שוחר, ומנהל המחלקה הכלכלית בקיבוץ הארצי, אימרי רון.

ראשי התנועות הקיבוציות הביעו הסתייגות מדוח ועדת סוארי, והציגו את עמדתם לגבי ההסדר המשלים.

ראשי התנועות דרשו לשנות את המדרגים, לפיהם חושב כושר ההסדר של הקיבוצים, כך שמחיקת חובות תגדל בלמעלה ממיליארד שקל ל־3.6 לעומת 2.6 מיליארד. כמו כן דרשו ראשי התנועות לשנות את חישוב הפחת, שיעור הריבית לפרישת חובות והגדלת ההפרשות לביטחון סוציאלי. דרישה נוספת נגעה לעניין מרכיב תרומת הפרשה אדמות חקלאית שכירי הקיבוצים למימון ההסדר. לפי דוח סוארי, מרכיב הפשרת קרקעות חקלאיות יסתכם בכ־900 מיליון שקל.

במטרה להבטיח את ביצוע ההסדר המקורי והמשלים, דרשו ראשי התנועות לעגן את ההסדרים השונים בחקיקה ראשית, ובכלל זה הבטחות תמורת קרקע והסדרי המסוי. לדעת האוצר, יש להסתפק באישור ההסדר המשלים על־ידי ועדת הכספים של הכנסת.

צור הגדיל תקציב ההשקעות ב־30 מיליון שקל

תקציב מינהלת ההשקעות במשרד החקלאות הוגדל ב־30 מיליון שקל, לאחר ששר החקלאות יעקב צור קיבל את אישורו של שר האוצר אברהם שוחט לתוספת. התקציב הנוסף יאפשר למינהלת לאשר בשבועות הקרובים כאלף בקשות של חקלאים לקבלת מענקים.

יו"ר המינהלת, שמחה יורוביץ', מסר, שמתחילת השנה אושרו מענקים ממשלתיים בהיקף של 130 מיליון. עיקר ההשקעות הן בחממות פרחים, גידולי ירקות המיועדים ליצוא, מטעים, דגי נוי וחוות יענים.

יוסף גלילי

רמון לסיעות הדתיות: הקיצוץ נשאר בעינו

□ אבשלום קווה

ראשי ההסתדרות הבהירו אתמול לנציגי שלוש הסיעות הדתיות, כי נוכח ההחלטה להעביר 90% ויותר מכספי המס האחיד לקופ"ח, יישאר הקיצוץ במימון הסיעות בעינו. בפגישה אתמול השתתפו נציגי אגודת ישראל, פועלי אגודת ישראל והפועל המזרחי.

לפי הסכמים שנחתמו עמם לפני הבחירות להסתדרות, היה אמור הפועל המזרחי לקבל בשבעת החודשים הראשונים של השנה 70 מיליון ש"ח, אגודת ישראל 10 מיליון ש"ח ופועלי אגודת ישראל 20 מיליון. בפועל קיבלו הסיעות כמחצית מהסכום, ועתה הם דורשים את ההפרש.

המזכ"ל חיים רמון והגזבר חיים אורון הודיעו במהלך הפגישה, כי הסיעות יקבלו במהלך החודשים הקרובים רק את מחצית ההפרש.

תייר בכיר שר התיירות המצרי, ממדוח אלבטאגי, ביקר אתמול בנצרת ובחיפה בליווי שר התיירות עוזי ברעם, שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני, ראשי העיריות וראשי הרשויות הערביות. ברעם העריך, כי בעקבות השלום [illegible] לישראל תיירות מוסלמית בהיקף גדול מאוד, אשר תביא לפיתוח תיירות במגזר הערבי. אלבטאגי ציין, כי התיירות היא אחת התעשיות החשובות ביותר בעולם ואחד הגורמים לאחוות עמים (כיתוב: סימה באר) בתמונה (מימין): השר המצרי אלבטאגי, ברעם וראש עיריית חיפה, עמרם מצנע בגן הבהאי בחיפה

הממשלה תשלם כ־54 אלף שקל לכל מגדל ביצים שיפרוש מעיסוקו

□ יוסף גלילי

משרד החקלאות פנה למגדלי הביצים בארץ בהצעה למכור את מכסת הביצים למדינה ולפרוש ממעגל העבודה. לפי ההצעה יקבל כל מגדל כ־18 אגורות לכל מכסה של ביצה בודדת שעליה יוותר. גודל המכסה הממוצע הוא 300 אלף ביצים לשנה, ולפיכך ישלם משרד החקלאות 54 אלף שקל בממוצע לחקלאי שיפסיק לעבוד.

יו"ר מועצת הלול, זכריה תג'בי, מסר אתמול, שבכוונת משרד החקלאות והמועצה לרכוש כ־250 מיליון מכסות ביצים, מתוך כ־1.8 מיליארד מכסות המצויות כיום בידי החקלאים. התקציב לנושא מגיע ל־45 מיליון שקל.

רכישת המכסות מתבצעת על רקע השבר החריף הקיים בענף ההטלה ונוכח העודפים הגדולים של ביצי מאכל.

האוצר יבקש דירוג רשמי מסוכנויות בדירוג הבינ"ל

□ יאיר מידן

האוצר יפנה בקרוב לסוכנויות הדירוג הבינלאומיות הגדולות ביותר "סטנדרד אנד פור" ו"מודיס", שמרכזן בארה"ב, לקבלת דירוג רשמי (רייטינג) למדינת ישראל. עד היום לישראל דירוג לא־פורמלי, אשר אינו מחייב את הבנקים ואת המוסדות הפיננסיים בחו"ל, דבר המייקר את הריבית שישראל וחברות ישראליות נאלצות לשלם על הלוואות שהן לוקחים בחו"ל.

הדירוג הלא־פורמלי הנוכחי הוא "+BBB", שנקבע בספטמבר לפני שנה, מיד לאחר הסכם אוסלו. ההערכה היא, כי הדירוג יהיה בקבוצה העליונה של AAA.

המשכים

האמריקאים

המשך מעמוד ראשון

שהפעם החליטו לשנות ממנהגם מחוקת את ההנחות על תזוזה של ממש בערוץ הסורי. יש הרואים בכך נסיון אמריקאי לפעול במקום אסד במערכת ההסברה בישראל, בכל הקשור לשכנוע הציבור הישראלי לתמוך בהסכם השלום.

כריסטופר אמור להגיע לכאן ב־9 באוקטובר למשך שבוע ימים. במהלך הביקור ידלג בין קהיר, רבת עמון, דמשק וירושלים וישוב לאזור עשרה ימים אחר כך.

לפי שעה, מרגישים בממשל האמריקני, יש לראות את הודעתו של דניס רוס, לפיה עדיין לא בשלו התנאים לפגישות ישירות בדרג מדיני בכיר – תקפה. הפערים עדיין גדולים ותפקידה של ארה"ב במו"מ הוא חשוב ביותר.

האמריקנים סבורים כי כדי להבין את ההתפתחות בעמדות הסוריות יש להתייחס בכובד ראש להצהרות שהשמיעו הן הנשיא אסד והן שר החוץ הסורי בזכות המשך תהליך השלום ואת התהודה שניתנה להצהרות אלה בעיתונות הסורית. עם זאת האמריקנים מעוניינים כי לצד הפנייה של השלטון בסוריה אל הקהל הסורי תבוא פנייה גם אל הציבור בישראל. האמריקנים תומכים בעמדת ישראל שעל אסד לעשות צעדים שישכנעו את הציבור בישראל בכנותו ורצינותו לעשות שלום. מזכיר המדינה האמריקני, רואה במצב הנוכחי הזדמנות שיש לנצלה ולמצותה.

בישראל מעריכים כי הודעת רבין שמשאל העם ייערך רק לאחר שההסכם עם סוריה ייחתם בראשי תיבות, באה להבהיר לנשיא סוריה כי מדובר בממשלה שיכולה לקבל החלטות ולאשרן.

דברים דומים אמר אתמול גם השר יוסי שריד.

סוכני נסיעות סוריים משתתפים בוועידה של סוכני נסיעות בקהיר, לצידם של סוכני נסיעות מישראל.

דמשק הכחישה את הדבר, אולם רדיו מונטה קרלו נקב בשמות סוכני הנסיעות הסוריים. הם הסבירו לכתב, כי באו על בסיס אישי. גם סוכנים לבנונים נמצאים באותה ועידה. זאת ועידה אזורית ראשונה שסוריה משתתפת בה, לצירה של ישראל, מאז ועידת מדריד.

בתוך כך התחיל רדיו דמשק לשדר פינת חדשות ומוסיקה בעברית. אתמול הוקראה פרשנות בעברית עילגת ותקציר של מאמרי המערכת של עתוני דמשק. בין היתר נאמר, כי כאשר תחדל ממשלת ישראל משיטות ההונאה והמרמה, תיפתח הדרך לשלום.

רבין: הצעה

המשך מעמוד ראשון

שרמוקרטיה אמיתית תשרור במדינות ערב כדי לעשות שלום "נחכה 80 או 100 שנה" אמר רבין.

הוא הדגיש שב־19 שנים ברמת הגולן, בגלל ההסכם עם סוריה, לא נהרג אף חייל בגולן בעוד בלבנון נהרגו למעלה מ־800 חיילים. הוא הדגיש כי מישהו צריך לתת תשובה לאימהות ולאבות מדוע הילדים הולכים ללבנון ומדוע זה קורה. הוא ציין כי מעם הגענו כבר לביירות, ואין פתרון מדיני בלי פתרון עם סוריה.

הוא הרגיש כי האוייב העיקרי הוא הגל העכור של האיסלם הקיצוני מבית מדרשו של חומייני, המציף את כל העולם הערבי. חשוב להגיע לשלום, כי זו הדרך היחידה למנוע עלית הגל הזה, אמר.

הוא ציין, כי אין הוא רוצה לדבר עם תושבי יש"ע שכינו אותו בוגד, אך הרגיש, כי הוזמין את ועד ישובי הגולן להיפגש עמו, אך הם ביטלו את הפגישה. הוא גילה, כי ביטל פגישה עם תושבים המוכנים לנסיגה, כי לא רצה לסכסך ביניהם.

רבין ציין כי סדר העדיפויות שלו הוא קודם כל ירושלים. חלקים ביש"ע, בעיקר בבקעת הירדן כגבול ביטחון, אחר כך רמת הגולן ואחר כך עזה.

קהלני

המשך מעמוד ראשון

הכנסת החוק של חמשת ח"כי העבודה.

יהודה הראל, מנהיג השביתה ויוזם המהלך כולו, ציין כי הוא השיג 4 יעדים גדולים – אחדות הגולן, הישג תקשורתי, הפגנת הזדהות של תושבי המדינה והישג פוליטי לא מבוטל.

בעצרת סיום המונית שהתקיימה בגמלא, העלו אחד אחד מן השובתים לקול מחיאות הכפיים של הקהל אל הבמה. תושבי הגולן נשבעו להמשיך במאבקם מאוחדים למען עתיד ישובי הגולן. יש לציין, כי ההישג קטן משסבורים השובתים. גם הם מבינים, כי טעו כאשר עשו שימוש בנשק שביתת הרעב עוד בטרם הושג הסכם כלשהו עם סוריה. גם הנחת הצעת החוק לא נחשבת להישג לאור העובדה שעוד לפני שלושה ימים הודיעו השובתים, כי אינם מסתפקים בכך, אלא דורשים הבטחה מרה"מ שהוא מתייצב מאחורי הצעת החוק.

חמשת הח"כים של קבוצת קהלני הניחו אתמול אחר הצהריים את הצעת החוק לשריון חוק הגולן במזכירות הכנסת, למרות בקשת ראש הממשלה להימנע מכך. ארבעה מהם – קהלני, זיסמן, לס וגל – נפגשו עם רבין בשעות הבוקר על פי יוזמתו בלשכתו בתל אביב. רבין ביקש מהם לשקול את עמדתם פעם נוספת. הוא אמר להם שאם ומתי תהיה תוכנית המקובלת עליו, יציג אותה בפני העם. "הבעיה שזה איננו עתיד הגולן, אלא זכות הכ... להכריע" אמר רבין.

קהלני הציע לרבין להשאיר את הישובים במקומם ולהחכיר את השטח מן הסורים ל־50 השנים הבאות. לדברי קהלני רבין לא שלל על הסף את העניין.

ח"כ יורם לס ציין, כי הוא חושב יציאתו להחלטות הסיעה ולא יצביע בשום פנים עם הליכוד. גם קהלני אמר, כי אינו מתכוון להצביע עם הליכוד, כי לא צריך אותם.

רה"מ אמר אתמול לעיתונאים לפני שנפגש עם נוער העבודה בבית המפלגה בתל אביב, כי הוא משוכנע שכל ח"כי המפלגה יצביעו על פי החלטותיה וכי גם חמשת הח"כים מקבוצת קהלני יעשו כן.

רבין וחוסיין דנו

המשך מעמוד ראשון

וסימונו המדויק של הגבול יכול להימשך זמן ממושך וכך גם הדיונים באשר לדרך הקצאת מקורות המים, אפשר לחתום על הסכם שלום כשכל הנושאים האחרים יסוכמו לפרטיהם, ובכך להתחיל את יחסי הנורמליזציה בין שתי המדינות. בירושלים אגב מכחישים שזו היתה ההצעה.

המלך חוסיין הודיע מיד לאחר הצהרת העקרונות בוושינגטון, כי לא יסכים לחתום על הסכם שלום או אפילו הסכם מסגרת לשלום, לפני שיסוכמו הפרטים כולם.

בפגישה אתמול השתתפו לצידו של המלך יורש העצר הנסיך חסן וראש ממשלת ירדן ושר החוץ שלה עבד אל סלאם מג'אלי, כשלצידו של רבין היו הרמטכ"ל אהוד ברק וראש המשלחת לשיחות עם ירדן אליקים רובינשטיין, מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס, מנהל לשכת רבין איתן הבר ויועץ התקשורת של שר הביטחון עודד בן עמי.

הפגישה נמשכה 3 שעות וחצי, במהלכה התקיים דיון בפורום המורחב ארוחת ערב ופגישה בארבע עיניים בין חוסיין לראש־הממשלה.

נזכיר כי הנסיך חסן ושר החוץ פרס אמורים להיפגש בבית הלבן יחד עם הנשיא קלינטון, ביום שני הקרוב.

מקור ירדני מוסמך אמר ברבת עמון, כי הנסיגה הישראלית מהשטחים שתובעת ירדן לעצמה היתה במוקד השיחות שקיימו אמש ראש הממשלה יצחק רבין והמלך חוסיין בעקבה. שני האישים דנו בזכויותיה של ירדן על האדמות הללו ועל משאבי המים, ציין המקור.

הטלוויזיה הישראלית דיווחה כי הפגישה נועדה לגבש לוח זמנים לחתימת הסכם שלום בין שתי המדינות בשבועות הקרובים, ועל קו הגבול העתידי. בהקשר זה ציין המקור הירדני, כי מוקדם עדיין לדבר על חתימת הסכם שלום.

כן דנו רבין והמלך חוסיין בפגישה ביום שני בוושינגטון בין שר החוץ שמעון פרס ויורש העצר הנסיך חסן, בנוכחות נשיא ארה"ב, ביל קלינטון. לדברי דיפלומטים ברבת עמון, אפשר שהודעה על נסיגת ישראל מהשטחים הירדניים תימסר במהלך הפגישה בבית הלבן, במה שיתפרש כהתקדמות משמעותית לקראת חתימה על הסכם שלום בין שתי המדינות.

ישראל וירדן עשויות להודיע בוושינגטון על כמה צעדים המקדמים את ההסכמים שכבר נעשו. נודע, כי בין היתר, יונהג מעבר ישיר של מכוניות פרטיות בין ירדן לישראל. במעבר הראשון, אילת עקבה, חייבים העוברים להחליף מכוניות. במעבר החדש באיזור בית שאן נעשים סידורים למעבר מכוניות באורח ישיר בין שתי המדינות. כרגע מדובר על מעברם של אורחי מדינות אחרות, לא ישראלים וירדנים.

שני פקידים ישראלים בכירים קיימו באחרונה בנפרד מגעים פוליטיים עם צמרת השלטון הירדני, על מנת להשיג פריצת דרך בשיחות. על רקע המגעים האלה, מסרו לכתבנו מקורות של תומכי ירדן בשטחים, כי ראש המשלחת הירדנית, פאיז טראונה, יוחלף באישיות ירדנית בכירה אחרת. עוד מסרו המקורות, כי חצר המלוכה ברבת עמון מקיים מגעים עם ראשי המפלגות הפוליטיות בירדן, על מנת שיצטרפו לממשלה, ועל ידי כך ירחיבו את בסיסה לקראת המשך שיחות השלום עם ישראל.

זאת הסיבה שהמלך חוסיין החליט לדחות את פתיחת מושב החורף של הפרלמנט בחודש ימים. הוא מבקש להקים עד אז ממשלה, שתשען על רוב פרלמנטרי מוצק.

נתניהו הזמין את רבין להופיע בפני צעירי הליכוד

□ יהודה צור

יו"ר הליכוד, בנימין נתניהו, הזמין אמש את ראש הממשלה להופיע בפני צעירי הליכוד במצודת זאב.

נתניהו נפגש אמש עם כמה עשרות חברי לשכת המשמרת הצעירה של תנועת העבודה הציונית.

כזכור, פרצה מהומה במשמרת כאשר נתניהו הוזמן להופיע ללא ידיעת המזכירות על ידי יו"ר המשמרת מיכאל לנדסברג משובתי הרעב בגמלא.

לאחר ביטול הפגישה בבניין המפלגה בתל אביב, הוזמן נתניהו להופיע במלון שרתון על ידי קבוצת חברים. הוא נפגש עימם ובמהלך שעתיים הזמין את רבין להופיע בפני צעירי הליכוד. הוא הדגיש, כי הוא תומך בפתיחות וחילופי דברים, ושיבח את מפלגת העבודה שהיא מפלגה גדולה, ציונית ומושרשת בעם. נתניהו ציין, כי גם אורי אור וגם אודה נמיר הוזמנו בעבר להופיע במצודת זאב.

הוליבוד בקאמרית

התזמורת הקאמרית הישראלית בקונצרט ראשון למנויים. מנצח: ג'וליוס רודל, סולנית: שארלוט הלקאנט – מצו סופרן. אולם נגה. יפו.

משונה ביותר היה הרכב תוכנית קונצרט פתיחת העונה של התזמורת הקאמרית. לא היה ולו נכס צאן ברזל אחד ללטף את טעם הקהל. הסימפוניה הראשונה של בטהובן בוודאי איננה מן המפורסמות שבסימפוניות שלו; "פואמת האהבה והים" הנפלאה מאת שוסון היא מצרך זר ומוזר להדיוטות והסימפוניה השניה של קורט וייל לא רק שאינה ידועה לקהל הרחב, אלא שאינני בטוחה שהיא אכן שווה ידיעה. אבל ניחא. העיקר הביצוע.

לטוב ביותר זכה בטהובן. הפתיחה לסימפוניה היתה מטוכסכת משהו, אך החל מהאנדנטה ניתן היה לשמוע טיפול בשרביט כוכבים נוצץ. ג'וליוס רודל מעמיד את הרגשים במעלת על, לעיתים מוניה את מה שביניהם, אך בדרך־כלל יוצר קו ברור, עם כוונה ברורה, ללא תחכום ארטיקולטיבי, תוך הבלטת המובן מאליו. מין ביצוע הוליבודי שכזה.

בפואמה היפה של שוסון היתה מלאכת המיזוג בין הקול האנושי לתזמורת, מלאכת מחשבת, וזה היה הצד החיובי העיקרי ביצירה. על הבמה עמדה זמרת יפהפיה, בעלת קול גדול ומוסיקליות משתפכת, אך גוון קולה קר כקרח, חסר עומק, ואינו חודר לנשמה, ביצירה שמעצם טבעה אמורה לחדור עמוק. דומה שהמנצח התאים את הגוון והתזמורתי לזה של הזמרת, על כל המשתמע מכך. המיזוג היה מושלם. ורגע השיכנוע – פחות. וייל זכה לביצוע מבריק של לא כלום.

שנה טובה ל"קאמרית" ושתהיה השנה הזו מוצלחת לפחות כמו הקודמת.

שרית רמתי

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה) התש"ן 1990
וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי רעננה

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 5 (11) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן־1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר רע/במ/2005", המהווה שינוי לתכניות הבאות: רע/2000.

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:

ישוב: רעננה
גוש: 6582 חלקות 10, 11, 12, 20, 58, 59, 63–64.
גוש: 6582 חלקות 87–111, 133, 134, 138, 142–149.
גוש: 6582 חלקות 191, 194, 220, 234, 235, 236, 254.
גוש: 6582 ח"ח 1, 15, 56, 116.
גוש: 7651 חלקות 35, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 151.
גוש: 7651 חלקות 152, 153, 185, 186, 187, 188, 189.
גוש: 7651 חלקות 190, 226.

עיקרי הוראות התכנית:
א. שינוי יעוד האזור חקלאי לאזורים שונים.
ב. קביעת אזורי מגורים שונים.
ג. קביעת בינוי לאזורי המגורים.
ד. קביעת שטחים לצרכי ציבור: שב"צ, שצ"פ, דרכים חדשות, הרחבת דרכים קיימות וחניות.
ה. קביעת אזור מסחרי.
ו. קביעת מגרש מיוחד.

הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 23.3.93.
הפרסומים מספר 4094 תשנ"ג עמוד 2024 בתאריך 25.3.93.
התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה לבניה למגורים ולתעשיה, במשרד הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה וכל המעוניין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד"ר אהרן לוי, יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז המרכז

צוותא לתרבות מתקדמת
אבן גבירול 30 ת"א 6950156/7

שישי 30.9
22.00 – דני סנדרסון ו"תופעות הלוואי" – מופע חדש, שירים מהתקליט החדש "מת לבכות 2" משיריו המוכרים וקטעי סטנד אפ. שירה וגיטרה: דני סנדרסון. קלידים: חנוך זוארץ. תופים: יקי לוי. בס: זיו הרפז. גיטרה חשמלית: נאור דיין. שירה: אורלי טרי ומירב יוסף.
22.00 – "שניים לג'אז" – ממיטב הג'אז חווקאלי. שירה ופסנתר: עתליה פניאל. שירה, גיטרה בס, טרומבון: אילן וייל. תופים: חגי וידר. (צוותא 2).
24.30 – "פריק שואו" ערב לאנשים לא רציניים... עם יובל לחב, גיל אלון, ענת ברזילי, דרור טפליצקי. (צוותא 2).
24.45 – "סטנד אפ בריבוע" מופעי סטנד אפ לתוך הלילה. משתתפים: דני רכס, איצ'ה, שחר, נתן נתנזון, יוסי ברק, נתי ודורון רביץ.

שבת 1.10
11.11 – שחרית 11:11 – קונצרט לפתיחת העונה – תזמורת "סימפונט" רעננה. מנצח: ירוחם שרובסקי. סולן: נתאי צרי – כינור. התכנית: ג'. רוסיני: פתיחה ל"תורכי באיטליה". מוצרט: קונצ'רטו לכינור ולתזמורת מס' 5 בלה מז'ור ק. 219. שוברט: סימפוניה מס' 4 בדו מינור.
22.00 – בעולם ע"פ הסטנד אפ של נאור ציון.

ראשון 2.10
20.30 – "כנרת, כנרת". על־פי מחזה הנודע של נתן אלתרמן. עיבוד ובימוי: עדנה שביט. שחקנים: אלי גורנשטיין, מקסים לאוניזוב, סל אמיר, עלומית ברעם ועוד. תיאטרון הקיבוץ. עכו '94.

שלישי 4.10
19.00 – דמות הגבר הישראלי בקולנוע ובתיאטרון – מפגש עם אלון אבוטבול וגל זייד. (צוותא 2).
20.30 – "יש לו מלים משלו" – ערב סיפורים הומוסקסואלים של יוצרים ישראלים. בהשתתפות: חגי אייד, צחי גראד, נעם מאירי, מיכל ביילס.
20.30 – משהו מעגנון – הסיפורים "תהילה" ו"האדונית והרוכל" מוגשים ע"י רונית פארי, אוסנת זיבל ואלירן כספי. (צוותא 2).
22.00 – תסריטאות וסרטי פרסומת – מפגש עם שלומי מוסקוביץ' וניל קופטש. (צוותא 2).
22.00 – ריקודי מדרכות מניו יורק – מפגש מחול עם דני וחיים רחום. (צוותא 2).

רביעי 5.10
17.30 – חוג רעיוני מרצ. (צוותא/לח).
22.00 – יעקב כהן סטנד אפ קומדי.

חמישי 6.10
19.00 – "מבחן קבלה". כתיבה ובימוי: רוני סינקוביץ'. משתתפים: מכרם חורי, סלים דאו, שאול מזרחי. הצגה העוסקת בהידברות ובדו־קיום בעידן השלום.
22.00 – "אחרון הפולנים". סטנד אפ עם ברוך דרור. (צוותא 2).

תערוכת החודש: תערוכה שנתית של הסדנה לתחריט
סדנת אמני קיבוץ

צפויה דחייה בהודעה

המשך מעמוד ראשון

באוקטובר או בשבוע שאחריו ה־13 באוקטובר. הגורמים הוסיפו כי הסיבות לדחיית ההודעה על מינוי הרמטכ"ל הבא הינן טכניות בלבד.

כזכור אמר ראש הממשלה ושר הביטחון רבין במספר ראיונות בשבועות האחרונים כי עד סוף חודש ספטמבר יביא את ההצעה למינויו של הרמטכ"ל הבא לאישור הממשלה. "העיסוק בתחום הפוליטי והמדיני של ראש הממשלה אינו מאפשר לו להתפנות לנושא המינויים של הרמטכ"ל הבא וסגנו. עיכוב של עוד שבוע או שבועיים הוא עדיין בגדר הסביר", הסביר אחד מאותם גורמים בכירים במערכת הביטחון. עוד אמרו אותם גורמים כי לא צפוי שינוי בהחלטתו של רבין למנות את האלוף אמנון שחק לרמטכ"ל הבא של צה"ל.

לראובן, לאיילת ולמשפחה
אתכם באבלכם הכבד
במות האב
יהודה מנדה
מכל בית להב

ביום השנה למותה של חברתנו
אהובה (לאופר) כהן ז"ל
נתייחד עם זכרה ביום ראשון 2.10.94 בשעה 15.00
בבית־העלמין לגילוי המצבה.

המשפחה
וקיבוץ כפר־מסריק

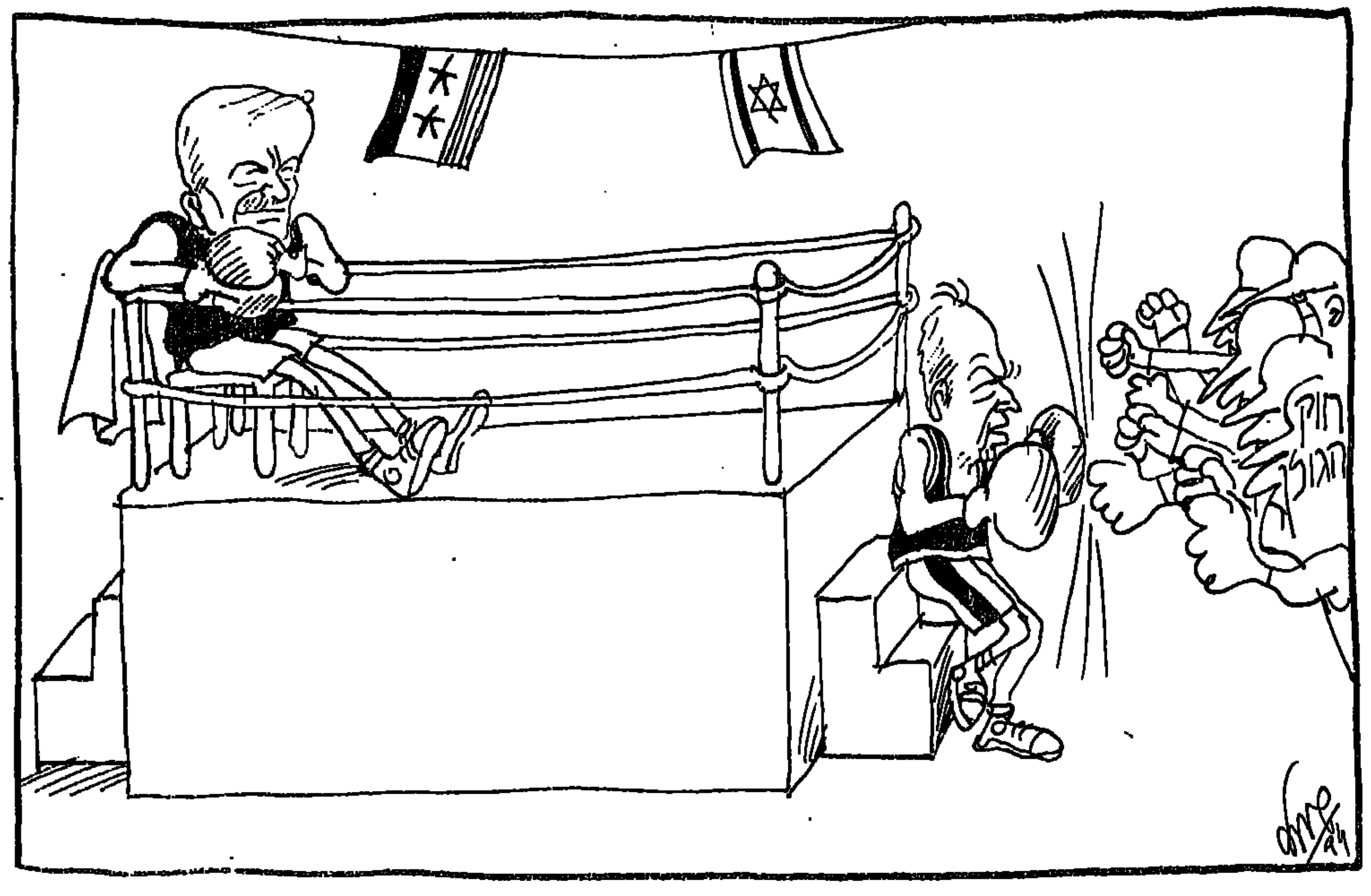

עין ימין לרמה. איך מנסה רבין לטרפד את הנסיון לעשות הון פוליטי מהמאבק על רמת הגולן

יהודה צור, עמוד 8

מפתח לדור האינתיפאדה. בשטחים יש מי שחושב שזה הזמן להכניס את דור האינתיפאדה בסוד השנ'טון

פנחס ענברי, עמוד 9

ארוני הרמטכ"ל. חמש המשימות עימן יצטרך להתמודד הרמטכ"ל החדש אמנון שחק

אהרן קליין, עמוד 11

שוב תסמונת גולדה?

בעזרת מנהיגים עיוורי צבעים ועדרי ראיית הנולד, נגרר העם בישראל אחרי '67, לעמדות של אי־ויתורים למען השלום, החמיץ את השלום ונגרר למלחמה ■ כיום המצב שונה, כי יוסי שריד, שאז היה ממבקריו החריפים של קו גולדה־גלילי, נמנה כיום על קובעי המדיניות ■ אלא שמעבר לשינוי הזה, עדיין קיים חשש כי חלון ההזדמנויות שנפתח לכריתת חוזה שלום עם סוריה – עלול להיסגר

צבי טימור

זכור, סאדאת רצה בשלום עם ישראל מייד לאחר מותו של נאצר, והעביר על כך מסרים לישראל באמצעות קיסינג'ר.

תחילה התייחסו גם האמריקאים להצעותיו בספקנות, ודרשו את הורדת הפרופיל של המעורבות הסובייטית. סאדאת נענה ויום בהיר אחד גירש את כל היועצים הסובייטים. אולם גולדה מאיר לא היתה מוכנה להקשיב לאיתותים. אילו זכתה יוזמתו של סאדאת להקשבה נאותה, ניתן היה להתחיל בנסיגה חלקית, בדרך להסכם שלום מלא. אלא שעמדותיה של גולדה מאיר היו נוקשות, היא לא רצתה לשמוע על נסיגה משמעותית, תמה לא מכל סיני. משה דיין, שעמדותיו היו גמישות יותר והבין טוב יותר את הסכנות הטמונות בישיבתנו על גדות התעלה, נכנע לבסוף לגולדה מאיר, כנראה, על מנת שלא להידחק לעמדות יוניות מדי בוויכוח הפוליטי.

כיום, אין ספק שהקשבה לאיתותיו של סאדאת על רצונו בשלום עשויה היתה למנוע את מלחמת יום כיפור, על 3,000 הרוגיה ו־10,000 פצועיה, כאשר היה רק כפסע ביננו לבין שואה צבאית בשתי החזיתות, המצרית והסורית.

בעזרת מנהיגיה עיוורי הצבעים ונעדרי ראיית הנולד, נגרר העם בישראל לעמדות של אי־ויתורים למען השלום. סכנת מלחמה לא נראתה באופק, אך אפילו אם היה ברור שהיא עתידה לפרוץ, שרר בארץ ביטחון בעליונותנו הצבאית וביכולתנו לצאת מנצחים.

לנצל החלון שנפתח

כך הוחמץ השלום וכך נגררנו למלחמה. כיום המצב שונה, כי יוסי שריד, שאז היה מהמבקרים החריפים של קו גולדה־גלילי והתוכניות לבניית נמל בימית, הוא כיום בין קובעי המדיניות ומנהלי המו"מ. אולם מעבר לשינוי הזה, קיים חשש כי חלון ההזדמנויות שנפתח חד־פעמית לכריתת חוזה שלום עם סוריה, עלול להיסגר.

הסכם שלום הוא לא סתם נייר. על מנת לחתום עליו, על שליטי סוריה לשנות ב־180 מעלות את מדיניותם ולהסביר לעם הסורי את יתרונות השלום לעומת המלחמה, להעמיד במרכז ההתעניינות את הרווחה, הקידמה והתיעוש, לקצץ בתקציבים לכוחות המזוינים ולהגיע להסדרים, שימנעו מלחמה נוספת.

החזרת הגולן לבעליו מורידה את המוטיבציה לפתוח במלחמה. בתנאים בהם אין דחף לפתוח במלחמה והסיכון גבוה, יורד פרופיל הסכסוך וההחלטה לצאת למלחמה קשה לכל הנהגה לאומית.

השלום יפרח דרך שילובה של סוריה בגוש של מדינות שפויות במזרח התיכון: מצרים, ירדן, הפלסטינים, סוריה, לבנון, תורכיה וישראל. השלום ינתק את סוריה מבנות ברית פוטנציאליות, כמו אירן ועירק. השלום עם סוריה, ורק השלום עמה, יאפשר להשלים את תהליך השלום עם כל יתר מדינות ערב. ללא שלום כן, כל המהלך – הכולל את המגרב, מדינות המפרץ, סעודיה ואולי גם ירדן ואש"ף – עלול לרדת לטמיון.

הסורים מאותתים מזה שנתיים, מאז ועידת מדריד, על רצונם בשלום. כבר ב־8 באוגוסט 1992 הופיע מוחמד עזיז שוקרי בפני "מכון וושינגטון", שריכז אז את כל קובעי המדיניות האמריקאית של האדמיניסטרציה הנוכחית, עם המסר הזה, באופן בלתי רשמי. שוקרי, שהיה יועץ משפטי במשרד החוץ הסורי ודיקן הפקולטה למשפטים, הצהיר באופן בלתי רשמי – אך לבטח לא בלי ידיעתו ואישורו של אסד – על רצונה של סוריה בשלום חוזי, "כולל הכרה הדדית, נורמליזציה של היחסים, יחסים דיפלומטיים, שיתוף פעולה כלכלי וחברתי". סוריה הביעה את נכונותה להסכמי ביטחון הדדיים, כולל אזורים מפורזים, הצבת כוחות רב־לאומיים (ארה"ב), או כוחות או"ם, תמורת חזרה לגבולות 1967.

אמנם ההצהרה היתה בלתי רשמית, אך בישראל ידעו עליה – והתעלמו ממנה. מבין העיתונים, פרסם את המסמך רק "על המשמר". מאז ההצהרה הבלתי רשמית, ניתנה גם הצהרה רשמית על־ידי שר החוץ הסורי. כלומר, ישראל זכתה במלוא מבוקשה תמורת הנסיגה, ומה שנותר עוד לפתור הוא לוח זמנים ותרגום ההסכמות בשטח.

עזיז שוקרי לא שלל גם פגישה פנים אל פנים בין אסד לרבין, לאחר שישראל תראה "סממנים ריאליים" של הפשרה, כאשר הכוונה היא להבטחה מהסוג שנמסרה על־ידי דיין לתוחמי בפגישותיהם החשאיות במרוקו.

השנתיים האלה בוזבזו לריק. היו כאלה שהעדיפו להתקדם תחילה בחזית הפלסטינית והירדנית, או ניסו להביא את לבנון לשלום נפרד. לעומתם, היו בין קובעי המדיניות כאלה שהעדיפו לקדם את השלום עם סוריה, כי מבחינת הביטחון הלאומי, סוריה היא הסכנה העיקרית.

התעלמות מרצון השלום של הסורים תביא לפיצוץ המו"מ ולקיפאון, ובהכרח, למלחמה. קשה לדעת מתי, אך הדחף למלחמה יגבר, כי לאחר כשלון שיחות השלום לא תהיה אף ברירה אחרת לשום שליט בסוריה, אלא לנסות להשיג בחזרה ובכוח, את מה שנלקח בכוח. צדק רבין בכך, שבמקרה כזה, יהיה צורך להגדיל את תקציב הביטחון, יותר מכל תקציב אחר ועל חשבון כל תקציבי הרווחה.

יציאה למלחמה, במקרה של פיצוץ תהליך השלום, תזכה ללגיטימציה במדינות העולם ובעיקר בקרב תושבי סוריה, כאשר הנשיא הסורי יוכל להוכיח כי ניסה דרך אחרת.

בעבור אשליה

ב־1973 היתה הערכה, שסוריה לא מסוגלת להילחם לבדה. כיום יש לבחון אמיתות אלו מחדש. סוריה היא מדינה בת 14 מיליון תושבים, עם צבא חזק, אלפי טילים, 8 אוגדות משוריינות, חיל אוויר עם מטוסים משוכללים והגנה אנטי־אווירית, המוערכת בין הטובות בעולם. אמנם אין ביכולתה לנצח את ישראל, אך גם אין ביכולתה של ישראל לנצח את סוריה. כבר בלבנון סומנו גבולות הכוח. ישראל התקשתה בקרבות נגד הצבא הסורי בלבנון, וגם ב־1973 קשה היה לה לפרוץ את קו הביצורים של דמשק. אולם מעבר לזה, סוריה הצליחה לנטרל את העדיפות הצבאית הישראלית ולמנוע את תרגומה למעשה פוליטי. כך בוטל הסכם השלום והנפרד שנחתם עם לבנון.

אחד "המומחים הצבאיים" של הימין טען, כי 2,000 טילים על תל־אביב מסוכנים פחות מ־8 אוגדות טנקים על הגולן. אולם ההשוואה הזאת שקרית, כי במקרה של מלחמה "נוכח" בשניהם, ובמקרה של שלום – נימנע משניהם.

הסכם שלום, כמו ההסכם עם מצרים, עשוי להבטיח עשרות שנים של שלום ושקט באיזור. כאשר ברור, כי ללא הסכם שלום מתחילה הספירה לאחור, והמלחמה הבאה היא רק שאלה של עיתוי. היא לא צריכה לפרוץ מייד, היא יכולה לפרוץ גם בעוד שנתיים, או חמש שנים, כאשר התנאים – לדעת ההנהגה הסורית של אסד, או מי שיבוא במקומו – יהיו בשלים לכך.

תושבי הגולן יהיו הקורבנות הראשונים והוראיים של מלחמה כזאת. היה כבר ניסיון עגום במלחמת 1973, בה ניצלו התושבים בנס. לכן, על תושבי הגולן להתייצב בשורות הראשונות של לוחמי השלום ולא לסכן את חייהם, חיי משפחותיהם וקיום מדינתם בעבור אשליה, שניתן להחזיק בגולן ללא הסכם וללא מלחמה.

עין ימין לרמה

בעוד ראש הממשלה טרוד במגעים שיביאו להסכם עם סוריה, מצאו כמה ח"כים במפלגת העבודה, המעוניינים להגיע גם לכנסת הבאה — שהגולן הוא לא רק שדה קרב רב עלילות בעבר, אלא גם מקפצה לא רעה בהווה, לקידום יחסי ציבור וצבירת נקודות בקלפי ■ רק רבין, שמסרב לשתף פעולה במשחקים מסוג זה, קטע את השמחה כשהודיע, שאם יוגש לכנסת חוק שריון הגולן, הוא מצידו עלול להפסיק את המשא ומתן לשלום

יהודה צור

איך להיחלץ מהאלמוניות. ח"כ אביגדור קהלני (צילום: יצחק חרי)

חברי הכנסת במפלגת העבודה – כמו גם עמיתיהם ביתר המפלגות – נלחמים על עתיד הגולן, תוך שהם מודעים מאוד לעובדה, שכל אחד משלבי המאבק משמש נקודת התקדמות נוחה בקריירה האישית, ללא קשר למידת השכנוע באמיתות ההצהרותיהם הפומביות. וכך, תוך כדי מלחמה בחירוף נפש על שריון חוק הגולן – עין אחת מביטה לרמה, ואילו עין שניה פוזלת לכיוון הפריימריס לבחירות לכנסת הבאה. בו בזמן, מנהל ראש הממשלה משא ומתן קשה עם עמיתו הסורי, נאבק במקביל בהתנגדות הפנימית בתוך מפלגתו משמאל ובאופוזיציה מימין, ועוד צריך לתאם עמדות עם שמעון פרס, המקפיד להקדים אותו לפחות בשני צעדים במירוץ לשלום.

מנקודת מבט מדינית ובינלאומית, הדברים ברורים בהרבה, ונראה כי רבים מהמכשולים אינם אלא דיסאינפורמציה והפרחת עשן מתוכננת היטב, שנועדו להסתיר את המהלכים האמיתיים של הנושאים ונותנים. הקשיים העיקריים הם במישור הפנימי, בתוך מפלגת העבודה עצמה, אך גם בקרב הציבור הרחב, שם מנהל רבין קרב על יתרונו היחסי, לפני שיביא למשאל־עם את תוצאות המשא ומתן עם סוריה, אם וכאשר אלה יגובשו די הצורך.

אלא שבינתיים, מצאו ח"כים במפלגת העבודה – בעיקר בין אלה המעוניינים להגיע גם לכנסת הבאה – שהגולן הוא לא רק שדה נוח לקרבות שריון ומכשול אמיתי המפריד בין סוריה לישראל, אלא גם מקפצה נוחה להתקדמות אישית של כל מי שרוצה להוכיח, שאין כמוהו לחגן בגופו על בטחון ישראל. זאת, כמובן, כל עוד לא נדרש הרבה מעבר ליכולת להצהיר הצהרות, ולהבטיח כל מה שיכול להביא לצבירת מניות של אמון בקרב הציבור.

את הנקודה הזאת, הבינו היטב כמה מהח"כים של מפלגת העבודה – ליתר דיוק, הקבוצה המיליטנטית בתוכה – שהתייצבה ביום פקודה לימינם של תושבי רמת הגולן. ראש וראשון לחבורה, ח"כ אביגדור קהלני, נושא הדגל של המאבק נגד נסיגה מהרמה, אינו מתכוון לוותר כהרף עין על עמדותיו, כל עוד הן משרתות את המעמד שרכש בעמל רב בדעת הקהל, בזכות התייצבותו לצד שובתי הרעב בגולן. קהלני וועד ישובי הגולן כרתו ברית, המשרתת היטב את האינטרסים של כל אחד מהם, ללא קשר לאמונתם האישית. צריך לזכור, שקהלני הוא חבר כנסת הנאבק נואשות כדי להיחלץ מגורל האלמוניות שכופה עליו הישיבה בשורות האחרונות של מפלגת העבודה בכנסת, שלא לדבר על כתם התבוסה שדבק בו לאחר שנכשל בבחירות המוניציפליות בתל־אביב, ואשר לא הוכיח כישרון רב כמחוקק.

עתה, עם עליית נושא הגולן לכותרות, גילה לפתע לרווחתו, שהקרב על הגולן של '67 ו־'73 טרם הסתיים. כאן, בגולן, מצא קהלני מקום מתאים להציג בו את עברו הצבאי המפואר, שאיש לא חולק עליו, ולנפנף בו כדי להוכיח ביתר שאת את צדקת טענותיו. ועד יישובי הגולן, מצידו, מצא בקהלני דגל מתאים למטרותיו, כאשר מלחמתו ופציעתו בהגנה על הגולן משמשים אסמכתא לדעתו על חשיבותו הבטחונית של האיזור.

תמימותו של שפי

גם הח"כים האחרים של העבודה, המתייצבים מאחורי קהלני – ואשר מספרם נע בין 5 ל־8, בהתאם לנסיבות – עושים זאת תוך שהם מתבססים על כוחו האלקטורלי של התנגדות לנסיגה בפריימריס לבחירות הבאות. הם מנסים לתמרן בין רצונם שלא להכעיס יותר על המידה את מנהיגות המפלגה, לבין הצורך הדחוף למצוא נוסחה שתאפשר להם להיבנות עליה בדרכם לכנסת הבאה.

לצד קהלני ועמנואל זיסמן, המהווים את הגרעין הקשה של קבוצת הח"כים התומכת בשריון חוק הגולן, אפשר למצוא גם את הח"כים יורם לס וגדליה גל, הטוענים שהם תומכים בחוק, אולם לא יצביעו בעדו, אם המפלגה תתנגד.

ח"כ יעקב שפי, שגם הוא שייך לקבוצה המיליטנטית, נחשב לדעת רבים בסיעת העבודה בכנסת, לאחד הנעלמים הגדולים. למעט נסיונו לפני שנה להתגן על התעשייה האווירית, שם שימש בעבר יו"ר ועד העובדים, לא גילה עד היום שום יכולת כמחוקק, עד שמצא נתיבים להשתלב בתנועת "הדרך השלישית", שמטרתה להתנגד לירידה מהגולן. השבוע אמרו עמיתיו של שפי בסיעת העבודה, שייתכן כי תמימותו הפוליטית תביא אותו לכך, שביום ההצבעה על חוק שריון הגולן – אם זה יוגש להצבעה בכנסת – יהיה היחיד מבין ח"כי העבודה שיצביע בעדו. שפי, השואף להצטייר כחבר כנסת השוקד על חקיקה ורוצה להשתמש בכך כבכרטיס ביקור לבחירתו מחדש, לוקה בחוסר יכולת להכיר במציאות. לכן, אפילו בהתייצבותו למען חוק שריון הגולן, הוא עושה זאת הרחק מחבריו המיליטנטים.

יורם לס, אשר שימש חבר בחוג "משוב" שיוסי ביילין עומד בראשו, ואשר קפץ ברגע האחרון לפני הבחירות למחנהו של רבין, מיטלטל כל העת בין נסיונו המובן להיבחר מחדש לכנסת, לבין האפשרות המעשית לממש זאת, ללא תמיכה של קבוצה כלשהי בתוך המפלגה. השבוע אמרו בסיעת העבודה, שספק אם לס יצליח, משום שהערכתו של ראש הממשלה כלפיו ניזוקה לאחרונה קשות, בגלל הצטרפותו לתומכי חוק הגולן, בעוד שיוני המפלגה, מזמן ערק למחנה רבין, זוכרים היטב את עברו.

לא משחק משחקים

כרגע נראה, כי ראש הממשלה איננו מתכוון להיגרר למשחק של תומכי חוק שריון הגולן, שכאמור, בעיקר בונים על מאבק ממושך שיתרום להם נקודות נאות לקראת הפריימריס. לפיכך, ועל מנת לבלום את המהלך באיבו, הודיע לקראת סוף השבוע, שאם החוק יאושר בהצבעה בכנסת – הוא יודיע על הפסקת המשא ומתן לשלום עם סוריה.

גם מתברי החוק וגם המתנגדים לו יודעים, שאם יונח החוק על שולחן הכנסת, יחלפו 45 יום עד שוועדת הכנסת, בראשותו של חגי מירום, תחליט מתי להביאו להצבעה בקריאה טרומית. לאחר מכן, יודעים הח"כים, יעברו עוד חודשים ארוכים עד לקריאה שניה או שלישית, אם בכלל. ובינתיים ינצל היטב הטמטום של מבצע "עוז 94".

גם בסיעת העבודה שהתכנסה השבוע, ניסו כמה מהמשתתפים להסביר לרבין שאל לו לפתור [illegible] מסקנות והזהיר מפני צעדים דרסטיים. שכן גם אם יש כוונה להחיש את החקיקה, יעברו חודשים רבים עד להגשת החוק להצבעה שניה ושלישית. יש הטוענים, שאם תתקיים בכנסת הצבעה על חוקים פרטיים שהגישו בנושא ח"כים מהליכוד וצומת, צריכה ממילא – על פי התקנון – לעבור חצי שנה לפחות עד שאפשר יהיה להביא להצבעה חוק אחר בנוסח דומה.

אבל רבין, כפי שהוראה השבוע, לא מוכן לשחק את משחק הרווחים הפוליטיים על חשבונו, ואינו מוכן לתת מתנות לאלה, שהחוקים משמשים להם קרש קפיצה לקידום אישי. כאשר אמרה לו חברת הכנסת דליה איציק בישיבת הסיעה, שאל לו להסיק מסקנות נמהרות, כי ממילא יעברו חודשים רבים עד להצבעה, ענה לה שבענייני חקיקה הוא לא משחק משחקים.

מודעים לחומרים

לא רק אנשי האגף הימני של מפלגת העבודה משחקים את משחק הבחירות המקדימות של 96' כבר בסוף 94'. אתמול תבעו חברי הכנסת אברהם בורג וחגי מירום מראש הממשלה, לכנס את מוסדות המפלגה כדי לדון בעניין הגולן. המעניין הוא, שמזה חודש דנים מוסדות המפלגה, הלשכה והסיעה בכנסת ללא הפסק בעניין הגולן. הסיעה קיימה שלוש ישיבות בחלקן יחד עם הלשכה. גם לשכת מפלגת העבודה התכנסה לפני שבועיים, ואף החליטה החלטות חד־משמעיות בעניין הגולן ותהליך השלום. אולם כל זה אינו מספק את בורג ומירום, שמודעים היטב לעובדה, כי המלחמה הפנימית במפלגת העבודה על עמדות והשפעות מתנהלת היום באמצעות המאבק על הגולן.

וברמת הגולן מודעים היטב למה שמכנים, "[illegible] עימה אנחנו עוברים". כבר לפני כמה חודשים, כאשר החלו הקבוצות השונות – הדרך השלישית, [illegible] ואחרים – לנווט את דרכן לעבר רמת הגולן, לצורך התארגנויות פנימיות במפלגת העבודה, הבינו ביישובי הגולן שהדבר יכול לשחק לטובתם. בוועד מבינים היטב את זהותו ואמינותו של כל אחד מן הח"כים, השרים וסגני השרים המתייצבים לימינם. הם [illegible] בכל הקשור לטוהר מניעיהם, ויודעים בדיוק מה עומד מאחורי כל אחת מהנפשות הפועלות.

אלא שגם בוועד יישובי הגולן יודעים לשחק את המשחק, וכפי שציינו שם עוד בראשית המאבק – אם הדבר יכול לתרום להישארות ישראל על הגולן ולהתנגדות לפינוי היישובים – מבחינתם זה בסדר גמור.

מפתחות לדור האינתיפאדה

השאלה העומדת לפני ישראל כיום היא, האם להמשיך לנהל משא ומתן עם ערפאת גם לגבי שלב הגדה המערבית, או לתת משקל גדול יותר להנהגה המקומית בהסכמים שייקבעו לגביה ■ אבו מאזן אומר, כי פרט לדור ההנהגה ושני הדורות הממשיכים, קיים דור חשוב יותר — דור האינתיפאדה ודור בתי הכלא, שלהערכתו, הוא שייקח את מוסרות השלטון

פנחס ענברי

את משפט המפתח המבהיר את כוונות מדיניותו של ראש הממשלה, לקראת השלב הבא של תהליך השלום, אמר רבין לפני יותר משבוע: "איחוד ירושלים חשוב לי פי כמה יותר מרמת הגולן". כלומר, התקדמות במסלול הסורי עשויה לסייע לישראל לשמור על האינטרסים שלה במסלול עם הפלסטינים, ובכלל זה, בקרב המדיני על ירושלים. כעבור ימים אחדים יצא רבין לפגוש את מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת במחסום ארז, והפגישה הוגדרה כטובה.

עם סיום מימושם של הסכמי עזה ויריחו, נכנסה ישראל לשלב העיקרי של השיחות על הסדרי הביניים עם הפלסטינים – השיחות על הגדה המערבית. לפני ישראל עומדות כמה אופציות טקטיות ואסטרטגיות, ואין ודאות כי בשלה בה היכולת לבחור נכונה. האופציות האלה אינן מצטמצמות רק בתוכניות פעולה, אלא גם בהנהגות.

השאלה העומדת לפני ישראל כיום היא, האם להמשיך עם ערפאת גם את שלב הגדה המערבית, או לתת משקל גדול יותר להנהגת הגדה המערבית הסכמים שייקבעו לגביה. התחושה הכללית אצל רבין ופרס היא, שערפאת הוא בן שיח בלתי צפוי, אבל בסיכומו של דבר, פריצת הדרך ההיסטורית של תהליך השלום לא יכולה היתה להתבצע בלעדיו. לגבי ההמשך, השאלה היא אם ערפאת הוא מנהיג שיכול לתוביל אותו, או שהשלב הבא מצריך הנהגה מסוג אחר. השאלה מחריפה, מכיוון ששלב השיחות הקריטיות על הגדה המערבית נקלע לראשית אווירה של בחירות בישראל, בו־זמנית עם תחושה של פריצת דרך בשיחות עם סוריה.

לפי הסכמי אוסלו, שלב השיחות על הגדה המערבית בתקופת הביניים כרוך בבחירות כלליות בשטחים, כאשר בין ישראל לאש"ף שוררת מחלוקת לגבי טיבו של הגוף הנבחר. אש"ף רוצה מועצה מחוקקת, ישראל רוצה מועצה מינהלית או מבצעת. אש"ף נוקב במספר של 100 נבחרים (ו־80 ממונים), על מנת למלא את מכסת השטחים במועצה הלאומית, שהיא שליש החברים. ישראל מוכנה, לכל היותר, ל־40־50 נבחרים, כאשר הצעתה הרשמית לאש"ף עומדת כרגע על 24 בלבד.

שניהם חוששים מהתחזקות החמאס. רבין וערפאת בפגישתם בתחילת השבוע (צילום: אי.פי)

הסתייגות מבחירות עכשיו

אלו הן העמדות כלפי חוץ. לאמיתו של דבר, לשני המנהיגים, רבין וערפאת, יש הסתייגויות מעיתוי של עריכת הבחירות הכלליות עכשיו. שניהם חוששים שתנועת חמאס תצליח להעביר מספר גדול מדי של מועמדיה, מה שיקשה על עתיד השיחות בין ישראל לאש"ף. לרבין יש סיבה נוספת לרצות בדחיית הבחירות הכלליות: הן כרוכות בפריסה מחדש של כוחות צה"ל, כאשר יש ספקות כבדים לגבי יכולתה של המשטרה הפלסטינית להבטיח את שלום המתנחלים בגדה. אפילו היתה למשטרה היכולת הזאת, לא קשה לתאר את מהומת האלוהים שהיו המתנחלים מעוררים במפגש עם השוטרים הפלסטינים, בייחוד באווירת הבחירות המתרגשת עלינו. וכמובן, התעוררותה המוקדמת מדי של בעיית ירושלים, שהרי על פי הסכמי אוסלו, ערביי מזרח ירושלים משתתפים בבחירות.

מכאן, שלא קשה לנחש על מה דיברו רבין וערפאת בפגישה הסגורה, ומדוע הוכתרה בהצלחה: שניהם סיכמו שלא ללחוץ זה על זה בעניינים רגישים, ולהתחשב בקשייו של כל אחד מהם מבית. יש לשים לב למונח החדש ששניהם השתמשו בו במסיבת העיתונאים בתום שיחתם: הם הדגישו, כי יכבדו את הסכמי אוסלו באופן הדדי, כלומר, הם מוכנים להסכים יחדיו על גמישות הדדית בביצוע ההסכמים.

יש לצפות, איפוא, שרבין יחדל ללחוץ על ערפאת בעניין כינוס המועצה הלאומית, ואולי גם יקל את עמדתו בעניין חמאס: להפריד בין האגף המדיני בראשות שיח' יאסין, שעמו ערפאת מבקש להתפייס, לבין האגף הצבאי של גדודי עז אדין אל־קסאם, שאיננו קשור בשיח' יאסין, אלא בהנהגת האחים המוסלמים בחוץ, אשר הוקם בידי ד"ר מוסא אבו מרזוק. האגף הזה, אגב, חידש באחרונה את הקשר עם איראן, ומנסה ליצור חזית משותפת עם חיזבאללה. ערפאת מצידו, לא ילחץ על רבין בעניינים הרגישים כל כך, הקשורים ביישום הסדרי הביניים בגדה המערבית. השורה התחתונה של ההסכמה הזאת – אם אכן הושגה – היא, שהבחירות הכלליות בשטחים לא יתקיימו לפני הבחירות בישראל. השאלה היא, מה תהליך.

אופציות מקבילות

קיימות כמה אופציות, שיכולות להתממש במקביל. אופציה אחת היא בחירות לעיריות. על פי דיווח של מקורות הסמכות הפלסטינית, רבין הציע זאת לערפאת, וערפאת לא דחה את היוזמה. השאלה היא, האם גם בבחירות לעיריות יתחייב צה"ל לפריסה מחדש. הסכמי אוסלו אינם מתייחסים לעניין הזה כלל, ולפיכך הדעת נותנת, כי תושג בעניין הזה הסכמה טקטית, שאינה כרוכה בפריסה מחדש. יש להזכיר, כי בבחירות שנערכו ללשכות המסחר בשטחים לפני הסכמי אוסלו, הרחיק צה"ל על דעת עצמו את כוחותיו מאיזור הקלפיות בערים השונות.

אופציה אחרת, מדברת על הקמת סמכויות שלטון נוספות בגדה המערבית, או מתן אזורים נוספים לשלטון אש"ף, כדוגמת איזור יריחו. איזור ג'נין, למשל, שבו יש לארגון פתח רוב ברור, וגם אין בו פריסה צפופה של התנחלויות, כמו באזורי רמאללה, שכם וחברון. המשא ומתן באופציות החלופיות עשוי בהחלט להימשך שנתיים – וזמן מספיק לעבור את תקופת הבחירות בישראל בשלום.

מצב רוחו המרומם של ערפאת, אחרי הפגישה עם רבין, נובע מהשורה התחתונה של הדברים האלה: ישראל ממשיכה לראות בו את הכתובת להמשך המשא ומתן, ואין בכוונתה לחפש אלטרנטיבות בתקופה הקריטית הקרובה. מכאן גם בטחונו העצמי של ערפאת ביום העימות עם ירדן.

להכשיר את הדור הצעיר

לכאורה, ברור מאליו שישראל תמשיך להשליך את יהבה על ערפאת, שכן אין אלטרנטיבה אחרת. אבל לא כך נראים הדברים בתוך ההנהגה הפלסטינית פנימה. אבו מאזן הפר לאחרונה את שתיקתו, ואף הגיע לביקור בשטחים. הראיון שהעניק ל"א־חיאת" הסעודי (פורסם גם ב"אל־קודס", 14.9.94) היה חשוב במיוחד, מכיוון שנגע לראשונה בגלוי בשאלת המנהיגות הפלסטינית. וכך אמר: "ראוי שתראה כי... ההנהגה הנוכחית היא במצב בריאותי, או גילי, או מצב נפשי שאיננו מאפשר לה להמשיך, והיא חייבת כבר עכשיו לאפשר לדורות הבאים להמשיך את הדרך, באופן שמתאים לאופי השלב: שלב המדינה, לא שלב המהפכה... יש שלושה דורות: דור ההנהגה ההיסטורית, אשר הפכה להיות סמל, ואשר יצאה לגימלאות, או שהיא צריכה לגימלאות, או שהיא צריכה להיות בלתי מסוגלת להמשיך במלאכה; הדור אשר ממשיך אותו ישירות, כמו פייסל חוסייני וסאיב עריקאת, והדור אשר נמצא שנים מעטות מאחוריהם, והוא ממשיך במלאכה. אבל קיים דור אחר, החשוב ביותר, הוא דור האינתיפאדה ודור בתי הכלא, דור הצעירים. יש להסתמך על הדור הזה, שחי בבתי הכלא בין עשר לחמש עשרה שנים... הם היו בני 15־20, וכעת הם בני 28. הם הדור הבא, אשר על פי הערכתי יקבלו את המוסרות, וחובתנו כהנהגה היסטורית לסייע להם". בהמשך הדברים אומר אבו מאזן, כי אי־אפשר להעביר לידי הדור הזה את השלטון מייד, אלא יש להכשירו לכך בפרק זמן מסוים, ובינתיים, ינהלו את העניינים הדורות הוותיקים יותר.

המסר לערפאת ברור: זמנך תם, הצטרף לחבריך שכבר יצאו לגימלאות. אלא שרבין אינו סבור כך. מכל מקום, לא על פי מה שערפאת עשוי להבין מתוצאות השיחות במחסום ארז.

על פתח לפנות לקלפי

כאשר מדבר אבו מאזן על דור בתי הכלא כמי שראוי לקבל את השלטון, הוא מגביל אותו לפעילי האינתיפאדה, ולא המאבק המזוין; אלה שלא נדונו למאסר עולם, אלא לשנים קצובות. אולי אין זה מקרה, שדווקא אחרי ביקורו של אבו מאזן בשטחים התחילה בקרב הפעילים מן הסוג הזה פעילות העולה בקנה אחד עם התפיסות של אבו מאזן, והם התחילו להתנגש די בגלוי עם ערפאת. מדובר בפעילי פתח הקשורים באוריינט האוס, תוך תחרות סמויה עם חוסייני, כמו מרוואן ברגותי. בשבוע שעבר עסקו בגיבוש מחודש של ארגון פתח, ובמקביל, השתתפו בליכון סוגיית הדמוקרטיה הפלסטינית מטעם מכון פנורמה, בראשות פעיל הדור הצעיר של החזית העממית, ריאד אל־מאלכי מרמאללה. יש לשים לב לדברים שאמר ברגותי, דגם מובהק של ה"דור הצעיר", מבית מדרשו של אבו מאזן.

פעילי פתח אלה השתתפו לצד מתנגדיו של ערפאת בחזית העממית והדמוקרטית, וחוגי פתח המחרימים את הסמכות הלאומית, כמו חנאן עשראווי, ומכאן שאפשר להוות אותם גם כ"חוגי אבו מאזן". וכה אמר ברגותי ("א־נהאר", 24.9.94): "הדיבור על דמוקרטיה איננו אפשרי ללא אישיות דמוקרטית, וללא הנהגה דמוקרטית". הוא קבע, כי הבסיס של הארגונים אינו מתאים יותר לעם הפלסטיני, ואסור לבנות את המוסדות על בסיס הארגונים הישנים, אלא על בסיס "האחדות הלאומית, הפלורליזם הפוליטי וייצוג יחסי". פתח היה ראוי עד כה להנהגת העם הפלסטיני, הודות למאבקיו והדם ששפך, ולא הודות לקלפי, אבל כעת יש לפנות לקלפי, אם הארגון רוצה להמשיך וליהנות מאמון העם הפלסטיני.

על מנת להבין את משמעות הדברים, יש להבין את הרקע להם. ברגותי וחבריו נועדו עם ערפאת בעזה, והעלו את הסוגיה הישנה של הפיכת ארגון פתח למפלגה פוליטית, אשר תכשיר את עצמה להשתתפות בבחירות. אלה הדרישות הישנות של סרי נוסייבה. ערפאת לא קיבל את עמדתם, מכיוון שתפקיד התנועה עדיין לא הסתיים. ערפאת חזר על עמדתו, כי ארגון פתח יוכל לעבור לפסים של מפלגה אזרחית רק אחרי השלמת כל השיחות עם ישראל, גם על שלב הקבע.

לרבין נוח יותר להידבר עם ערפאת. ההנהגה בגדה קשוחה יותר, כרגע נראה, שרבין וערפאת החליטו לדחות את ההכרעה על הסוגיות הקשות לתקופה, שאחרי הבחירות בישראל. בינתיים, זה מתאים לשניהם, והשאלה היא, כמובן, מתי תחליט ישראל לקבל את ההכרעות הקשות בגדה, על מנת להידבר עם ההנהגה שעליה מצביע אבו מאזן – הנהגת האינתיפאדה.

ככלי יש חפץ בו

גם אם יתברר שאין קשר בין הפחתת שני אחוזים בתוספת היוקר הבאה לבין מס הבריאות העתידי, חוזרת תוספת היוקר לשמש ככלי משחק/מלחמה בין הדמויות הפועלות ■ אלא שבכל הבוקה ומבולקה של המשק שוב ושוב מתברר כי מכשיר זה, למרות היותו מדולדל ומסורס, הוא עדיין היחיד שמפצה את העובדים

אבשלום קווה

מאחורי הקלעים ולפניהם, מתקיימים מגעים לגיבוש הסכם חבילה במשק. השחקנים הראשיים הם ראשי משרד האוצר, ההסתדרות ולשכת התיאום של הארגונים הכלכליים. ושוב, כבריטואל קבוע, מתחדדים הסכינים וההצהרות כלפי מנגנון תוספת היוקר. הפזמון האחרון קושר בין הפחתת שני אחוזים בתוספת היוקר הבאה לבין מס הבריאות העתידי, תוך הפחתה של שני אחוזים גם בו, מ־4.8 ל־2.8. גם אם יתברר או יוחלט, כי לא היו דברים מעולם, שב וחוזר הניגון של מכשיר תוספת היוקר ככלי משחק־ניגוח־מלחמה בין הדמויות הפועלות. אבל בכל הבוקה ומבולקה של המשק מתברר, כי למרות הביקורת והפרובלמטיקה של מרכיביו, זהו כלי בעל חשיבות מכרעת לשמירת יציבות במערכת.

כתוצאה מאופיה המיוחד של ההסתדרות, היא עומדת באופן נתמיד בפני לחצים סותרים. מצד אחד, כאיגוד מקצועי, היא אמורה להתחשב בציפיות העובדים להעלאת שכר, ציפיות שהולכות וגוברות על רקע ההתייקרות המואצת במשק, ומכאן, הצורך בתביעה המסורתית להעלאות שכר. מצד שני, כתוצאה מהאוריינטציה הלאומית של ההסתדרות ומעצם הקשרים שכינה לבין הנהגת המדינה, היא נוהגת להתחשב בבעיות הכלכלה הלאומית ולעזור בפתרונן. בדיקת התוצאות של המשא ומתן על תוספת היוקר מראות, שבמקרים רבים קיבלו על עצמם המעסיקים את תביעת ההסתדרות בשלמותה, או שהושגה פשרה בין ההסתדרות לממשלה.

״לכאורה״, אומרים פרופ׳ אמירה גלין ואהרון הראל, בספרם ״התפתחויות ותמורות במערכת יחסי עבודה בישראל״, ״ניתן היה לחשוב, כי שאלת תוספת היוקר איננה צריכה להטריד את המעסיקים, שכן במקרים רבים הם יכולים להעלות את המחירים בעקבות תשלום התוספת, ובכך להטילה על הצרכן. אולם בדיקה יסודית יותר מצביעה על מאבק מתמיד של ארגוני המעסיקים בישראל בנושא תוספת היוקר, כאשר המעסיקים מוטרדים ממספר בעיות מרכזיות״.

יבדקו את תוספת היוקר. דורון טמיר (מימין) ועמיר פרץ (משמאל)

כלי מדולדל ומסורס

לפני כשלוש שנים פרסמו התעשיינים ״ספר לבן״, הכולל את המגמות לעתיד. בשלל ההצעות נמצאה הצהרה ברבר חתירה לביטול מכשיר תוספת היוקר, אי־אלו שינויים בחוק שכר מינימום, ועוד. פגישות גישוש בין ראשי האגף לאיגוד מקצועי לבין נציגי ועדת העבודה של לשכת התיאום התקיימו לפני החג, וב־12 או 14 באוקטובר אמור להיפתח המשא ומתן הרשמי בין ההסתדרות ללשכת התיאום, על הסכם תוספת יוקר חדש. ההסכם הנוכחי יפוג בסוף השנה, אך תשלום תוספת היוקר, האמורה להינתן במשכורת פברואר, ייעשה על פי הכללים הקיימים. המנגנון הנוכחי מעניק תוספת יוקר פעמיים בשנה, כאשר כל חודש מוספת חצי אחוז, ומסך האחוזים הנותרים והמצטברים ניתן פיצוי בשיעור של 85 אחוז בלבד.

אחד הטיעונים הבסיסיים של המעסיקים הפרטיים, בדרישתם־תחידתם לביטול מכשיר זה, התבסס בשנים האחרונות על ירידה בשיעור האינפלציה. עתה, כאשר המפלצת החביבה מרימה את ראשה, יקשה להם להעלות טיעון זה. מנגד, אפשר כי המכשיר עדיין משמש כלי לשמירת היציבות, אך בהיותו מדולדל ומסורס, אין בו כדי לתת מענה של ממש לעליות המחירים עבור מגזרי עובדים רבים, אשר מכשיר זה הוא היחיד שעדיין מפצה אותם.

בפגישות המקדימות החליטו יו״ר האגף לאיגוד מקצועי, עמיר פרץ, ויו״ר ועדת העבודה של התאחדות התעשיינים, דורון טמיר, על הקמת מספר צוותים לבחינת המכשיר גופו, הסכמי השכר במשק הפרטי. מעל לדיונים מרחפות הצהרות שונות, אשר הפכו כבר להסכמה, כי אחד ה״אסונות״ של המשק הם הסכמי השכר בשירות הציבורי, אשר הוסיפו להכות של ממש על מדורת האינפלציה. המגמה של משרד האוצר, הנתמכת על־ידי נשיא התעשיינים דן פרופר וחבריו בנשיאות, היא לפגוע בהסכמים אלה, לשאוב את אשר הובטח ובכך אולי לסייע להדברת הוד מעלתה, האינפלציה.

באשר לכוונה להפחית שני אחוזים מהתוספת, המיועדת להשתלם במשכורת חודש פברואר, אומר פרץ: ״אין לי שום סיבה למכור 2 אחוזים. ניכנס למשא ומתן ונראה. אני מוכן לדבר על כל הנושאים בעולם, אך תמורת ויתור אפשרי בתוספת היוקר, ארצה לערוך שינויים בחוק שכר מינימום, להפחית את מספר שעות העבודה ולהבטיח, כי בהכנסות העודפות יתחלקו המעסיקים עם העובדים, וכל זאת תוך הבטחת חלקן של אוכלוסיות חלשות״. הכוונה בעיקר לציבור העובדים במגזר הפרטי־תעשייתי־עסקי, אשר תוספות השכר שלהם מזעריות, אם בכלל, וכך גם זחילת השכר שלהם איננה משפרת את התלוש העגום.

לטענת פרץ, ראשי המשק נוהגים ב״מדיניות של שליפה״, כמו הגדלת הריבית האחרונה בשיעור של אחוז וחצי, המטילה מעמסה כבדה על משפחות רבות. מכל מקום, ראשי האיגודים המקצועיים וכן המכון למחקר חברתי־כלכלי יתחילו בדיונים ביום ראשון הקרוב, לאחר החזרה הקולקטיבית למסדרונות הוועד הפועל, אשר שבתו בעונת החגים.

לא להיכנס ל״ווכחוליה״

לדברי אפרים זילוני, לשעבר מ״מ יו״ר האגף לאיגוד מקצועי וכיום במעמד לא ברור, אין צורך להיכנס ל״ווכחוליה״ על עצם מהותו של מנגנון תוספת היוקר. יש להודרו ולגבש את מדיניות השכר בסקטור העסקי, הוא אומר, תוך הישענות על שלושה מרכיבים עיקריים: שכר מינימום, תוספת שכר וקיצור שעות עבודה. בניגוד למשק הציבורי, בחלק מענפי המשק הפרטי עוד לא נחתמו הסכמי שכר לשנים הבאות. בסקטור הציבורי נחתמו הסכמים לשלוש ואף לארבע שנים, כאשר תוספת היוקר נלקחה כחלק מבסיס ההסכמים האלה. לכן, יש להכיר במנגנון תוספת היוקר כב״כלב שמירה״, לנסות לשפץ אותו וללכת הלאה אל המרכיבים האחרים, שחלקם זנוחים.

השילוב המתמיה למדי בין הסכם תוספת היוקר לבין מס הבריאות (הפחתת 2 אחוזים בתוספת ״תמורה״ של 2 אחוזים במס), מצביע יותר מכל כי משהו מסריח בממלכת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. ברור שלצורך מימון שירותי הבריאות, חייבות קופות החולים לקבל את מלוא סכום הגבייה, המבוסס, לאחר חישובים של משרדי האוצר והבריאות, על 4.8 אחוזים מהשכר. לכן הודיע שר האוצר, אברהם (בייגה) שוחט, כי ההפרש בין מה שייגבה מהעובדים לבין ההתחייבות לקופות, ימומן כסובסידיה מהאוצר. ״אך כיודענו את התנגדותו של משרד האוצר לכל סובסידיה לצרכנים, ברור שזו מתנה מסוכנת״, אומרת ח״כ תמר גוז׳נסקי. ״הסכנה היא, שאפילו אם משרד האוצר יממן תחילה את הסובסידיה למערכת הבריאות הציבורית, הוא יכול להודיע בכל שלב, כי אינו יכול להמשיך במימון וכי על הקופות לגבות יותר מהאזרחים״.

נגב אקשן

הטריפ האמיתי של הנגב איננו זה של תיירים הנוהרים לנופיו הפראיים, אלא קשור דווקא לרשתות מבריחי הסמים, העושים חיל על ציר לבנון־סוריה־ירדן־מצרים, כשתמיד יורד מעשר בישראל, עבור צרכנים מקומיים ■ איך מנסים (ולא תמיד מצליחים) לסגור ולקצר כמה וכמה קווים

רמי שני

הנגב הישראלי כובש בשנים האחרונות מקום חשוב בקרב יומני תיירות, ונמצא היום כמעט על כל מפת טיולים. מזה כמה שנים שמבצע ״נגב אקשן״ מביא אלפים לפקוד את הנופים המרהיבים, ללכת בין הגאיות והקניונים הצרים, להרגיש את הארץ ברגליים.

אלא שהאקשן הנגבי לא התחיל בענף תיירות דווקא, אלא במשהו אחר לגמרי, שהטריפ האמיתי שלו אינו בין נופים מותשיים. מדובר בפעילות המתרחשת כמעט מדי יום, והקשורה בהברחות סמים. הנגב, מסתבר, משמש היום צומת בין ירדן למצרים, והיות והגבולות הארוכים אינם סגורים והרמטיים, הם מותירים חופש פעולה לא קטן למבריחים, רובם מהמגזר הבדואי, שבמשטרת מחוז הדרום רואים בהם את הספקים העיקריים, או את מי שרוחפים את המסחר בסם. מדובר בעיקר בסמים כחשיש והרואין, כשהמסלול הוא מהשדות בלבנון, דרך סוריה לירדן, ומשם דרך הנגב, למצרים. מסלול נוסף יוצא משדות הנמצאים בסיני, ועושה את הדרך ההפוכה. בשני המקרים יורד מעשר בישראל, עבור צרכנים מקומיים.

כדי לצמצם את היקף ההברחות, החלו במשטרת לקיים שיתוף פעולה עם משטרת מצרים. בשלב זה רק בדרגי המטות, אולם ההערכות הן, כי לא ירחק היום וקציני שטח יוכלו להתקשר זה אל זה בין המדינות, ולהצליב או להעביר מידע. העונש במצרים על עיסוק בסחר או בהברחת סם, הוא מוות. סוחרים שנתפסו בישראל סיפרו, כי אם יוחזרו לביתם, צפוי להם עונש כזה.

לבדואים באיזור ירדן קשרי משפחה ענפים בישראל ונקודות החיכוך והמפגש יוצרות הזדמנויות טובות להעברת סם. ״הגבול איננו סגור הרמטית״, אומר סגן ניצב דובי לנדנר, ראש מחלק מודיעין במחוז הדרומי. ״כמו שנערים הצליחו להגיע לפטרה, כך גם מבריחים, שחיים ממעברים בין ישראל לירדן, מצליחים להבריח״.

המשפחה לא יודעת

במחלקת החקירות סבורים, כי הספקים העיקריים, ומי שבעיקר דוחף את הסחר הער, הם הבדואים. ״לא כולם, רק מעטים״, מדגיש פקד יוסף קופל, ראש מחלקת החקירות במשטרת הנגב, ״אבל אנחנו ערים לפעילות מוגברת שקיימת אצל אנשים מתוכם. בעקבות ההסכמים האחרונים, מקווים במחוז הדרום להגיע לשיתוף פעולה גם איתם, כדי לצמצם הברחות״.

באגף המודיעין של משטרת מחוז הדרום מסומנים שני אזורים עיקריים. האחד הוא איזור לכיש, בו נעשות ההברחות בעיקר באמצעות מתווכים בחו״ל, לאו דווקא מעזה – שם הוצאו סוחרים להורג על־ידי בית משפט שדה מהיר בעוון עיסוק בסם – אלא מאירופה, אמריקה ועוד. באיזור השני, הנגב, מתבצעות ההברחות בדרכי היבשה, תוך שימוש באנשים לצורך העברת הסם. השיטה היא לשלוח את המבריח, המכיר את הנגב כאת כף ידו, לחצות את הגבול, ושומרי הגדר, שצריכים ללכת בעקבותיו, יאבדו אותו במהירות, אם מפני שהמבריח נוגע בשיטות הסוואה פשוטות, ואם מפני שחלק מהאזורים הם סלעיים ואינם מותירים עקבות. שיטה נוספת היא שימוש בגמלים, המאולפים ללכת בשבילים מסוימים בלבד. קושרים את המטען לחבל המשתלשל מצוואר הגמל, או מגבו, ולך תרדוף אחרי גמל, כשבקושי רואים אותו, ואין יודעים אם יש עליו מטען.

סנ״צ דובי לנדנר מודה, שהכמויות הנתפסות הן מזעריות ביותר, על אף שהמספרים נראים מרשימים. מדובר ב־6־7 קילוגרם הרואין ולמעלה מ־100 ק״ג מריחואנה. ״היה מי שעשה פעם הערכה של כמות הסמים הנתפסת, מול הכמות הנצרכת, יחסית לגבי כל העולם. מסתבר שדווקא כאן יש לנו, מבחינה זאת, הצלחות מרשימות״, הוא אומר, ומודע לכך שלהבריח סם יותר קל מאשר לתפוס אותו.

״חוג ההברחות כל כך סגור, עד שלפעמים בני משפחת המבריח לא יודעים במה הוא עוסק״, הוא מסביר. ״ההתמודדות עם אנשי המדבר, המכירים כל שיטת ולימה מסוגיות, כל שביל ותת־שביל, היא קשה. והמשטרה לא הולכים להפוך את החוקים לגששים. הטיפול נעשה, על כן, באמצעות ניתוח והערכות מצב, על בסיס נתוני מודיעין. קושי נוסף הוא בעובדה, שלעתים קרובות יודעים רק מזמין החומר והספק היכן נקודת המפגש, החבירה, בעגה המשטרתית.

אגף המודיעין משתדל לשים יד על החומר המוברח כשהוא מגיע אל הסוחר הגדול. כלומר, לפני שלב המעבר אל הרחוב. ״בהרבה מקרים מצליחים״, סבור לנדנר, ״אבל אני לא מכיר משטרה בעולם, שהצליחה להתמודד

המשך בעמוד 14

אדוני הרמטכ״ל, רב-אלוף אמנון שחק

התחילו להתרגל כבר עכשיו: הרמטכ״ל הבא יהיה האלוף אמנון שחק, כשהכרזה רשמית ובקשה לאשר זאת, צפויה באחת מישיבות הממשלה הקרובות ■ המרחק הפיסי שיצטרך לעבור האלוף שחק יהיה קטן, בסך הכל קומה אחת מעל, אבל המטלות שיונחו על כתפיו, לעומת זאת, יהיו כבדות משקל, וישפיעו על מדינת ישראל, אולי יותר משל כל רמטכ״ל לפניו ■ מהן חמש המשימות שעימן יצטרך להתמודד

אהרן קליין

את הישיבות הקרובות של הממשלה, יביא ככל הנראה, ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, את שמו של האלוף אמנון שחק, סגן הרמטכ״ל ...ה, לאישור הממשלה כרמטכ״ל ה־15 של צה״ל. אז ...יך המינוי לרשמי. סוף סוף.

...ההכרזה הגיע המתח במטה הכללי לשיאים שכמותם ...לא שנים. האלופים לחוצים. הימים הקרובים יקבעו ...גורלם. במיוחד מודאגים האלופים אורי שגיא, מתן ...אי ויצחק מרדכי. בשקט מופתי הם ממתינים ...ה: רק אחד מהם יהיה סגן רמטכ״ל. ייתכן שרבין ...לאלוף נוסף רוטציה בתפקיד סגן הרמטכ״ל. כלומר, ...יקבל את התפקיד בעוד שנתיים, וכך יתאפשר לו ...עמוד על משרת הרמטכ״ל הבא, זה שייכנס לתפקיד ...1999.

...עד שהעניין הזה יתפוצץ וכל הגיצים יעופו ...יש לדון על פי הסדר הנכון, וקודם כל ברמטכ״ל ...אולי יותר נכון, במשימות עימן יצטרך להתמודד, ...כניסתו ללשכת הרמטכ״ל בקריה בתל־אביב. המרחק ...יהיה קטן ביותר, בסך הכל יעלה קומה, אבל המטלות ...ונחו על כתפיו הן כבדות משקל וישפיעו לאורך ...על צה״ל ועל מדינת ישראל, אולי יותר משל כל ...כ״ל אחר לפניו.

...השאלה הכמעט נצחית – האם הרמטכ״ל הוא אישיות ...ית – צפויה להתחדד עד מאוד בשנות כהונתו של ...ר הרמטכ״ל, שיעמוד במרכזו של תהליך מדיני ...עם המדינות הערביות הסמוכות, לא יוכל לעמוד ...ולהיות נייטרלי, או לא מעורב. הוא יהיה חייב ...ינים ידיו לבוץ הפוליטי. השאלה האם יש לרדת ...הגולן כתמורה להסדר שלום היא, בראש וראשונה, ...אלה פוליטית. יש לשאלה הזו גם היבטים בטחוניים־ ...יים, שבהם יעסקו הרמטכ״ל והמטה הכללי. אבל ...לא צפוי להיות הרמטכ״ל ה״פוליטי״ ביותר שהיה ...ינת ישראל במהלך שנות קיומה.

חמש משימות עיקריות

...שייכנס שחק ללשכה החדשה, הוא יבוא עם קרדיט ...שכבר צבר בדעת הקהל הישראלית, מהתקופה ...הוביל את המו״מ עם הפלסטינים על הסכם עזה ויריחו. ...יתיישב על כיסא הרמטכ״ל כשהוא בשל לתפקיד, ...ניסיון שצבר בתפקידים שונים, לאורך שירות צבאי ...כ־30 שנים, מאז התגייס לצה״ל כבוגר הפנימייה ...הצבאית בחיפה.

...מהלך שירותו עבר שחק בתפקידי השורה המרכזית ...צה״ל. הוא עשה את כל תפקידי המפתח בחטיבת ...הצנחנים, ממפקד פלוגה דרך מפקד גדוד ועד למפקד ...החטיבה עצמה, לאחר מלחמת יום כיפור. מזה 11 שנה ...הוא בדרגת אלוף, ושימש כאלוף פיקוד המרכז ...בשנים 83־86 וכראש אגף המודיעין, בשנים 86־91. ...תפקידים אלה איפשרו לו להכיר היטב את צה״ל, על ...תרבויותיו השונים, וכן את קהיליית המודיעין. ...בתפקידו האחרון כסגן הרמטכ״ל וראש אג״מ, ניהל ...את המערכת הצה״לית, כשהרמטכ״ל ברק נותן לו יד חופשית, לפחות בשלוש השנים הראשונות. הוא התחכך בדרג המדיני כראש אמ״ן וכסגן הרמטכ״ל, ולמד להכיר בחשיבותו ובמגבלותיו. כן צבר שעות רבות עם שרי ביטחון וראשי ממשלה.

כרמטכ״ל הבא של צה״ל, יעמדו לנגד עיניו חמש משימות עיקריות, עימן יצטרך להתמודד במהלך ארבע השנים הבאות. משימה ראשונה תהיה יישום ההסכם העתידי עם סוריה, בהתאם להחלטות הדרג המדיני. המשימות השניה והשלישית הן בתחום הפלסטיני: הגברת הביטחון למתיישבים בשטחים וסיכול הטרור, לצד המשך יישומו של התהליך עם הפלסטינים, הרחבת האוטונומיה והגעה להסדר ביניים. גם למשימות אלה גוונים פוליטיים, כמו לזו הראשונה.

משימה רביעית שתעמוד לנגד עיניו היא משימה מתמשכת של כל הרמטכ״לים בשני העשורים האחרונים – התמקדות במדינות הפריפריה: אירן, עירק ולוב. ייתכנו גם הפתעות, בדומה להפצצת הכור בעירק ב־1981. המשימה החמישית תהיה התמודדות עם התהליך המתמשך של ירידת מעמדו של צה״ל בציבור הישראלי, לצד יישום מסקנות ועדת שפיר בתחום כוח האדם בצה״ל, סדיר ומילואים.

משימה ראשונה

יישום החלטות הדרג המדיני על הסכם שלום עם סוריה. במלים אחרות – הוצאה לפועל של הנסיגה מהגולן (או בגולן) בשלב ראשון, כפי שייקבע בהסכם מדיני עתידי בין ישראל לסוריה. זה לא פשוט. הוא יהיה חייב לתת גיבוי ביטחוני להחלטות הדרג המדיני, הוא זה שיצטרך להסביר לעם כי ניתן להגן על מדינת ישראל בגבולותיה החדשים, והוא זה שיצטרך לא רק להסביר, אלא גם לשכנע.

שחק, כראש המערכת הצה״לית, יצטרך לפרוט לנקודות את ההסכם הישראלי־סורי על הנסיגה, לפקח ולכוון את עבודת המטה הצה״לית בנושא סידורי הביטחון החדשים של צה״ל בגבולה הצפוני של המדינה, ולהוציאה לפועל. המשימה קשה, ולכך יש להוסיף את הביקורת מהדרג הפוליטי, שתופנה כלפיו. משימה זו הינה ״הפוליטית״ ביותר של הרמטכ״ל הבא, היא תלווה אותו לאורך כל תקופת כהונתו ותעמוד במרכז תפקידו. הצלחתה תהיה הצלחתו.

מגיע לתפקיד עם קרדיט מרשים. אלוף אמנון שחק (צילום: בועז לניר)

משימה שנייה

המשך ההתמודדות מול הטרור. מרכיב חשוב בהתפתחות תהליך השלום הישראלי־פלסטיני. מידת היכולת להתמודד עם סיכול הטרור והגברת הביטחון לישראלים משני צידי הקו הירוק תהיה תחת עינו הביקורתית של הציבור בישראל, הדרג המדיני והאופוזיציה. זו משימה קשה, המלווה את מדינת ישראל מאז הקמתה. צפוי שארגוני הסירוב, ובראשם הארגונים הפונדמנטליסטיים, החמאס והג׳יהאד האיסלמי, המתנגדים להמשך התהליך, ימשיכו בפעילות הטרור ואף ינסו להגבירה.

הבעיה צפויה להפוך מורכבת יותר, ככל שיתקדם המו״מ מול הפלסטינים. יציאת צה״ל ממרכזי האוכלוסיה הפלסטינית וכניסת כוחות ומוסדות פלסטינים לשטחים אלה, יגבירו את החיכוך בין הצדדים ויקשו על צה״ל להתמודד.

אולם צה״ל לא מתמודד לבדו עם הטרור. לצידו פועל שירות הביטחון הכללי, האחראי על סיכול ומניעת טרור. אחד מסימני השאלה הגדולים הוא, האם יצליחו צה״ל והשב״כ לגייס למלחמה בטרור את השב״כ הפלסטיני, על גופיו השונים. אין לצפות למהפכה בתחום זה, אבל צמצום פעולות הטרור והנפגעים בקרב אזרחים ישראלים וחיילי צה״ל, יזכה ללא ספק גם את הרמטכ״ל בנקודות חשובות.

משימה שלישית

צה״ל יהיה המוציא לפועל העיקרי של המשך התהליך מול הפלסטינים. באגף התכנון במטה הכללי כבר שוקדים על בחינת תפיסת הביטחון של צה״ל, כשהוא מחוץ לשטחי יהודה, שומרון ועזה. יציאתו ההדרגתית של צה״ל ממרכזי האוכלוסיה תיפול על כתפי הרמטכ״ל הבא. אמנם את התוכניות לפרויקט, המכונה בצה״ל ״קשת צבעים ב״, התחילו כבר לגלגל ולתכנן, אבל הוא זה שיאשר ויוציא אותו לפועל.

הרחבת האוטונומיה הפלסטינית ובחינה מתמרת של התוצאות הן באחריות צה״ל, ומשימה זו, בעלת הגוון הפוליטי, תחייב את הרמטכ״ל למשנה זהירות. הוא כבר לא ייהנה מהפריווילגיה של הרמטכ״ל הנוכחי, שהצהיר שצה״ל לא יכול לעזוב את מרכזי האוכלוסיה הפלסטינית. כמוציא לפועל של הדרג המדיני, הוא יצטרך לגבות ולעמוד בפרץ הביקורת. משימה לא קלה, והמעמידה אותו ואת צה״ל במבחן. הצלחת התהליך עימו הוא כל כך מזוהה, תהיה ללא ספק גם הצלחתו, ותזקוף לזכותו נקודות ברקורד, להמשך דרכו לאחר סיום תפקידו כרמטכ״ל.

משימה רביעית

מענה לסכנה שבחדירת נשק בלתי קונבנציונלי לאזורנו. סכנה זו צפויה לגבור בשנים הקרובות, והמטה הכללי והרמטכ״ל בראשו, יצטרכו לתת מענה, לצד הפתרונות המדיניים, לבעיה העלולה להוות איום ממשי על קיומה של מדינת ישראל בעתיד. מדינות הפריפריה, כמו אירן, לוב ועירק, משקיעות מאמצים אדירים בניסיון לרכוש ולפתח יכולת גרעינית. יכולתה הגרעינית של פקיסטן מעוררת אף היא דאגה, שמא ידלוף מידע ו/או סיוע אחר בתחום זה למדינות הפריפריה.

ככל שיתקדם תהליך השלום עם המדינות הסובבות אותנו, ובראשן סוריה, כך תגבר ההתמקדות במדינות הפריפריה שאינן מוכנות, בשלב זה או הנראה לעין, להשתלב בתהליך מדיני עם ישראל.

מטוסי האף־15־איי מארה״ב יעניקו לצה״ל זרוע ארוכה, שתאפשר תכנון ואולי ביצוע, של מהלך מקדים ומונע באחת ממדינות הפריפריה, אם יהיה בכך צורך.

משימה חמישית

העלאת מעמדו של צה״ל בדעת הקהל. סימנים ראשונים לירידת מעמדו של צה״ל ויציאתו ממגזר ״הפרות הקדושות״, נראו כבר במהלך כהונתו של הרמטכ״ל היוצא, אהוד ברק. הסימנים צפויים לגבור עם הזמן, ותהליך השלום הצובר תאוצה יסייע, באורח פרדוקסלי, להתגברות מגמה זו בדעת הקהל. צה״ל מחויב, תחת שרביט הרמטכ״ל הבא, להתמודד ברצינות עם תהליך זה. פתיחות ומוכנות לביקורת חיצונית הם חלק בלתי נפרד מהמגמה שצה״ל החל באימוצה, וחייב להגבירה.

הסטה מודרגת של ״המשימות הלאומיות״, מצה״ל חזק וכל־יכול למשימות אחרות, לא פחות חשובות, כמו חינוך ובריאות, יעמדו לנגד עיני הרמטכ״ל והמטה הכללי בקדנציה הקרובה. המאבק על כל שקל בתקציב הביטחון יהפוך קשה יותר, וצה״ל ייאלץ להצטמצם ולהתייעל.

זהו תהליך שכבר החל, והוא צפוי לגבור. המטלות של צה״ל לא יפחתו, בעוד שהמשאבים יצטמצמו. השמיכה הקצרה תחייב החלטות קשות ונטילת סיכונים גדולים מאי־פעם.

לצד מגמה זו, נכנס צה״ל ביוזמתו, למשימה לא פחות גדולה, והיא יישום מסקנותיה של ועדת שפיר בתחום כוח האדם בצה״ל. מסקנות ועדה זו, הנמצאות בשלב העיבוד והתכנון בצה״ל, ייכנסו לשלב היישום כבר בשנים הקרובות. צה״ל יקצר את שירות החובה בארבעה חודשים בשנת 97׳. אם ילחצו עליו, הוא אף יקדים זאת בשנה. לצד צמצום ימי המילואים, ייפתחו מסלולי שירות חדשים. לצעירים בני השמונה עשרה, העומדים בפני גיוס, יוצע שירות לאומי מסוג אחר.

משימות לאומיות משוועות לכוח אדם, ונראה כי שירות לאומי בבית חולים או במשטרה יהפוך למסלול שירות מוכר, ולא פחות ערכי, בצה״ל. ימים אלה לא רחוקים. הם יחולו במסגרת כהונתו של הרמטכ״ל הבא. תכנון וביצוע קפדניים יבטיחו מעבר איטי, מודרג ונכון לשנת 2000, לצה״ל שונה מזה של היום, קטן ויעיל יותר, ומותאם למידת חשיבותו במערכת, כמו בכל מדינה מתוקנת במערב.

הרמטכ״ל הבא של צה״ל, שייכנס לתפקידו ב־1 בינואר 95׳, יהיה אחד הרמטכ״לים שישפיעו ביותר על צה״ל ועל המדינה. המשימות כבדות, ואמנון שחק מתאים לתפקיד. העתיד יוכיח זאת.

זרועותיו הארוכות

בעקבות מידע על כוונתם של אנשי אבו נידאל לפגוע במוסדות יהודיים וישראליים בגרמניה, נוקטת המשטרה המקומית באמצעי ביטחון חמורים במיוחד ■ עד כה הוכיחה את עצמה היערכות החירום, ואף פיגוע לא בוצע. אלא שהכוננות חייבת להימשך, כיוון שהעצורים היחידים שהמשטרה הצליחה להניח עליהם את ידיה, שוחררו בינתיים מחוסר הוכחות

ורדינה חילו, בון

מאז החלה עונת החגים, פועלים שירותי הביטחון הגרמניים בקדחתנות, בנסיונות לאתר טרוריסטים ערבים, בעקבות מידע על כוונתם של ארגונים מקבוצת אבו נידאל לפגוע במוסדות יהודיים וישראליים. המשטרה, בכל רחבי גרמניה, הכריזה על כוננות עליונה, פתחה בחיפושים אחר מכוניות תופת, והגבירה את השמירה על טיסות לישראל, לאחר שהתקבלו איומים לפוצץ מטוס של חברת אל על או לופטהנזה, בקו גרמניה־תל־אביב. הגברת השמירה על קהילות יהודיות ובתי כנסת הביאה לחסימת כבישים המובילים לאותם בניינים באמצעות מוטות ברזל שנקבעו בתוך האספלט, המשטרה אינה מאפשרת לזרים לחנות בסביבה, וכל זר שנקלע למקום הוא בבחינת חשוד.

בערב יום כיפור נחסם כל האיזור שממול לשגרירות ישראל, ברובע באד גודסברג שבבון, ולאחר שעל פי מידע מודיעיני של שירותי הביון הגרמני נודע כי אבו נידאל מתכנן לפוצץ את בית הכנסת בברלין השוכן ברחוב אורניינבורג, תוגברה השמירה גם עליו. גם מוסדות הקהילה בקלן, הסמוכה לבון ודיסלדורף, נמצאים על הכוונת של רב המחבלים הפלסטיני. אותם מקורות מודיעיניים העריכו, שאבו נידאל תכנן במקביל, להתנקש בחייו של איגנץ בוביס, ראש ועד הקהילות היהודיות בגרמניה. היערכות המשטרה מבעוד מועד ותגבור המעגל הבטחוני מסביב לאותן מטרות סיכלו לפי שעה, לדעת אנשיה, את מזימותיהם של המחבלים.

הסיבה שאבו נידאל בחר דווקא בגרמניה, ובעיתוי העכשווי, ברורה, לדעת אותם גורמים, בתהליך השלום במזרח התיכון. גרמניה נחשבת לבת ברית שניה של ישראל, אחרי ארצות הברית. היא הראשונה מבין מדינות המערב שהודיעה לפתוח נציגות באוטונומיה ביריחו, באות הערכה להסכם העקרונות שהושג בין הישראלים לפלסטינים. הגרמנים מסבירים, שבחירתו של אבו נידאל הפנאטי בגרמניה נועדה לחבל בהסכמי השלום דווקא במדינה המעודדת אותו כל כך.

בוביס על הכוונת

הנחתם של אנשי אבו נידאל, סבורים בגרמניה, היא כי פגיעה באיגנץ בוביס, אישיות יהודית בולטת, תהווה נקמה הולמת בישראל. לפיכך, נלקחו האיומים שהושמעו נגדו ברצינות, ושירותי הביטחון הידקו את השמירה עליו.

אין זו פעם ראשונה שמאיימים על חייו של בוביס. עד כה, היווה בעיקר מטרה לאיומיהם של חוגים ניאו־נאציים, אך עתה נוסף גורם עוין אחר, המאיים על חייו כמו על חיי היהודים בכלל, החיים בגרמניה.

הראשון שדיווח על כוונה לפגוע בבוביס היה השבועון "פוקוס". שבוע לאחר מכן חשף העיתון "דר שפיגל" את פרשת המרדף והמעקב שמנהלים שירותי הביטחון הגרמנים אחרי טרוריסטים מארגון אבו נידאל. המידע התבסס על הוכחות נסיבתיות: ב־15 ביוני השנה, הגיעה ספינה בלתי מזוהה לנמל רוטרדם שבהולנד. כלי נשק ומטעני חבלה שהתגלו בה פורקו והוברחו באמצעות חמש מכוניות לברלין והאמבורג. אחת המכוניות, מדגם ב.מ.ו, נשאה שילוט של העיר מיינץ, הזהה לזה של מכונית חשודה שהגיעה קודם לכן מביירות. החשד של מנגנוני הביון הגרמניים, שדיווחו על המקרה למחלק הפלילים של המשטרה היה, שהמחבלים ימלכדו את המכונית ויחנו אותה מול מוסדות יהודיים או ישראליים. במקרה כזה, סברו, ייתכן שגם חייו של בוביס בסכנה.

אבו נידאל. הכשרה צבאית אצל ה"שטאזי"

ביום שלישי שעבר ערכה המשטרה פשיטה בנמל האמבורג על ספינה, שהיתה אמורה להוביל מכוניות משומשות לאפריקה המערבית ולבנון. החיפוש העלה חרס, לאכזבת המחפשים. במקביל, ביצעה המשטרה פשיטות רחבות היקף בשבעה מקומות שונים בגרמניה, ביניהם האמבורג, ברלין ואנדרליך שבמזרח גרמניה, השייכת למדינת ברנדנבורג, מתוך הנחה שהמחבלים הספיקו להסתיר את כלי הנשק שבידיהם, תוך שהסתייעו בקשריהם עם תושבים ערבים בעלי אזרחות גרמנית ובקשרי עבר עם מזרח גרמניה. אנשי הביטחון מאמינים, שהמטען המסוכן עדיין חבוי איפשהו במזרח גרמניה.

מאזן דמים מצמרר

כוחות הביטחון משוכנעים, שאבו נידאל מתכנן פיגוע המוני וראוותני, מהסוג שהתמחה בו. מי שהיה ידידו של יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, הפך לאויבו בנפש, המבקש להביא לחיסולו, לאחר שהלה פתח במו"מ לשלום עם ישראל. אבו נידאל (57), ששמו האמיתי הוא סאברי חאליל אל באנה, עומד בראש קבוצת הטרור המכונה "המועצה המהפכנית – פתח". שירותי הביטחון המערביים מכנים את ארגונו ANO, ABU NIDAL ORGANIZATION. אנשיו הם אנשי טרור אלימים, המבקשים להשליט טרור באירופה, כדי לשבש את תהליך השלום במזרח התיכון. הגרמנים סבורים, כי הארגון מתכנן פיגועים גם ברוסיה, צרפת ובשטחי האוטונומיה ביריחו, בנוסח הפיגוע בארגנטינה, שקבר כמאה בני אדם תחת הריסות בניין הקהילה היהודית.

לאבו נידאל, שהתמחה מאז 1974 במעשי טרור, מיוחסים 90 פיגועים וחטיפות מטוסים, במהלכם נהרגו ונפצעו קשה כ־900 בני אדם. בין היתר, הטמינו אנשיו פצצות בשדות התעופה של רומא ווינה בשנת 1985, פיגועים בהם מצאו את מותם 18 אנשים ו־110 נפצעו באורח קשה. שנה לאחר מכן הביא למותם של 21 יהודים, בהטמנת פצצה בבית הכנסת באיסטמבול.

"דר שפיגל" מספר, שאבו נידאל נהג להסתובב במזרח ברלין כבן בית בתקופת השלטון הקומוניסטי, ותכנן שם את צעדיו, כפי שעשה גם הטרוריסט הבינלאומי קרלוס, היושב עכשיו במעצר בצרפת, לאחר שהוסגר על־ידי סודן. העיתון הבריטי "סנדיי טיימס" טוען, כי שני המחבלים שהו ביחד בחרטום. אבו נידאל אף ביקר את חברו קרלוס בעיר הבירה הסודנית. עוד טוען מקור זה, כי הצרפתים היו צריכים לבחור אחד מהשניים לצורך הסגרתו. בסופו של דבר, הוטל הפור על קרלוס. בתיקי ה"שטאזי" הדביקו המזרח גרמנים לאבו נידאל את הכינוי "הסוחר", לאחר שב־1985 רכש מידיהם אלפי מכונות ירייה. אבו נידאל עבר אצלם גם הכשרה צבאית, שכללה בין היתר, שיגור טילים, כפי שמעידים ארכיוניהם.

לטענת אנשי מחלק הפלילים של המשטרה הגרמנית (BKA), הציע אבו נידאל בתקופת מלחמת המפרץ לשליט עירק, סדאם חוסיין, להפעיל את קשריו כדי לפגוע במטרות אירופיות, על־ידי טרוריסטים מתאבדים מיומנים. המספר הפוטנציאלי של אנשיו מוערך ב־212, כאשר 16 מביניהם חברים בחוליית ANO. עם זאת, שבעה חשודים שנעצרו לפני כעשרה ימים בברלין בחשד למעורבות בתוכנית לפוצץ מוסדות יהודיים וישראליים, שישה פלסטינים ואזרח מצרי, שוחררו מחוסר ראיות, לאחר שנחקרו שעות ארוכות.

בשני חלקי ברלין חיים היום 13 אלף אזרחים ערבים. המספר הגדול מקשה על איתור מבוקשים והבאתם למעצר, והאגוז הקשה טרם פוצח. החשוד העיקרי, מי שחשוד כי שימש בלדר שיתן את האות ליום הפיגוע המתוכנן, חמק מידיה של משטרת ברלין, לאחר שטס מנמל התעופה שיינפלד.

לא בוחל באמצעים

אחד החשודים ששוחרר בינתיים ממעצר הוא עבדל מג'יד יונס (58), פלסטיני המחזיק בדרכון גרמני. בתקופת שלטונו של אריך הוניקר, היה מעורב בסחר בנשק ומכירתו ליעדים במזרח התיכון. ליונס מייחסים היכרויות הדוקות עם קבוצות טרור ערביות, וגם עם אנשי אש"ף בעבר, לרבות ערפאת. כך לפחות, מעידים מסמכי ה"שטאזי", שבדרך כלל דיווחיהם אמינים.

גם יונס הפנה עורף לערפאת לאחר תהליך השלום. הביון הגרמני מאמין שלאיש, יליד ירדן המשתמש בדרכון דיפלומטי סורי, יש נגיעה לפיגועים המתוכננים על־ידי אבו נידאל. ב־1989 כתב עליו ה"שטאזי", כי "הוא אינו בוחל בשום אמצעים כדי לממש את מזימותיו". בשלהי איחוד גרמניה, הוכיח זאת הלכה למעשה. כחבר מפלגת הפ.ד.ס. (P.D.S), ממשיכתה של המפלגה הקומוניסטית במזרח גרמניה, המתמודדת בימים אלו לבחירות בגרמניה, שלשל לכיסו 70 מיליון מרקים. בסמוך לאיחוד לפני ארבע שנים, כשהוחלט שנכסי המפלגה הקומוניסטית יופקדו בידיה של נציגות ההפרטה המזרח גרמנית, מיהר להשתלט על נכסי האגודה האיסלאמית, בזכות היותו יושב הראש שלה. בחקירתו במטה המשטרה הכחיש שיש לו קשר עם סחר בנשק, פעולות טרור או מגע כלשהו עם אבו נידאל. "הייתי דיפלומט", טען להגנתו.

זרועותיו הארוכות של אבו נידאל עדיין מאיימות, ובאירופה עדיין מחפשים את עקבותיה של טרוריסטית פנאטית, אשה ששיכלה את בעלה ובניה במהלך פעולות טרור נגד ישראל, ואשר חשודה כמי שהחנתה את מכונית התופת מול שגרירות ישראל בלונדון לפני כחודשיים וגרמה לפיצוץ במקום. הכינוי שהדביקו לה שירותי הביטחון באירופה הוא "האלמנה המפוצצת".

"עד לפני שבוע היו בהודו 100 מגיפות, עכשיו יש 101", אומר פרופ' סטיבן ברגר, מנהל המרפאה לשירות הנוסע בבית החולים איכילוב. ואם לא די בכך, הוא מוסיף, שני מיליון הודים הם נשאי איידס, 15 אלף מתים כל שנה מכלבת, שלא לדבר על הכולירה, המלאריה וכל השאר ■ אבל האסוסיאציה של המוות השחור, שחיסל שליש מתושבי אירופה בימי הביניים, חזקה מהעובדות. עד כדי כך, שיותר ויותר ממשלות מייעצות לאזרחיהן שלא לנסוע להודו ■ מי שמוכרח, שיצטייד באנטיביוטיקה מקופת חולים

בריחה המונית לבומביי. שלטונות העיר מרססים כל רכב שמגיע (צילומים: איי.פי)

גלעד פדבה

המגיפה המפחידה מגיחה מספרי ההיסטוריה ותובעת קורבנות. מחלת הדבר, שחיסלה כמעט שליש מאוכלוסיית אירופה בימי הביניים, התעוררה בשבוע שעבר בעיר סוראט בהודו ומתפשטת בימים אלה לאזורים נוספים. הדבר, מכה שמוזכרת בהגדה של פסח, נחשבה עד כה למחלה נדירה יותר בהשוואה למלאריה, טיפוס וצרעת. ההתלקחות המחודשת מאיימת על הנוסעים להודו ומשרד הבריאות המליץ השבוע על טיפול רפואי מיוחד לפני הנסיעה, כדי שאי־אפשר לדחות את הטיול עד שהמגיפה תיגמר.

במוצאי שבת נמסר על 51 ניספים בעיר סוראט, הנמצאת במחוז גוג'ראט שבחוף המערבי של הודו, והמקום הוכרז מוכה אסון. בסוף השבוע שעבר כבר מתו מהמחלה יותר מ־100 בני אדם, ובתחילת השבוע הזה ריווחו בתי החולים על יותר מ־350 נושאי המחלה.

מרבית תושבי סוראט מתפרנסים מליטוש יהלומים ומתגוררים בשכונות עוני, בהן הביוב זורם ברחובות, מה שגורם להתפשטות מחלות שונות. אלא שבינתיים התפשטה המחלה גם ליישובים סמוכים, ולמעלה מ־[illegible] אלף תושבים נמלטו מהאיזור, כשהם מצטופפים בקרונות רכבת ומשלמים תעריפים מופקעים לנהגי אוטובוסים וליזמים זריזים.

בעקבות הבריחה ההמונית, חסמה עיריית בומביי את הכניסה לעיר, הנמצאת 270 ק"מ מאיזור האסון, והחלה בטיהור הרחובות ובבדיקת דירותיהם של 11 מליון התושבים. פקידי העירייה ריססו 4,000 משפחות בתרופות נגד פרעושים, וחילקו תרופות אנטיביוטיות לנוסעים, שהגיעו מסוראט.

כלי התקשורת מדווחים, כי בתי החולים בעיר מכינים לטפל רק בחולי דבר, המאושפזים בבידוד מיוחד. המבקרים נדרשים לכסות את פניהם במטפחות כדי שלא להידבק במחלה, וגם הרופאים המטפלים בחולים מכסים את פניהם במסיכות ניתוח.

בתחילת השבוע התברר, כי המחלה הגיעה אף לניו דלהי, בירת הודו. בעיר התגלו שני בני אדם הנושאים את חיידקי דבר הריאות הקטלניים. השניים הגיעו לדלהי מאיזור סוראט. כרגע חוששים שלטונות הודו, כי המחלה תתפשט בכל רחבי המדינה, כולל הערים כלכותה ווארנאסי. אסון כבד צפוי אם תגיע המגיפה לאזורים נידחים, שם מתגוררים מיליוני תושבים ללא אספקה של תרופות וטיפולים רפואיים כלשהם.

נציג ארגון הבריאות העולמי בניודלהי אמר ביום ראשון, כי עדיין מוקדם לקבוע אם מדובר במגיפה כלל־ארצית. עד כה עלה מספר המקרים החשודים כי לקו בדבר, מ־452 ל־531. שלטונות הודו טוענים, שהמגיפה לא יצאה מכלל שליטה.

ב־43 מדינות יש דבר

ביום רביעי פרסם משרד התיירות בישראל המלצה לנוסעים להודו, שלא לבקר באזורים נגועים במגיפה. ההודעה באה בעקבות המלצה של משרד הבריאות שלא לנסוע להודו, מחשש הידבקות בדבר. משרד החוץ הפנה את הפונים אליו למשרד הבריאות.

משלחת רשמית, המקורבת לממשלת הודו, ביקשה השבוע מישראל להגיש לה סיוע רפואי והמעיר למאבק במגיפה והעיר בומביי שוקלת לרכוש חיסונים נגד דבר מתוצרת ישראל. חיסון זה אינו מיוצר באופן קבוע בכמויות מסחריות, מאחר שהמחלה אינה נפוצה היום. בומביי פנתה גם לחברת יהלומים גדולה בדרום אפריקה, כדי שתספק לה בדחיפות חמישה טון גז ציאניד, באמצעותו מתכוונת העירייה להרוג מיליוני עכברושים בשכונות העוני בעיר. זאת, למרות שעתה מתפשטת המחלה בעיקר כתוצאה משיעול והתעטשויות של בני אדם נגועים, ולאו דווקא בגלל מגע בין אדם לעכברוש.

"חמישים אנשים כבר התקשרו אלי. הטלפון מצלצל משש וחצי בבוקר", אמר השבוע פרופ' סטיבן ברגר, מנהל היחידה למיקרוביולוגיה ומנהל המרפאה לשירות הנוסע בבית החולים איכילוב. "הדבר חוזר. אם כי למעשה, הוא אף פעם לא נעלם. הדבר קיים ב־42 מדינות, ועכשיו ב־43 מקומות. זו לא מחלה חדשה", הוא מוסיף.

"בדרום מערב ארצות הברית מתגלים מדי שנה 50 מקרים של דבר. לפני חודשיים נפטר בקולורדו אדם כתוצאה מדבר, ולפני שנה נפטר בארצות הברית חולה נוסף. בווייטנאם, להבדיל, מתגלים 400 עד 500 מקרים בשנה. בשנה החולפת נפטרו שם 19 אנשים ממחלת הדבר. בדרום אמריקה, בפרו ובבוליביה היקף המחלה דומה. בפרו התגלו לפני שנה למעלה מ־400 מקרים, ונפטרו 19 איש.

"מחלת הדבר נפוצה גם באפריקה. בקניה היתה התפרצות של דבר באיזור ניירובי לפני שלוש שנים. בטנזניה ידוע על אלפי מקרים. "זה לא חדש", טוען ברגר ומוסיף, "ישנו שינוי מסוים בדרכי העברת המחלה. עד עכשיו, אנשים לקו במחלה כתוצאה מעקיצה של פרעוש. בהודו יש תופעה מסוג אחר. החיידק עולה לריאות, האיש מתחיל להשתעל וכך הוא מפיץ את החיידקים. כלומר, המחלה אינה מועברת באמצעות פרעושים והמכרסמים אינם הגורם הישיר למגיפה הזאת".

"המחלה יכולה לעבור בקלות רבה ממדינה למדינה בתוך הודו ומחוצה לה. תקופת הדגירה של המחלה נמשכת יומיים עד ארבעה. אדם שנושא בגופו את חיידק הדבר, עלול לרכוש כרטיס טיסה, לנסוע באותו יום למדינה אחרת, שהיתה נקיה מדבר, מבלי שידע על מחלתו.

לא מוכרחים למות

האם מדובר במחלה קטלנית?

"ללא טיפול רפואי, אחוזי התמותה הם בין 40 ל־60 אחוז. לא כולם מתים מזה. אם מעניקים טיפול, שיעור התמותה יורד ל־5 עד 10 אחוזים. אם החיידק מצליח להגיע לריאות, הוא יותר קטלני. במקרה כזה, 95 אחוז מהחולים מתים. אולי אפשר להציל פה ושם אחד או שניים. להבדיל, התמותה מדלקת ריאות רגילה, ללא טיפול, מגיעה ל־15 אחוז בלבד. אם מעניקים טיפול רפואי, כמעט אף אחד לא מת. 98 אחוז מחולי דלקת ריאות רגילה מחלימים. אותם הנתונים נכונים לגבי טיפוס הבטן, אף היא מחלה נפוצה מאוד בהודו".

[illegible] קורבנות בסוראט. ילדים מחכים לפינוי מהעיר

מהם הסימפטומים של מחלת הדבר?

"בדרך כלל יש חום פתאומי, צמרמורת, ירידה בלחץ הדם. ברוב המקרים ניתן להבחין בנפיחות של בלוטות הלימפה באיזור העקיצה של הפרעוש ונפיחות בבלוטות בצד המפשעה. מדובר בגוש מלא מורסה באותו איזור. במקרה של דבר הריאות, החולה סובל משיעול עם הרבה ליחה, ויכול להופיע דם בליחה. כאשר הגוף נפגע ולחץ הדם יורד, החיידק מתפזר לרוב המערכות בגוף".

האם החולה עשוי ללקות שוב במחלת הדבר?

"לא, זוהי מחלה חד־פעמית. מי שעובר אותה, מחוסן לתמיד".

האם אתה ממליץ לתיירים ישראלים לא לנסוע להודו?

"מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' מרדכי שני, לא פרסם המלצה חד־משמעית שלא לנסוע לשם. לפי הדיווחים בסי.אן.אן, גם ארגון הבריאות העולמי לא פרסם אזהרה נגד נסיעה להודו. המצב מאוד דינמי. מי שמתקשר אלי היום לקראת נסיעתו להודו מחרתיים, בעוד שבוע או בעוד שבועיים, אינו יכול לקבל המלצה חד־משמעית. היום אולי אפשר לנסוע, אך בעוד יומיים עלולה להתלקח מגיפה עצומה. אם הבן שלי היה מתייעץ איתי לגבי נסיעה לשם, הייתי ממליץ שידחה את זה ואולי ייסע בינתיים לאילת".

"עד לפני שבוע היו בהודו 100 מגיפות, ועכשיו יש 101 מגיפות", מוסיף ברגר. "אחת מכל 100 מנות דם בהודו נגועה באיידס. לפי ההערכה, יש שני מיליון הודים נשאי איידס, מתוך אוכלוסיה של 900 מיליון. חוץ מזה, בהודו יש 15 אלף מקרי מוות מכלבת מדי שנה, יותר מכל חולי הכלבת בעולם כולו, ועשרות אלפי חולים שנדבקו בכולירה, ואף אחד בעולם המערבי לא יודע על כך. לידיעתך, יש מיליון וחצי מקרים של מלאריה בהודו בכל שנה. לפני כמה דקות דיברתי עם שכן שלי, שחטף מלאריה בהודו".

אפשר להידבק בנשיקה

בעקבות הנתונים, הופתעת מהתפרצות מגיפת הדבר?

"כן. הופתעתי, מאחר שההתפרצות האחרונה של מחלת הדבר אירעה שם ב־69', כלומר, 25 שנה לא היתה מגיפה כזאת בהודו. צורת ההעברה של המגיפה מאוד מפתיעה. אני לא זוכר מגיפה שעברה באמצעות שיעול במשך 30 השנים האחרונות. הפעם, המחלה עוברת באמצעות רוק, כמו שפעת, דלקת ריאות או שחפת. האיש משתעל ומתיז אוויר עם חיידקים, מישהו בא ונושם את זה. באופן עקרוני, אפשר להידבק גם בנשיקה".

לדברי ברגר, מחלת הדבר התגלתה בישראל ב־47', כשהתגלו 19 מקרים באיזור חיפה. אחד החולים אף נפטר. לפי ההערכה, החולדות בנמל חיפה הן שהעבירו את המחלה.

יצא לך לטפל אישית בחולי דבר?

"אולי טיפלתי בחולה אחד בארצות הברית. כשהייתי בצבא האמריקאי, קיבלתי חיסון נגד דבר, כי שלטונות הצבא חשבו לשלוח אותי לווייטנאם. טיפלתי באיש אחד עם כל הסימנים, אך לא הצלחתנו להוכיח שמדובר בדבר. הוא סבל מנפיחות בבלוטות הלימפה במפשעה".

בכלי התקשורת הציעו לנוסעים להודו לעבור טיפול מונע באמצעות שלוש זריקות, בהפרש של חודש זו מזו.

"זריקה כזאת נגד דבר בכלל לא קיימת בישראל. גם באמריקה לא היה חיסון כזה לאזרחים. אין טעם להחזיק חיסון למחלה שלא קיימת, כי אחרי כמה זמן תוקף הזריקה פג וזורקים את החיסון. לעומת זאת, אפשר להשיג אנטיביוטיקה. מדובר בתרופות מקבוצת טטרציקלין, שאפשר להשיג בכל בית מרקחת. לוקחים כדור או קפסולה פעם ביום, או ארבע פעמים ביום, תלוי בסוג התרופה. אני ממליץ על דוקסיציקלין פעם אחת ביום.

"נכון להיום, כדאי לדחות את הטיול, אם זה לא הכרחי, ולעקוב אחרי החדשות. מי שבאמת צריך להיות שם, שייקח לפני כן אנטיביוטיקה. מדובר בתרופה במחיר סמלי, שנמצאת ברשימת התרופות של קופת חולים. אותה תרופה אנטיביוטית אף מונעת מלאריה ושלשולים, שזו בעיה הרבה יותר קשה בהודו. הרבה יותר נוסעים מקבלים שלשולים ופחות לוקים במלאריה".

להרתיח הכל

למי שמתכוון לנסוע להודו למרות הדבר, מומלץ שלא ללגום ממי הגנגס ולהרתיח מים, כולל מים מינרליים, עקב תופעה של זיוף מים מינרליים. "תמיד אומרים לאנשים לקלף פירות, כי הקליפה מזוהמת, אבל זה לא מספיק. קיבלתי דיווח, לפיו מזריקים מים לתוך הפרי כדי לזייף משקל, כך ששטיפה של הפרי לא תעזור", מוסיף ברגר.

הנוסעים להודו אף מתבקשים לאכול מזון מבושל וחם בלבד, להימנע מסלטים ולא לקנות כל מיני ממתקים ברחוב.

לא מעט אנשים מתבלבלים בין דבר לצרעת.

"לא נתגלו באחרונה מקרים של דבר בישראל, אך יש אצלנו מקרים של צרעת. לפני שנה התגלו שני מצורעים בחודש אחד, בבית החולים רמב"ם בחיפה. צרעת בכלל לא דומה לדבר. היא מחלה קבועה, מאוד קלה, ברוב המקרים, שאינה מידבקת. מאוד קשה לקבל צרעת. זו מחלת עור, שאינה מלווה בחום ואינה מסכנת חיים. יש טיפול רפואי מקובל במחלה הכרונית הזאת. בירושלים יש הוספיס מיוחד למצורעים. אגב, בארצות־הברית יש 2,000 מצורעים, מתוכם 300 ברחבי ניו־יורק".

נגב אקשן

המשך מעמוד 10

בהצלחה של מאה אחוז עם הבעיה. עם זאת, אני לא רוצה לחשוב מה יכול היה לקרות, אילמלא עשינו מה שאנחנו עושים".

קוקאין בחבית יין

כשמדובר בהערכות, במשטרת ישראל מביעים הסתייגות גדולה ביותר ממספרים בכל התחומים, ולכן, כל כמות רשומה לצורך הערכה כללית בלבד. כך, למשל, מוערך מספר צרכני הקוקאין בכ־20 עד 30 אלף. מספר ה"מתנסים בלבד" מוערך בכ־300 עד 300 אלף איש. אנשי המשטרה המטפלים בנושא מעריכים, למשל, כי כמות ההרואין המסתובבת בשוק נעה סביב 3,000־4,000 ק"ג. "היבוא עצמו קטן יותר", סבור סנ"צ סימון רודריג ממחלק הסמים הארצי, "משום שבארץ מערבבים אותו ויוצרים כמות גדולה יותר, המחולקת ליותר מנות". כמות הקוקאין הנכנסת הוערכה בכמה מאות קילוגרמים. שיטות ההברחה הפכו להיות ספורט לאומי לעבריינים עם דמיון. שום פירוט על קצה המזלג לא יצליח להקיף אפילו חלק מזערי שלהן. "אין לזה גבול", אומר לנדנר. "מצאנו למשל, חבית יין מעוצבת יפה, שבחלקה התחתון היה קוקאין. אין גבול לדמיון".

ב־1993 נפתחו 4,703 תיקים ל־4,408 עבריינים, שעסקו בצורה זו או אחרת במסחר או בהברחה. הלוחמה נגד ההברחות מורכבת ביותר. די לזכור, שגם האמריקאים במלחמת המפרץ לא הצליחו לגלות את כל משגרי הסקאדים, עם כל האמצעים המשוכללים שלהם, כדי להבין שאי־אפשר לעלות על עקבותיו של כל מבריח. בנוסף לכך, הם משתמשים בנתיבים רבים, כשלרשותם עומד גבול שלום עם מצרים, החסר כמעט אמצעים למניעת מעבר.

תרומת המחוז הדרומי של המשטרה מתבטאת לאחרונה בשינוי מדיניות, אותו הנהיג מפקד המחוז, תת־ניצב אבנר. על פי מדיניות זו, יש לבצע את כל הפעולות האפשריות לגילוי סחר בסם. כך, למשל, הצליחו אנשי יחידת המודיעין לעלות על כנופיה, שהבריחה באמצעות הדואר חבילות מוסוות עם סמים. במשך שבועות רבים עקבו, בהסוואה של עובדי דואר, אחרי הפצים חשודים, עד שגילו חבילה שבתוכה ספרי ילדים, ביניהם ספר על צבי הנינג'ה. הם פתחו את החבילה, וגילו בכריכות הספרים כמות גדולה של סם מסוג L.S.D., מחולק לטבליות ומוכן להפצה. מחלקת החקירות של המחוז, בפיקודו של פקד יוסף קופל, הצליחה בחודשים האחרונים לעלות על שני סוחרים ולחשוף אותם, כשהם מגלים למעלה מ־50 סוחרים נוספים.

הסם ה"שמיש" ביותר בדרום הוא ההרואין. הטיפול במבריחים נעשה תוך שיתוף פעולה הדוק עם מחוזות אחרים. הרבה פעמים מתארגנת כנופיה להברחה מחו"ל, שמורכבת מעבריינים מהמרכז ומהצפון, תוך העלאת קשרים אישיים של המבריחים. "שלא כמו בעבר, כשפעלו כנופיות רק מהמחוז הדרומי, היום אין גבולות. יש כנופיות שמפעילות בתל־אביב עבריינים עם קשרים בחו"ל, כשמקום המגורים שלהם הוא בבאר־שבע. פועל גם תהליך גומלין הפוך, של יצירת קשרים במחוזות המרכז להברחת סם ברכבים מדבריות", מסביר לנדנר.

בבתי המעצר השונים יושבים היום מבריחים רבים, שנתפסו עם כמויות גדולות של חומר, ושהורשעו בעקבות הפעילות המשולבת נגד הסחר בסם.

לוחמה כימית

חדירת סמים כימיים, כמו אקסטזי ודומיו, בשנתיים האחרונות, צמצמה את השימוש בחומרים כמו L.S.D או קוקאין. לדברי מקורות אזוריים, המטפלים או המקורבים לאוכלוסיות הצרכנים, היתה פנייה למשטרת ישראל להרפות מהלחץ על סוחרי הסמים הטבעיים, כדי למנוע חדירתם של חומרים כימיים, שהשפעתם חמורה ושונה, והיא יכולה להופיע גם ימים ספורים לאחר השימוש. במשטרה לא זוכרים פנייה כזו, וגם לא מאמינים שהקלה בשטח הסמים הטבעיים תמנע החדרת סמים כימיים. "היא רק תרחה מעט את כניסתם", סבור לנדנר. לדבריו, כל החומרים הכימיים מיובאים מחו"ל, ובאיזור הדרום לא ידוע על שום מעבדה לרקחת תמציות ויצירת סם בר־שימוש. "למזלנו, אין בארץ מצב כמו זה שהיה בארה"ב לפני למעלה משלוש שנים, שם תפסו קרוב ל־5,000 מעבדות. הכמות שהם לא תפסו, גדולה הרבה יותר. מלבד זאת, היו למשטרה שם הרבה נפגעים, כי כל מי שמחזיק מעבדה כזו דואג למלכד אותה, כדי שיוכל להשמידה, אם ייתפס".

בעבר נקטה המשטרה בשיטת איתור, על־ידי החדרת סוכן סמוי לתוך כנופיה, שהביא מאוחר יותר לגילויה. הסוחרים למדו את השיטה, ובשנים האחרונות החלו להשתמש בעבריינים, כסוכנים מוסווים. "לוקחים עבריין, מחזירים אותו לסביבה שלו, ואז, זה שגדל יחד איתך הוא פתאום סוכן של המשטרה", מגלה לנדנר.

שינוי המדיניות של המחוז הדרומי ביחס למאבק בסמים, הביא בשנה האחרונה להצלחות רבות. המעקבים האינטנסיביים צמצמו את הסחר, גם אם לא מנעו אותו לחלוטין. למרות זאת, אין המטות השונים קופאים על שמריהם. פתיחת הגבולות הצפויה פותחת מקום לשיתוף פעולה בין המשטרות, אבל גם בין המבריחים עצמם.

זמירות חדשות

ערב הוועידה השנתית של מפלגת הלייבור, יצאו מנהיגיה בתוכנית כלכלית חדשה, שמטרתה לשנות את תדמית המפלגה ולהציג בפני הציבור "לייבור חדש" ■■ בוועידה עצמה יצטרכו לשכנע את הציבור ביתרונות המדיניות הזו, ובמקביל, לשכנע את מפלגתם, שאין היא מהווה בגידה בערכי היסוד ■■ השבוע הבא יהיה אחד המבחנים המרכזיים

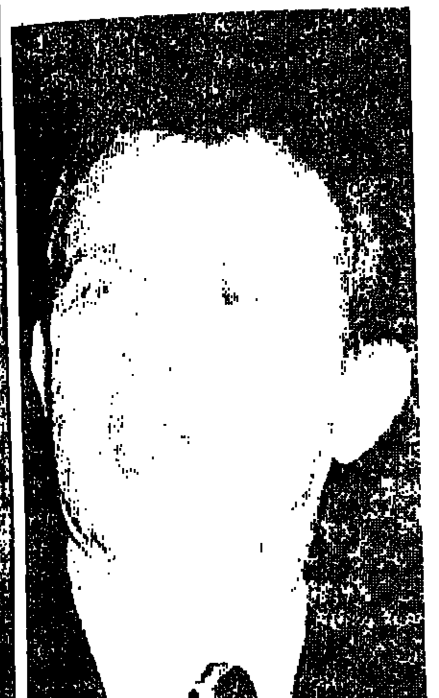

מדיניות מיסוי שתכלול תמריצים לתעשיינים. טוני בלייר (צילום: אי.פי)

דפנה ורדי, בריטניה

לקראת הוועידה השנתית של מפלגת הלייבור, אשר תיפתח בבלקפול ביום שני הקרוב, יצאו מנהיג המפלגה, טוני בלייר, ושר האוצר של ממשלת הצללים, גורדון בראון, עם תוכנית כלכלית חדשה, אשר נועדה לשנות את תדמית הלייבור ולהציג בפני הציבור את מה שהם מכנים, "הלייבור החדש". הפורום בו בחרו השניים להציג את תוכניתם החדשה שיקף את החידוש, שכן רובו הורכב מאנשי עסקים, כלכלנים ואקדמאים.

הרגש שבלייר שם על המדיניות הכלכלית מעיד על כך, שהוא החליט לחזור על טקטיקה שכבר הוכיחה את עצמה, כאשר בחר בתחום הנחשב נחלתה של המפלגה השמרנית. במקום למצוא את עצמו משיב להאשמות השמרנים בדבר אוזלת ידה של הלייבור, לקח את היוזמה לידיו והעביר את המפלגה מעמדת התגוננות לעמדת התקפה, המאלצת את השמרנים להתגונן. לפני פחות משנה נקט בלייר דרך דומה, כאשר יצא נגד טענת השמרנים, לפיה מפלגתם היא שתבטיח שמירה על החוק והסדר; עכשיו הוא מנסה להוכיח לציבור, שהמפלגה השמרנית – הטוענת שהיא זו שתבטיח מיסוי נמוך – אינה מצליחה לעמוד בכך, ואילו המדיניות הכלכלית החדשה של הלייבור תבטיח מטרה זו.

בלייר שינה את הקו המפריד בין מדיניותה הכלכלית של מפלגת הלייבור לבין זו של השמרנים, ואמר כי "ההפרדה האמיתית היא בין ההוצאות הגדולות של השמרנים על דמי אבטלה וריקבון חברתי, לעומת שאיפת הלייבור לצמיחה כלכלית וחברתית והוצאות שיביאו להגדלת הייצור". לאחר הצלחתה של מדיניות הלייבור, אשר קראה לשיתוף פעולה בין הציבור לרשויות במאבק נגד הפשע, קראה המפלגה לפעולה משותפת להשגת פריחה כלכלית. "בלי פעולה מתואמת, לא נוכל לצפות לסוג ההשקעה לו אנחנו זקוקים בתעשייה, הכשרת עובדים ותשתית. הממשלה נאלצת להעלות את המיסים, כדי לממן את ההוצאות הגדולות על קורבנות השינוי, במקום להביא למדיניות אשר תאפשר לאנשים לצאת נשכרים ממנו", אמר. בלייר קרא למפלגה לפתוח בדיונים על תוכנית כלכלית, שהשאלה המרכזית בהם תהיה, איך להרחיב את שיתוף הפעולה בין הסקטור הפרטי לסקטור הציבורי בתחומי הכשרת עובדים, מדיניות אזורית, פיתוח החינוך הגבוה והבנייה הציבורית.

תמריצים לתעשיינים

בנאומיהם הציגו בלייר ובראון את המדיניות של "השמאל החדש", אשר תהווה בסיס לתוכנית הכלכלית של מפלגת הלייבור לבחירות הכלליות הבאות. תוכנית זו מבטיחה, כמו בעבר, להעלות את רמת ההוצאות על השירותים הציבוריים. אך הפעם, מבטיחים אנשי הלייבור, המימון להוצאות אלה לא יבוא מהעלאה במיסים, אלא מהגברת הצמיחה הכלכלית ושינוי הקצאת המשאבים הקיימים, בשילוב עם מדיניות של חיסכון וייעול, שתהיה מנוגדת למה שתיארו כבזבזנות מצד השמרנים. בראון הבהיר, כי הוא מתכוון להתרחק מ"השפה הישנה של הלייבור", זו של "מיסים, הוצאות, הלאמה, תכנון ממלכתי, בירור, ומשרות מלאות לכל החיים לגברים, בעוד הנשים נשארות בבית". במקום זה, הבטיח מדיניות חדשה, שתשים דגש על הצורך ב"השקעה מסיבית, כישורים והכשרת עובדים, וכלכלה המבוססת על שיעור תעסוקה גבוה". בניגוד לתדמית שהיתה למפלגת הלייבור, דיברו בלייר ובראון על כלכלה, שמטרותיה המרכזיות "צמיחה מתמשכת, תעסוקה ועלייה ברמת החיים". "מפלגת הלייבור", אמרו, "לא תיקח סיכונים בתחום האינפלציה, ותדחה את מה שנראה בעבר כתרופה מהירה של מסים, הוצאות והלוואות".

השניים טענו, כי יש במפלגתם אנשים המאמינים עדיין, ש"כמה שהציבור פחות אוהב את זה, כך יש להיאבק יותר למען זה", אך בלייר הבהיר כי גישה זו אינה מציאותית ואינה נכונה. הוא טען שהגישה של קיינס עוותה, שכן "קיינס הכיר, בצדק, בתפקידה של הממשלה בהגברת הביקוש בזמן של דיפלציה. תורתו עוותה בטענה, שמדיניות כזו מתאימה ללא כל התייחסות לתנאים הכלכליים, גם בזמן של אינפלציה וגירעון תקציבי".

פרטי המדיניות הכלכלית החדשה תוארו על־ידי שר האוצר של ממשלת הצללים, גורדון בראון, בארבעה תחומים מרכזיים, שהוגדרו במונחים של השקעות בתעשייה, משאבי אנוש, תשתית ואפשרויות תעסוקה. עצם הגישה שונה בתכלית מזו של מדיניות הלייבור בעבר, אשר התמקדה במונחים כמו מדיניות סעד, הגדלת קיצבאות שונות, הלאמת ענפים שעברו תהליכי הפרטה והגברת מעורבותה של הממשלה בתעשייה.

בתחום ההשקעה בתעשייה, הבטיח בראון מדיניות מיסוי, אשר תכלול תמריצים לתעשיינים להשקיע לטווח ארוך. אלה שיתחייבו להשקיע חלק גדול יותר מרווחיהם במפעלים, במסגרת תוכנית השקעות מוסכמת, ייהנו מתמריצי עידוד, שמטרתם להביא ליציבות וצמיחה כלכלית.

ההשקעה בעובדים תהיה מבוססת על עידוד מעסיקים להכשיר עובדים. בהתאם למדיניות זו, חברה אשר לא תשקיע אחוז מסוים מהכנסותיה בהכשרת עובדים, תחויב בתרומה לקרן לאומית אשר תשקיע בתחום זה. במקביל לאלמנט ההענשה למעסיקים שלא יהיו מוכנים להכשיר עובדים, תקים הנהגת הלייבור שורה של מרכזי הדרכה והכשרה, אשר גולת הכותרת שלהם תהיה, "האוניברסיטה של התעשייה".

בתחום התשתית, תשאף מדיניות הלייבור, כפי שהוצגה על־ידי בראון, להרחבת הגישה של שיתוף פעולה בין הסקטור הפרטי לסקטור הציבורי, בעיקר בכל הנוגע לבנייה ופיתוח אזורי. שיתוף פעולה זה יהווה גם בסיס לשורה של יוזמות אחרות בתחום שינוי וערכון התעשיות הצבאיות, הסובלות קשות מאז סיומה של המלחמה הקרה, וכן הסבה מקצועית לעובדי תעשיות אלה, שמצאו את עצמם לאחרונה בין אלה שאינם יכולים לצאת ממעגל האבטלה, בשל האופי הייחודי של הכישורים שרכשו בתעשיות הצבאיות.

ההשקעה ביצירת אפשרויות תעסוקה היא אחד התחומים המרכזיים במדיניות החדשה של הלייבור. זאת, בהתאם לטענת המפלגה נגד השמרנים על כך, שחלק ניכר מהוצאותיהם הוא תוצאת האבטלה הגוברת, דבר המביא בהכרח לירידה בשיעור ההכנסות ממיסים ולעלייה בהוצאות על דמי אבטלה וקיצבאות סעד שונות. בראון הבטיח שורה של צעדים אשר יביאו, לטענתו, תוך זמן קצר לצמיחה כלכלית וצמצום במספר המובטלים. הוא הבטיח גישה קלה יותר לצעירים למערכת החינוך וההכשרה המקצועית, ביניהם מה שכינה, "כוח הפעולה לשמירה על איכות הסביבה", אשר יאפשר לצעירים לשלב הכשרה מקצועית עם פרויקטים קהילתיים לשיפור איכות הסביבה. במקביל, הבטיח בראון להציע למעסיקים תמריצים, אשר יעודדו אותם להעסיק אנשים שהיו מחוץ למעגל העבודה תקופה ממושכת. תמריצים זמניים אלה יהיו בעיקר בתחום הביטוח הלאומי, ויתנו למעסיקים הנחות, או אפילו פטור, לתקופה הראשונה בה יעסיקו את אלה שהיו מובטלים זמן רב. למובטלים מתכנן בראון להציע סיוע ותמיכה, הן בהכשרה מקצועית או הסבה מקצועית והן בתחום האישי, "מרגע שיאבדו את מקומות העבודה שלהם".

גישה זו שהציג בראון מתייחסת בצורה ברורה לשורה של מחדלים, שהציבור רואה כמדיניות הנוכחית של המפלגה השמרנית. בעוד הממשלה מנסה למצוא דרכים לצמצום ההוצאות בתחומי הסעד והביטוח הלאומי – אשר גדלו בשנים האחרונות בצורה דרסטית, בעיקר עקב העלייה במספר המובטלים – מציעה מפלגת הלייבור דרכים להתגבר על הגורם לעלייה בהוצאות, מבלי לפגוע בהתחייבות לסייע לאלה שזקוקים למערכת הסעד. התחייבותה של המפלגה למצוא את המימון למערכת הקיצבאות באמצעות הגברת הפעילות הכלכלית, אשר יחד איתה תבוא עלייה בהכנסות ממיסוי – מבלי להעלות את שיעור המס – במקביל לצמצום ההוצאות על דמי אבטלה, באמצעות הקטנת מספר המובטלים, נשמעת לציבור כתרופה נכונה לבעיה.

לשנות את התדמית

אך הבעיה העיקרית שתעמוד עכשיו בפני מפלגת הלייבור תהיה למצוא את הדרך הנכונה, כדי לרכוש את אמון הציבור בתחום הכלכלי. עד כה, יצא למפלגת הלייבור שם, מוצדק או לא, של מפלגה שאפשר לסמוך עליה בתחום הרווחה החברתית, אך לא בתחום של הנהגת המדינה לפריחה כלכלית ועלייה ברמת החיים. בלייר ובראון מנסים לשכנע את הציבור, שהם האנשים המתאימים להחליף את המפלגה השמרנית, אשר נכשלה במשימתה לשמור על מיסוי נמוך ורמת חיים גבוהה.

אי־שביעות רצונו של הציבור מהמצב הקיים יקל ללא ספק, על משימתה של הנהגת הלייבור לרכוש את אמון הציבור. אך הם יצטרכו להתגבר על דעות קדומות, שהשתרשו במשך שנים, כאשר לכוחה של מפלגת הלייבור להתמודד עם בעיות כלכליות סבוכות. בשלב זה מעידים משאלי דעת קהל על כך, שהלייבור עשתה דרך מסוימת קדימה, ומרבית הציבור כבר אינו רואה בה מפלגה שלא תוכל להנהיג את המדינה, אלא סבור שלא יהיה שינוי דרסטי בתחום הכלכלי בין הלייבור לשמרנים. מה שנותר להנהגת הלייבור הוא לשכנע את הציבור בכך, שהם יהיו טובים יותר מהשמרנים, בתחום שנחשב מסורתית בבריטניה לטריטוריה של השמרנים.

בשבוע הבא תעמוד בפני הנהגת הלייבור משימה כפולה – לנצל את הוועידה השנתית של המפלגה, כדי לשכנע את הציבור ביתרונותיה של המדיניות הכלכלית שלהם על פני זו של השמרנים, ובמקביל, בזירה הפנימית, לשכנע את השמאל של מפלגתם, שהמדיניות החדשה אינה מהווה בגידה בערכי יסוד, אלא מהווה שינוי מחויב המציאות. תקל עליה בעניין זה העובדה, שאלה המנסים לגבש את צעירי השמאל, עדיין רחוקים מלשמש משקל משמעותי בהנהגת המפלגה, ואילו הדור המבוגר יותר מתחיל לגלות סימני עייפות מהמאבק. השבוע הבא יהיה אחד המבחנים המרכזיים של בלייר.

איפה לא הייתי

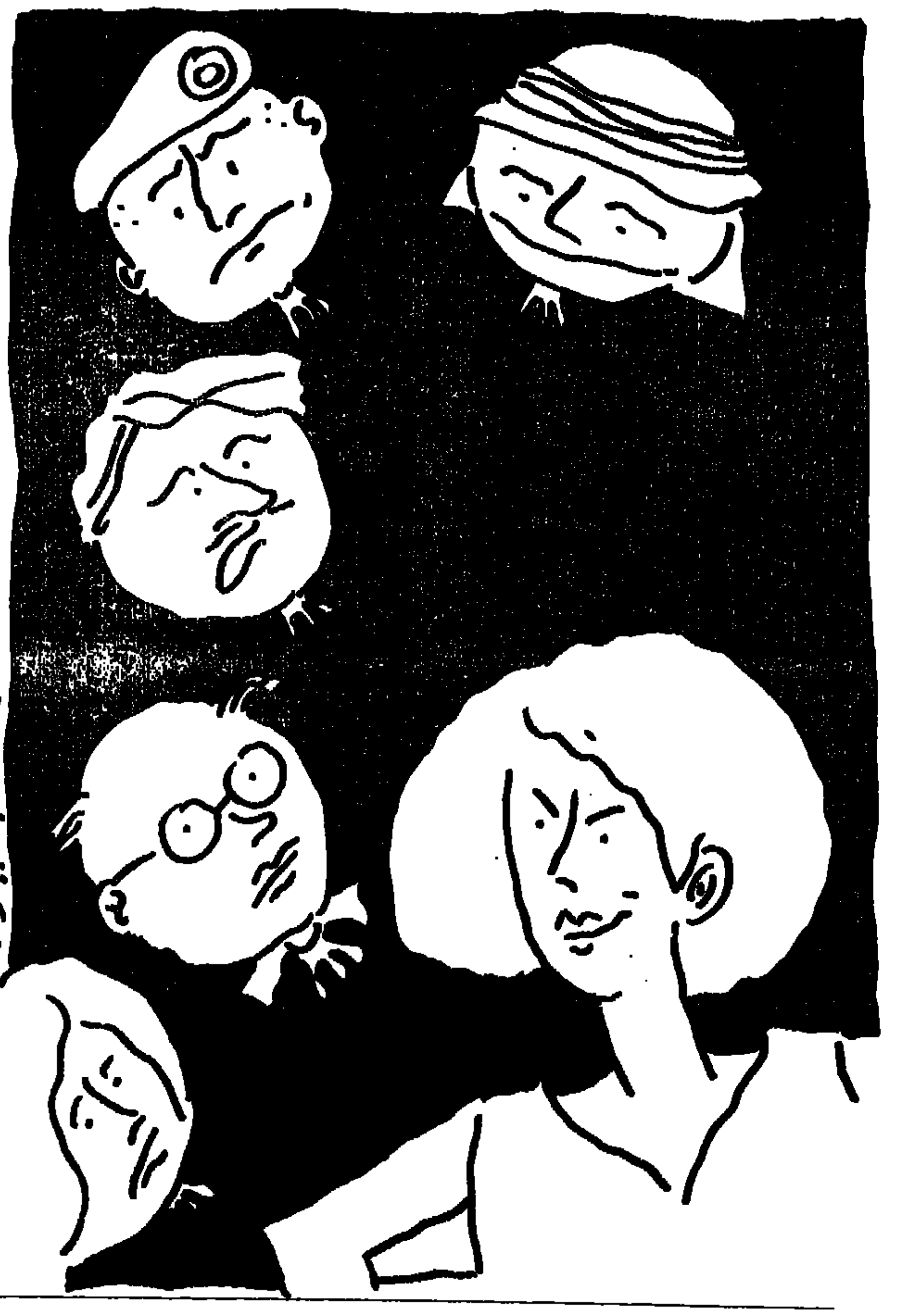

האמת היא, שאין לי זכרונות מגלגולי הקודמים, לא הרגשת "דז'ה־וו", לא חלומות ריאליים, לא חלומות בהקיץ. שום כלום. יש לי רק דמיון, כמו לכל האחרים הטוענים שהם זוכרים את גלגולי נשמתם. וכיוון שהדמיון שלי עשיר מאוד, יש לי גם עבר עשיר בגלגולים. עכשיו תוכיחו שלא

...בגלגול הקודם הייתי אלפיניסט אוסטרי. בלונדיני, חזק, עיניים בצבע אפור־פלדה, שרירי פלדה ועצבי פלדה. בן למשפחה עתיקה ומיוחסת, ...אחות בטירול, בית ספר לקצינים, חברות ...הלאומית של מטפסי הרים. לא היתה פסגה ...שלא העפלתי עליה, פעמים אחדות השתתפתי ...לאנדים הפרואנים והתכוננתי להגיע ...לא הספקתי. אפילו לא הספקתי להתחתן. ...לא רציתי.

...לי הרבה אהובות, ובעיקר אהובים, אבל בני ...לא עשו מזה עניין. אני מניחה שאילמלא נהרגתי ...נמפולת שלגים, הייתי מצטרף למפלגה ...כי האידיאולוגיה של הגזע העליון קסמה לי ...לא התלהבתי מהיטלר, טיפוס המוני ונבער, אבל ...הרעיונות שלו. אני רוצה להאמין שאילו ...למפלגה, לא הייתי משרת באס.אס, ואולי ...מתחייך ל"קשר הגנרלים" נגד היטלר. אי־אפשר ...

...כן הייתי נסיכה הודית. עדינה, שברירית, ...נסכילה. למדתי בבית ספר של המיסיון, אבל ...אני היה כה עשיר ורב־השפעה, שהנזירות ...לא ניסו להפר את הוראותיו. הייתי בת 14 כאשר ...נגנפו כלשהו, קצין בריטי צעיר וזאת היתה ...ראשון. הסתרנו אותה ממשפחתי, רק ...הזקנה הוכנסה לסוד העניינים והיא זאת שעזרה ...פעמיים, לברוח עם אהוב נפשי לאנגליה. הוא ...שנאלץ לעזוב את הצבא מסיבות משפחתיות. ...ניסה להשפיע עלי שאמיר את דתי. הקפטיין של ...היא אותנו. ההפלגה היתה ארוכה וקשה. אנגליה ...ואיומה. החברה של בעלי התייחסה אלי ...כתנה אותי, ריחמה עליו, על שנקשר ליצור ...נחות. למרות שאני הייתי הנסיכה. הייתי ...מושפלה, חשבתי אפילו להתאבד. אבל אז חליתי ...הכל נגמר אחרי שנה ומשהו. השארתי מגירה ...צבירים, שיום אחד מישהו יגלה ויפרסם.

...כן, הייתי מהפכנית רוסיה. בורגנית, סטודנטית, ...נפריס וחזרה לאודסה, כדי להשתתף במאבק נגד ...הצאר. נעצרתי, נשפטתי והוגליתי לסיביר. ...עם אחד מעמיתי לגורל, ילדתי 5 ילדים, ...חזרו לרוסיה, אחרים נשארו בצפון הרחוק. ...לשיבה טובה, אם כי בצפון, שם אנשים מאריכים ...גיל 89 לא נחשב למופלג. לפני כן הייתי קצין ...של נפוליאון. נפצעתי בקרב על בורודינו וקפאתי ...

...כן – עכשיו אני מדלגת, כי באמצע היו כל מיני ...תחום – הייתי חלוצה אמריקאית. נסענו, כל ...בשיירה של עגלות ענקיות, רתומות לשוורים, ...מקולורדו, האינדיאנים התנפלו עלינו ואני ...בחץ מורעל. זה היה לפני שהאינדיאנים ירו ...

...כן, הרבה לפני כן, הייתי נזירה במנזר סאקרה־... לשם צעירה מאוד, נלהבת מאוד, אבל אחרי ...שלוש ידעתי שזה לא בשבילי. ברחתי עם פרחח ...מטרקו, שאפילו לא ידע איך פורמים מחוך. ...אותו לטובת מוסקטר אמיץ, שהתברר שהיה נשוי, ...לספרד עם משורר נודד, אחד שדואג רק לעצמו. ...כל המשוררים כאלה. בספרד הכל נמאס לי ...פתחו מנזר השתקניות. לא סיפרתי לאם ...שכבר הושבעתי פעם, בצרפת, אמרתי שאני סתם ...המשפחה כפרה. הייתי כבר בת 38, די עייפה ...והרפתקאות, אהבתי את השתיקה. מתתי ...בגיל 58.

...כן הייתי מנדרין סיני. טיפוס גועלי, רברבן, ...שיכור. אני ממש מתביישת בגלגול הזה. ...אני שמחה שאחת הנשים המעונות שלי ...אותי בסכין.

...כן, ואני שוב מדלגת על גלגולים אחרים, הייתי ...הבנות של מונטזומה. לא חבת, זאת שכתבו עליה ...אחת הבנות שנשבו בידי הספרדים, נאנסו, הוטבלו לנצרות, נזרקו לכלא והודעבו למוות. נורמה.

לפני כן הייתי אביר מאורי בקטלוניה. לחמתי נגד האבירים הספרדים הנוצרים, והמלחמה בכלל לא היתה אבירית, כפי שהמשוררים נהגו לתאר. לשבויי מלחמה היו מנקרים עיניים, כורתים לשון, חותכים איברים, מבתרים אותם או פושטים את עורם בעודם חיים. הספרדים עשו זאת וגם אנחנו. לא שנהנינו מזה, פשוט כך היה מקובל. למזלי, נפלתי מסוס ושברתי את המפרקת. מוות טוב, שנחשב למתנת האל, וכלוחם מוסלמי אדוק, עליתי ישר לגן העדן.

לפני כן הייתי מכשפה בווסטפליה. ארץ נוראה להיחשב בה למכשפה. כל הזמן עוקבים אחריך, סופרים כמה פעמים את נפגשת עם השטן, איך את מצליחה לעוף על גבי מטאטא, על מי את מטילה עין רעה, ואם את מזדווגת עם החתול השחור שלך. עם חתול! איזו בורות! בסוף אכן העמידו אותי למשפט האל, קשרו את ידי מאחור וזרקו אותי לנהר. אם אטבע – קבע השופט, איש האינקוויזיציה – סימן שאין בי כוחות על־טבעיים; אם אצוף – אות הוא שהשטן בא לעזרתי. כיוון שהחצאיות והרחבות שלי לא ספגו מים במהירות הרצויה, הן החזיקו אותי מעל פני הנהר ולא טבעתי. שרפו אותי על המוקד.

ולפני כן הייתי ילד במסע הצלב של הילדים. בן 11 יצאתי לדרך, עם שאר ילדי הכפר ועם שני אחי הגדולים. היינו יתומים, והכומר שהוביל אותנו טען שרק יתומים טהורי לב יכולים לשחרר את קבר ארוננו מידי הכופרים. נדדנו ונדדנו ונדדנו. היו שקיבלו אותנו בנדיבות, הלינו, האכילו והלבישו, והיו שגירשו אותנו מפתחי הבתים ואז נאלצנו להסתדר בכוחות עצמנו. גנבנו אוכל, לקחנו בגדים מחבלי כביסה, הכל נמחל לנו, כי הרי היינו בשליחות האל. רבים מאיתנו – ואחד האחים שלי ביניהם – מתו בדרך ברעב ובמחלות, אבל אנחנו לא התייאשנו. הגענו לעיר הגדולה ונציה וביקשנו שיעלו אותנו על אוניה, שנוכל להפליג לארץ הכופרים ולגאול מידיהם את הקבר של ארוננו. הוונציאנים קיבלו אותנו יפה, האכילו, הלבישו, העמיסו אותנו על אוניות. רק כאשר הגענו לחופי צפון אפריקה, הבינונו שנמכרנו לעבדות. חליתי בקדחת והארונים שלי השאירו אותי במדבר. לא קרה לי נס.

לפני כן הייתי לוחם ויקינגי והפלגתי עם הצוות שלי עד לארץ רחוקה, מאוד רחוקה, מאוד מוזרה. אחרי איזה 800 שנה, בגלגול אחר, קראתי שגיליתי את אמריקה.

לפני כן הייתי בת אצילים מדיארים, שנשבתה בידי ההונים והיתה למייסדת שושלת המלכים. ולפני זה הייתי מסיונר בקרב שבטים טלאביים, שלא רצו להתנצר ותקעו אותי על יתד. מתתי ביסורים, אבל נשמתי התגלגלה מייד לגוף של דוב אימתני, שעשה שמות באותם הפראים. ולפני כן הייתי צנטוריון בלגיון ה־14, בימי שקיעת האימפריה הרומית. ולפני כן הייתי ילדה קטנה בחצר הקיסר היפני, ילדה ממשפחה מיוחסת, שנועדה להינשא ליורש העצר, והורעלה כדי לפנות דרך לבת ממשפחה אחרת. ולפני כן הייתי נסיכה אטרוסקית, שהכובשים הרומים אנסו והשפילו והיא התאבדה.

ובאחד הגלגולים הקודמים, הייתי אוראקל בדלפי. קיבלתי את פניו של צעיר מקדוני, אלכסנדר שמו, שהגיע בעת לא נוחה ודרש לדעת את עתידו. כאשר סירבתי, גרר אותי הצעיר אל המזבח, ואני, בחוסר אונים, פלטתי: "בני, מי יכול להתנגד לך?" "תודה רבה", אמר אלכסנדר, "זאת נבואה שרציתי לשמוע". ולפני כן הייתי זונה עשירה ומפורסמת בעיר הגדולה נינווה, ויום אחד שמעתי איש תמהוני שהתנבא ואיים בהשמדתנו, ונבהלתי והיטבתי את דרכי, ואכן, העיר לא נחרבה ואני, עד סוף ימי – ומתתי בשיבה טובה – עשיתי חסד והיטבתי עם אנשים. ולפני כן הייתי בתו היפהפיה של מלך הנובים, שנשבתה בידי שר צבא מצרי, שהתאהב בה. הרבה גלגולים מאוחר יותר, כאשר הייתי ידידה קרובה של פרדיננד לספס, זה שחפר את תעלת סואץ, נוכחתי בבכורה של "אאידה", שכתב מסיה ורדי על פי מה שסיפרתי לו, מזכרונותי העתיקים. הוא לא ממש דייק, אבל הרי לאמנים מותר.

ולפני זה, לפני הרבההרבה דורות וגלגולים, הייתי נסיכה שבאגדה והוקרבתי לדרקון. שום אביר לא התנדב להילחם למעני וגם לא ציפיתי לכך. הייתי אמנם בתולה והדרקון דרש רק בתולות, אבל לא יפהפיה, כיאה לבת מלך. הייתי שמנה ומנומשת, דלילת שיער ועקומת רגליים. לאבי המלך היו עוד חמש בנות ושמונה בנים, כך שבכלל לא טרח להבטיח פרס לאביר שיתנדב להצילני. אני מניחה שהדרקון טרף אותי, אינני בטוחה, כי נחנקתי מהסירחון. כתגובה, התגלגלתי מייד בלווייתן ענק ומרושע, שהפך ספינות והטביע את המלחים. היה כיף.

רגע, רגע, אני לא מתכוונת עכשיו ללכת קדימה ולפרט את כל היצורים הנחמדים ולא נחמדים שנשמתי התגלגלה לתוכם. גם לא את כולם אני זוכרת. אבל אני מניחה – רק מניחה – שבגלגול הראשון הייתי חוה אמנו. טוב, הרי מישהו היה צריך להיות הראשון. אולי הייתי "לוסי", הניאנדרטלית צרת המצח, שהשלד שלה התגלה באפריקה והיא נחשבת לראשונה? אם כן, אין לי כל זכרונות מהגלגול ההוא.

האמת היא, שאין לי זכרונות גם מהגלגולים האחרים, לא תחושה מוזרה, לא הרגשת "דז'ה־וו", לא חלומות ריאליים, לא חלומות בהקיץ. שום כלום. יש לי רק דמיון, כמו לכל האחרים, הטוענים שהם זוכרים את גלגולי נשמתם. וכיוון שהדמיון שלי עשיר מאוד, יש לי גם עבר עשיר בגלגולים. תוכיחו שלא.

רגום עונת הפסטיבלים

על הרעיון המונח ביסודם של פסטיבלים כמו אלה של עכו ואבו־גוש, אפשר רק לברך. על הביצוע יש השגות. רף ההצגות שהועלו בעכו היה השנה נמוך במיוחד, והזלזול בקהל עבר הרבה גבולות. באבו־גוש הקהל מחא כפיים בהתלהבות, כנראה למוסיקה, לא תמיד לביצועים ■ סיכום עונה

מיכאל אייזנשטדט

היו זמנים, בהם כל העולם עלה לרגל לירושלים בחג הסוכות. בשנים האחרונות ירושלים עדיין מלאה בעולים לרגל, אך החגיגות האמיתיות מתקיימות בפסטיבלים השונים, מיחיעם ומרום גולן ועד לבית־גוברין, מזכרון־יעקב ועכו, ועד לראשון־ציון ואבו־גוש – המוני בית ישראל נדדו בחג הסוכות בעקבות הפסטיבלים.

בחיפה ראו סרטים בפסטיבל שחרט על דגלו את השלום, בראשון לציון חגגו את חג היין, ולעכו הגיעו כ־300 אלף איש לפסטיבל לתיאטרון אחר. רובם לא באו כדי לחזות באחת מ־24 ההצגות המתחרות. האולמות היו, אמנם, רובם ככולם מלאים עד אפס מקום, אך החגיגה האמיתית היתה בחוץ. מופעי החוצות הרבים זכו לאהדה רבה, ואנשים רבים הגיעו פשוט כדי לנשום אווירת פסטיבל. הנהנים הגדולים היו, כמובן, סוחרי העיר. גם בעלי המסעדות בעכו עשו עסקים מעולים. קשה היה למצוא שולחן פנוי באחת המזללות הקרובות למרכז הפסטיבל, בכל שעות היום והלילה. הרווח היה רב, כשהכל אוכלים ושותים, וביניהם גם כאלה שבאו לראות תיאטרון.

פסטיבל עכו מחפש את זהותו כבר מספר שנים. מה שהיה חוד החנית של תיאטרון השוליים האלטרנטיבי בארץ, הפסטיבל שהיה היסוד למחזאות מקורית פרובוקטיבית ומעניינת, הפך בשנים האחרונות לפסטיבל שוליים אמיתי, ללא התמקדות, פרט לעובדה שהוצגו בו הצגות רבות ברמה נמוכה ביותר.

הקהל שמגיע, מכור לתיאטרון. אחרת אי־אפשר להסביר מדוע אנשים מוכנים לשלם 40 שקל למופע, לעמוד בתור בכניסה לאולם, ולשבת במשך כשעה באולמות ללא מיזוג אוויר, כשאגלי זיעה מכסים את גופם. אבל אוהבי התיאטרון האמיתיים, אשר רובם צעירים ותוססים, מגיעים לעכו ומוכנים לסבול כמעט הכל. הם סולחים על התנאים המחפירים, על הזלזול בלוח הזמנים – אך הם אינם מוכנים שהשחקנים יזלזלו בהם.

זלזול בקהל

פסטיבל עכו השנה, שרמתו היתה, ללא ספק, טובה מזו שבשנה החולפת, העלה לשיאים חדשים את רמת הזלזול בקהל. המופעים החלו, באופן שיטתי כמעט, באיחור של חצי שעה ואף למעלה מזה. הקהל הצטופף ליד הכניסה לאולמות, הכניסה לכל אתר הפכה לדרך ייסורים מתישה, שבאמצעה עמדו סדרנים, שבדקו בציציות, האם כל כרטיס באמת מתאים לזמן ולמקום. לו היתה הנהלת הפסטיבל מדפיסה כרטיסים בצבעים שונים, עם מספר המופע מודפס על הכרטיס, אין ספק שחלק גדול מתלאות הכניסה היו נמנעות. אך הנהלת הפסטיבל, שבמשך שנים נשמעו טרוניות כי היא מזלזלת בשחקנים, מזלזלת לא פחות בקהל.

תנאי הישיבה בחלק מהאתרים היו גם הם שערורייתיים. במקרים רבים היה צורך לטפס מעל לקהל, שכבר ישב וחיכה לראשית ההצגה. הגיע הזמן שמארגני הפסטיבל ישימו לב לפרטים, שאולי נראים שוליים, אך הם מציקים לקהל, כיוון שאם לא יתנו דעתם על כך, יבוא היום והקהל יצביע ברגליו.

הגיע גם הזמן לארגן מיזוג אוויר ברוב האולמות. נכון, מיזוג עולה כסף, אך פסטיבל יוקרתי בעל מסורת כה מכובדת, צריך לפתור בעיה כזו, על־ידי סבסוד כזה או אחר מחברה מסחרית כלשהי. צפייה בהצגות בתנאים חלוציים רק מעצבנת ואינה מוסיפה לחוויית התיאטרון.

הקהל הצביע ברגליים

חלק מהצופים בעכו לא נשארו עד סוף ההצגה. אני מעריך אותם. ככלות הכל, לא מגיעים לפסטיבל כדי לסבול, ומי שלא נהנה מהצגה – וליתר דיוק, מי שנפגע ממה שמתרחש על הבמה – יכול ורשאי לעזוב. קניית כרטיס אינה חד־כיוונית, לאולם שהיציאה ממנו היא רק בהיתר.

ההצגה שהרגיזה את רוב הצופים היתה "חילול", מיצג חדש של חוני המעגל. כשחזיתי ב"חילול", היו צופים רבים שעזבו את האולם בשאט נפש ובקריאות מחאה. בשלב מסוים אף ניסה אחד הצופים לפגוע פיסית באחת השחקניות, בצורה שסיכנה אותה.

נכון, כבר אמרתי שאין להבריח את הקהל לצפות בדבר המרגיז אותו. אך יש הבדל בין יציאה בשקט מהצגה מרגיזה, לבין יציאה הפגנתית ופגיעה פיסית בשחקנים. "חילול" היא הצגה שכולה גימיק. יש כאן ניסיון כושל לפגוע בפרות קדושות רבות, מערכי היהדות ועד לתחרויות מלכות יופי. אישית, לא נגעלתי מהטקסטים הכאילו־פולחניים, אבל היו כאלו שהתמלאו שאט נפש.

לטעמי, הרבה יותר נורא היה המופע "פי שניים", הצגת יחיד של יהודה כצנשטיין, אשר עדיין איני מבין כיצד אושרה הצגתה. במופע מזלזל השחקן באופן בוטה בקהל והקהל מגיב בזעם. כרבע שעה לפני תום המופע, פונה השחקן לקהל ושואל, כיצד להמשיך. אנשים לא מעטים אמרו לו – תפסיק את זה. אך השחקן לא ויתר, ולמעשה, גם לא איפשר לאלה שרצו לברוח מהקשקוש שהגיש, לצאת החוצה.

הקהל בעכו הוא קהל חם ואוהב, מפרגן, אוהב תיאטרון ומוכן לסבול הרבה כדי להיות בפסטיבל, שיש בו קסם מיוחד, גם אם רמתו האמנותית אינה כה מרתקת.

הרבה יותר חם

הקהל שהגיע לפסטיבל המוסיקה הווקאלית באבו־גוש, היה חם הרבה יותר מהקהל בעכו. בשלושת הקונצרטים בהם הייתי, היו מחיאות כפיים סוערות שאיימו למוטט את הכנסייה היפה בה התקיימו הקונצרטים. אלא שמחיאות הכפיים באו בסיומה של תוכנית מאכזבת למדי.

הפסטיבל הופך, לאט אבל בטוח, לאחד המרתקים במדינה. כל הנתונים הבסיסיים קיימים במקום – אזור יפה, מרחב לפעילות, כנסייה עם אקוסטיקה נפלאה ומסעדות לנגב חומוס בקרבת מקום. רק בעיה חמורה אחת עדיין לא נפתרה, והיא החנייה. מעבר לכך, הכל אידיאלי, והקהל מגיב בחום. השנה נמכרו כ־15 אלף כרטיסים לקונצרטים השונים, גידול משמעותי לעומת פסטיבלים קודמים.

הקהל נוהר לאבו־גוש, כי זהו הפסטיבל היחיד בארץ למוסיקה ווקאלית, וחובבי המוסיקה בארץ מעריצים מוסיקה זו. אבל הגיע הזמן שהרמה המוסיקלית תעלה כמה כיתות, כי הסך הכל השנה רחוק מלהיות מרתק. נכון, היו קונצרטים טובים יותר ופחות, אך כמעט שלא היו קונצרטים עם תוכנית פסטיבלית אמיתית.

בקונצרט הפתיחה בוצע הרקוויאם מאת מוצרט על־ידי התזמורת הקאמרית הקיבוצית, מקהלת האיחוד, ארבעה סולנים ישראלים והמנצח אבנר איתי. בסיום הקונצרט מחא הקהל כפיים בהתלהבות, כשההסבר היחיד הוא, שמחאו כפיים למוסיקה ולא לביצוע. האזנה כנה היתה מגלה את דלותו הנוראה. רקוויאם היא תפילת אשכבה למתים, אך אצל אבנר איתי וכוחותיו הרקוויאם הפך לתחיית המתים. כל העדינה, הפיוטיות, הרוך והתפילה שבמוסיקה של מוצרט נעלמו בנגינה הוולגרית של התזמורת ובשירה הרועשת של המקהלה. איתי הגיש רקוויאם תרגוני, ללא כל ניסיון להעניק פרשנות ליצירה. הוא ביצע הכל בצורה משעממת, לא נעזר בכך שהתזמורת, ובעיקר כלי הנשיפה, ניגנה גרוע ושהמקהלה שרה בחספוס נורא. על המושג פיאניסימו לא שמעו שם כנראה. ובאקוסטיקה המצוינת של הכנסייה באבו־גוש, הוולגריות והבנליות זעקו עד לשמיים.

בכל זאת הפתעה

הפתעה נעימה היתה תזמורת קשתניות קמראטה מרמת־השרון, שביצעה מספר יצירות של מוצרט במקצועיות מדהמת. ראוי להם, לחברי תזמורת הקיבוצים, לשבת בחזרות ובקונצרטים של הנשים הללו, כולן עולות מברית־המועצות, כדי להבין איך מנגנים מוצרט, מה זה סגנון מוסיקלי ומה זו מוסיקליות לשמה. חבל רק שהמנצח, משה אפשטיין, בחר בטמפי איטיים ברוב היצירות.

קונצרט הסיום היווה אינדיקציה ברורה לבעייתיות שבתוכנית הפסטיבל השנה. מצד אחד, כל מרכיבי הקונצרט היו חיוביים, אך הקונצרט היה אוסף של יחידות קטנות ללא קו מקשר, בדיוק כמו תוכנית הפסטיבל בכללותה. בקונצרט הסיום הפליאה שמיניית הקאמרי בשירתה המקצועית, ועוד יותר הרשימה שישיית כרמל, שש עלמות חיפאיות, ששרו את "מוסיקת ליל זעירה" של מוצרט בחן נעורים שובה לב. במרכז התוכנית, בערב הסיום, היתה השמעת הבכורה של ה"סטאבט מאטר" מאת מיכאל וולפה. צריך להיות אמיץ ביותר, כדי לחבר בישראל יצירה על אחד הטקסטים הנוצרים ביותר הקיימים. וולפה ראוי להערכה על אומץ ליבו ועל הניסיון המרשים להתמודד עם היצירה, ניסיון שלא תמיד עלה יפה.

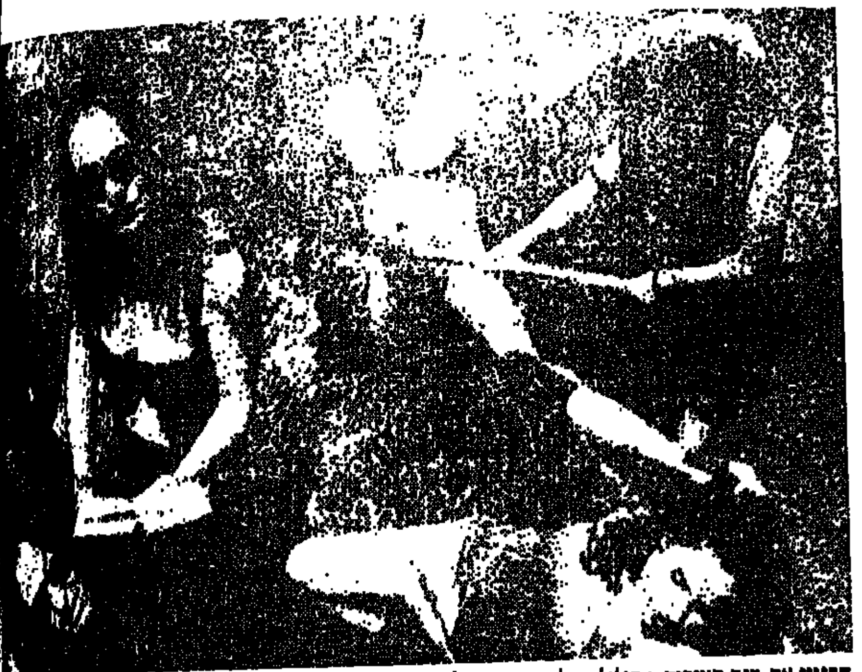

הרגיזו את רוב הצופים. "חילול" של חוני המעגל

פסטיבלי עכו ואבו גוש הם הוכחה, כי מי ישראל עולים לרגל לפסטיבלים באריזות מרובה. הגיע הזמן שגם באבו־גוש יהיה הקהל אמיץ דיו לומר, כי רוב מהביצועים אינם ראויים למעמד. וכשהקהל יאמר זאת, אין ספק שגם המפיקים והמנהלים של הפסטיבל ידאגו לביצועים טובים יותר.

אותי זה מביך

כל ניצול שואה והאסוציאציות שלו, ולכן אני מניח, שח"כ שילנסקי לא חשב על מנגלה בפורים האחרון, כששמע על הטבח במערת המכפלה. לעומת זה, ההסכם בין ישראל החזקה עם אש"ף החלש מזכיר לו את השואה. לגיטימי? אולי. אז למה אותי זה מביך?

יורם בר

אם יש משהו מעציב בפוליטיקה שלנו, אפשר למצוא אותו בקטעים המביכים, בהם מנוצל זכר השואה למטרות פוליטיות. קשה עד בלתי אפשרי לשפוט התנהגותם של מי שהיו שם, אך דווקא מתוך השאיפה להגן על כבוד הניצולים וזכר הקורבנות, חייבים להישמר מכל משמר מפני אנלוגיות, לכאן או לכאן, בין מה שאירע אז לבין מה שמתרחש כיום.

למשל: מייד אחרי הטבח שביצע ברוך גולדשטיין במערת המכפלה, שמעתי ניצול שואה, שהשווה את המעשה לשריפת בתי כנסת על יושביהם בידי הנאצים. האיש הנרגש לא נרגע, וכששמע שהרוצח היה רופא, פלט: "גם ד"ר מנגלה היה רופא". קולו של האיש רעד כדיבורו וניכר היה שהטבח בחברון עלב בזהותו כיהודי.

היה רגע ששקלתי להביא את הדברים לדפוס בעיתון, אך מייד חזרתי בי. תיארתי לעצמי, שיהיו ניצולי שואה לא מעטים שההשוואה תפגע בהם. עצם ההשוואה של יהודי לנאצי, גם אם הוא רוצח, היא בעייתית. פרט לזה, כל השוואה בין האירועים השוטפים לשואה, גם אם מדובר באירועים מחרידים, תוצאתה-האפשרית היחידה היא זילות השואה. לא היה ולא יהיה אירוע המזכיר, ולו במשהו, את שואת יהודי אירופה בימי מלחמת העולם השנייה.

אך מתברר שלא כולם חושבים כך, וכשמדובר בניצולי שואה, שגם הם נוהגים אחרת ומשתמשים בזכר השואה שימוש יומיומי לצרכיהם הפוליטיים, זה מביך ועצוב, ונדמה לי שגם קשה במחלת בתחושות שהדבר מעורר.

התחושות מתעצמות, כשמדובר בחבר כנסת חביב ומכובד כמו יו"ר הכנסת לשעבר, חבר הכנסת דב שילנסקי. הוא איש ימין, זה ידוע. הוא מתנגד למדיניות הממשלה, גם זאת אנחנו יודעים. הוא מהקיצוניים שבחברי הכנסת בסיעת הליכוד, זה גם ידוע. אך לפני הכל אנחנו זוכרים, שמדובר בכל שילנסקי משיכלי שבליטא, שתווה על בשרו את זוועות השואה, מרכינים ראש ויודעים שלעולם לא נוכל לעמוד במקומו.

ובכל זאת, כמה מביך ועצוב כשנבוכים, שדווקא שילנסקי הוא זה שעושה את המעשה שאין לעשותו ופורט את זכר השואה לפרוטות. בהתנסאות אומללה אמר, "מדיניות הממשלה מזכירה לי כל מיני תופעות מתקופת השואה". שילנסקי טוען, שהוא נוהג בניגוד לכללים שקבע לעצמו בנושא: "כל השנים התאפקתי לא להשוות בין השואה לאירועים אחרים". ואז הוא מוסיף: "אבל אני לא יכול להבליג יותר. אני חייב לומר, שאני רואה היום במדיניות של הממשלה כל מיני תופעות כמו האשליה, חוסר האונים, הרמת הידיים והכניעה, שהיו בתקופת השואה. כשעזבתי את הגטו, נשבעתי שלעולם לא אחזור לשם".

איש לא מת, אבל זכר השואה צץ ועלה אצל שילנסקי. אפילו סכנת מוות לא התעוררה, אבל שילנסקי כבר לא שולט בהשוואות שהוא עורך למרות שמדובר בהתרחשויות השגרתיות במחלוקת פוליטית, שילנסקי מוציא מהמרתף הפרטי שלו את הנשק הכבד ביותר: זכר השואה. במדיניות הממשלה הוא רואה אשליה של יהודים, שלא חששו להישאר תחת כיבוש נאצי. בישראל, החזקה יותר מכל קבוצת יהודים בעבר, שילנסקי מאתר חוסר אונים, והכוונה חסכם על הקווים שדורשה ישראל, הוא רואה הרמת ידיים, כמו בשואה. ישראל נושמת לרווחה, ושילנסקי מזהה כניעה, כמו אז. עוד רגע, והיינו שומעים ממנו על הליכה כצאן לטבח. בקיצור, האיש רואה את השואה כאן ועכשיו, כי הממשלה מסרבת לשלוט בעם אחר, כפי שהוא מצפה.

כל ניצול שואה והאסוציאציות שלו. אני מתאר לעצמי, ששילנסקי לא נזכר במנגלה בפורים האחרון, אך ההסכם של ישראל החזקה עם אש"ף החלש מזכיר לו את השואה. לגיטימי? אולי. או למה זה מביך ומעציב אותי? למה אני מתבייש?

קולנוע

תל אביב

[illegible]

לב 2: נשום של אבנים. ו 12.15, 14.00, 22.00, 24.30. ש 19.45. א–ה 12.15, 14.00, 17.00, 19.45, 22.00.
לב 3: גו פיש. ו 12.05. ש 20.00. א–ה 12.05, 16.30, 18.15, 20.00; עירום. ו 14.05, 22.00, 24.30. ש 22.00. א–ה 14.05, 22.00.
לב 4: הורים בהזמנה. ו 12.10. א–ה 12.10, 14.05, 17.30; הקפיצה הגדולה. ו 22.00. ש 19.40, 22.00. א–ה 19.30, 22.00; גו פיש. ו 14.05, 24.30.
מוזיאון 1: היומן של ני מורטי. ו 22.00. ש 19.45, 22.00. א–ה 17.00, 19.45, 22.00.
מוזיאון 2: האישה שייצרה שמן שומשום. ו 22.00. ש 19.45, 22.00. א–ה 17.00, 19.45, 22.00.
רב אור 1: אימא סדרתית. ו 22.00, 24.20. ש 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.
רב אור 2: המסכה. ו 22.00, 24.20. ש 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.
רב אור 3: ארץ הצללים. ו 21.55, 24.25. ש 21.55. א–ה 21.50; חופשה בחיתולים. ש 19.30. א–ה 17.00, 19.30.
רב אור 4: תמונות קצרות. ו 22.00. ש 18.00, 21.30. א–ה 17.30, 21.00.
רב אור 5: סיפור מרובע ברונקס. ו 22.00, 24.25. ש 19.20. א–ה 17.00, 19.25, 21.50, 21.55.
שחף 1: פורסט גאמפ. ו 21.40, 24.30. ש 19.15, 22.15. א–ה 16.30, 19.15, 22.15.
שחף 2: סכנה ברורה ומידית. ו 21.40, 24.30. ש 19.15, 22.15. א–ה 16.30, 19.15, 22.15.
תל אביב 1: סכנה ברורה ומידית. ו 21.40, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 16.30, 19.30, 22.15.
תל אביב 2: שקרים אמיתיים. ו 21.40, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 16.30, 19.30, 22.15.
תל אביב 3: הלקוח. ו 21.50, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 16.45, 19.30, 22.15.

ירושלים

גיל 1: סכנה ברורה ומידית. ו 13.00. ש 19.15, 22.00. א–ה 13.00, 16.00, 19.00, 22.00.
גיל 2: פורסט גאמפ. ו 13.00. ש 19.15, 22.00. א–ה 13.00, 16.00, 19.00, 21.45.
גיל 3: זמן על אמת. ו 13.00. ש 19.15, 21.45. א–ה 13.00, 17.00, 19.15, 21.45.
גיל 4: מציאות נושכת. ו 13.00. ש 19.15, 21.30. א–ה 13.00, 16.30, 19.30, 21.45.
גיל 5: רוצחים מלידה. ו 13.00. ש 19.30, 22.00. א–ה 13.00, 17.00, 19.30, 22.00.
גיל 6: החיים שלי. ו 13.00. ש 19.15, 21.30. א–ה 13.00, 17.00, 19.15, 21.30.
גיל 7: שקרים אמיתיים. ו 13.00. ש 19.15, 22.00. א–ה 13.00, 16.00, 19.00, 21.45.
גיל 8: הלקוח. ו 13.00. ש 19.00, 21.45. א–ה 13.00, 16.30, 19.00, 21.30.

חיפה

אורלי: תמונות קצרות. ו 22.00. ש 21.00. א–ה 17.30, 21.00.
רב גת 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.20. ש 19.00, 21.30. א–ה 16.45, 19.00, 21.20.
רב גת 2: המסכה. ו 22.00. ש 19.00, 21.30. א–ה 17.00, 19.00, 21.20.
רב אור 1: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.25. ש 19.00, 21.30. א–ה 16.40, 19.00, 21.20; מלך האריות. ו 11.00. ש 11.00.
רב אור 2: ספיד. ו 22.00, 24.25. ש 19.00, 21.30. א–ה 19.00, 21.20; חופשה בחיתולים. ש 11.00. א–ה 17.00.
רב אור 3: מלך האריות. ו 22.00, 24.20. ש 19.00, 21.30. א–ה 17.00, 19.00, 21.20; אייס ונטורה – בלש בצחוק. ש 11.00.
רב מור 1: ספיד. ו 22.00, 24.25. ש 19.00, 21.30. א–ה 16.30, 19.00, 21.30; המנצח לוקח הכול. ש 11.00.
רב מור 2: מלך האריות. ו 22.00, 24.20. ש 19.00, 21.30. א–ה 17.00, 19.00, 21.30; גנובה על הקוף. ש 11.00.
רב מור 3: אייס ונטורה – בלש בצחוק. ו 22.00, 24.20. ש 11.00, 19.00, 21.30. א–ה 17.00, 19.00, 21.30.
רב מור 4: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.30. ש 19.00, 21.30. א–ה 16:30, 19.00, 21.30; מלך האריות. ש 11.00.
רב מור 5: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.25. ש 19.00, 21.30. א–ה 16.30, 19.00, 21.30; חופשה בחיתולים. ש 11.00.
רב מור 6: סיפור מרובע ברונקס. ו 22.00, 24.20. ש 21.30. א–ה 21.30; חופשה בחיתולים. ש 19.00. א–ה 17.00, 19.10; ציק פחות. ש 11.00.
רב מור 7: המסכה. ו 22.00, 24.20. ש 11.00, 19.00, 21.30. א–ה 17.00, 19.10, 21.30.

אשדוד

גיל 1: אהבה של גבר לאישה. ו 21.40, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 17.00, 19.30, 22.15; הפלינטסטונס. ש 11.30.
גיל 2: סכנה ברורה ומידית. ו 21.35, 24.30. ש 11.30, 19.30, 22.15. א–ה 16.45, 19.15, 22.15.
גיל 3: שקרים אמיתיים. ו 21.40, 24.30. ש 11.30, 19.30, 22.15. א–ה 16.45, 19.30, 22.15.
גיל 4: ספיד. ו 22.00, 24.15. ש 11.30, 19.30, 22.00. א–ה 17.00, 19.30, 22.00.
גיל 5: הלקוח. ו 21.50, 24.30. ש 11.30, 19.15, 22.00. א–ה 17.00, 19.30, 22.15.

אשקלון

חן 1: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.25. ש 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.
חן 2: מלך האריות. ו 22.00, 24.20. ש 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.
חן 3: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.25. ש 19.30, 21.55. א–ה 17.00, 19.30, 21.55.
חן 4: המסכה. ו 22.00, 24.20. ש 21.50. א–ה 21.50; חופשה בחיתולים. ש 19.30. א–ה 17.00, 19.30.
חן 5: ספיד. ו 22.00, 24.25. ש 19.20, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.

נתניה

חן 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.25. ש 19.25, 21.50. א–ה 17.00, 19.25, 21.55; מלך האריות. ש 11.00.
חן 2: ספיד. ו 22.00, 24.25. ש 19.30, 21.55. א–ה 17.00, 19.30, 21.50; המנצח לוקח הכול. ש 11.00.
חן 3: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.25. ש 19.25, 21.55. א–ה 19.25, 21.55; חופשה בחיתולים. ש 11.00. א–ה 17.00.
חן 4: המסכה. ו 22.00, 24.20. ש 11.00, 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.

ראשון לציון

חן 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.25. ש 19.30, 21.55. א–ה 17.00, 19.25, 21.55; מלך האריות. ש 11.00.
חן 2: המסכה. ו 22.00, 24.20. ש 11.00, 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.
חן 3: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.25. ש 19.25, 21.55. א–ה 19.25, 21.55; חופשה בחיתולים. ש 11.00. א–ה 17.00.
חן 4: ספיד. ו 22.00, 24.25. ש 19.25, 21.50. א–ה 17.00, 19.25, 21.50; המנצח לוקח הכול. ש 11.00.
נעמן: אייס ונטורה – בלש בצחוק. ו 22.00, 24.00. ש 19.30, 21.45. א–ה 19.30, 21.45.
ראשון: ציק פחות. ו 22.00, 24.00. ש 19.30, 21.45. א–ה 19.30, 21.45.
רון 1: סיפור מרובע ברונקס. ש 19.30, 22.00. א–ה 19.30, 22.00.
רון 2: המסכה. ש 19.30, 21.30. א–ה 19.30, 21.30.

חולון

גל 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.30. ש 17.00, 19.30, 22.00. א–ה 17.00, 19.30, 22.00; מלך האריות. ש 11.30.
גל 2: שקרים אמיתיים. ו 21.45, 24.30. ש 11.30, 16.45, 19.30, 22.15. א–ה 16.30, 19.15, 22.00.
גל 3: סכנה ברורה ומידית. ו 21.40, 24.30. ש 11.30, 16.45, 19.30, 22.15. א–ה 16.45, 19.30, 22.15.
גל 4: אהבה של גבר לאישה. ו 21.45, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 16.45, 19.30, 22.15; גנובה על הקוף. ש 11.30, 17.00.
גל 5: מציאות נושכת. ו 22.00, 24.30. ש 19.30, 22.00. א–ה 17.00, 19.30, 22.00; סוגר חשבון עם אבא. ש 11.30, 17.00.

באר שבע

אשל: סוגר חשבון עם אבא. ו 21.30. ש 19.30, 21.30. א–ה 19.30, 21.30.
רב נגב 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.20. ש 19.30, 21.55. א–ה 17.00, 19.30, 21.50; מלך האריות. ש 11.00.
רב נגב 2: המסכה. ו 22.00, 24.20. ש 11.00, 19.30, 21.50. א–ה 17.00, 19.30, 21.50.
רב נגב 3: ספיד. ו 22.00, 24.25. ש 21.55. א–ה 21.50; המנצח לוקח הכול. ש 11.00; חופשה בחיתולים. ש 19.30. א–ה 17.00, 19.30.
רב נגב 4: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.25. ש 19.25, 21.55. א–ה 17.00, 19.25, 21.55; חופשה בחיתולים. ש 11.00.

חדרה

לב 1: סכנה ברורה ומידית. ו 21.45, 24.30. ש 19.15, 22.00. א–ה 19.15, 22.00; מלך האריות. ש 11.00. א–ה 17.00.
לב 2: ספיד. ו 22.00, 24.30. ש 22.00. א–ה 22.00; חופשה בחיתולים. ש 11.00, 19.30. א–ה 17.00, 19.30.
לב 3: הלקוח. ו 22.00, 24.30. ש 19.40, 22.00. א–ה 19.40, 22.00; אצבעוני. ש 11.00. א–ה 17.00.
לב 4: שקרים אמיתיים. ו 21.45, 24.30. ש 19.15, 22.00. א–ה 19.15, 22.00; הורים בהזמנה. ש 11.00. א–ה 17.00.

רמת גן

אואזיס 1: סכנה ברורה ומידית. ו 21.55, 24.25. ש 19.15, 21.55. א–ה 16.35, 19.15, 21.55.
אואזיס 2: הלקוח. ו 22.00, 24.25. ש 19.25, 21.50. א–ה 16.50, 19.25, 21.50.
אואזיס 3: שקרים אמיתיים. ו 21.50, 24.30. ש 19.10, 21.50. א–ה 16.30, 19.10, 21.50.
רב גן 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. ו 22.00, 24.25. ש 19.20, 21.50, 24.15. א–ה 19.20, 21.55; מלך האריות. ש 11.00, 17.00. א–ה 17.00.
רב גן 2: אהבה של גבר לאישה. ו 22.00, 24.25. ש 19.30, 21.55. א–ה 19.25, 21.55; המנצח לוקח הכול. ש 11.00, 17.00. א–ה 17.00.
רב גן 3: ספיד. ו 24.25. ש 21.50, 24.15. א–ה 21.50; החיים שלי. ו 22.00. ש 19.30. א–ה 19.30; חופשה בחיתולים. א–ה 17; המסכה. ש 11, 17.
רב גן 4: פורסט גאמפ. ו 21.50, 24.25. ש 19.10, 21.55. א–ה 16.30, 19.10, 21.55; חופשה בחיתולים. ש 11.00, 17.00.

פתח תקווה

היכל 1: סכנה ברורה ומידית. ו 21.40, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 16.45, 19.30, 22.15.
היכל 2: שקרים אמיתיים. ו 21.40, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 19.30, 22.15; מלך האריות. א–ה 17.00.
היכל 3: הלקוח. ו 21.50, 24.30. ש 19.30, 22.15. א–ה 17.00, 19.30, 22.15.

שירותי חירום

משטרה

[...] גבעתיים, חולון, רמת־גן, בני־ברק, [...] – טל' 100: באר־שבע, נהריה, נתניה, [...] אילת – 344; חדרה – 23444.

בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

[...] תל אביב, שיבא תל־השומר, [...] פתח־תקווה, וולפסון חולון, אסף [...] – כל המחלקות – כל [...]

נתניה

[...] בטוחות לסקרים דחופים – [...] כל שבת.

ירושלים

שישי: הדסה ע"כ – ילדים, פנימית, [...] – נשים, א.א.ג; [...] – כירורגית; הדסה [...] – אורתופדית.
שבת: הדסה ע"כ – נשים, עיניים; [...] – ילדים, א.א.ג; שערי צדק – כירורגית; הדסה ה"צ – [...] פנימית.

בתי־מרקחת

שישי: בת ים: סוור, חביבה רייק 20; חולון: סוור, חביבה רייק 20 בת ים; ירושלים: קופ"ח הכללית שטראוס א', אבינדורי 3; נתניה: הנשיא, וייצמן 36; פתח תקוה: קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21; רמת גן: פינצ'י, חיבת ציון 43; תל אביב: פארמרקט, יהודה הימית 61 יפו: בני, דיזנגוף 174; חיפה: הנשיא דויה, אבא חושי 99.

שבת: בת ים: ני בת ים, הנביאים 3; חולון: תקוה, כיכר ספרומה; ירושלים: הרצל, יפו 36 (שבת); קופ"ח הכללית שטראוס א', אבינדורי 3; נתניה: קניון השרון, רחוב הרצל; פתח תקוה: קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21; רמת גן: יהלום, קריניצי 2; תל אביב: בני, דיזנגוף 174 (גם במוצ"ש); לב העיר, אחד העם 69 (גם במוצ"ש); חיפה: מסדה, מסדה 30.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יססור מירע בימים א'–ה' בין השעות 08.00–20.00 בימי ו' 08.00–13.00. טלפון: 177-022-1908.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה. ירושלים: 02-243358; ת"א: 226027 (24 שעות); חיפה: 04-229488 (11.00-20.00); גליל מערבי: 04-820222.

הקו הלבן – 03-204327, ימי א', ג', ה' 19.30-23.30.

קו פתוח-להורים במצוקה בימי ב'–ה'. 222732. ארגון הורים ארצי "קו פתוח". אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03-621515 (24 שעות).

עזרה ראשונה לשיניים

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל. 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה הסרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00. אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 294869, 03-285822.
מרפאת שיניים תורנית 24 שעות גם בשבתות וחגים בתיאום טלפוני איתורית 5449911 מנוי 4318, רח' יהודה המכבי ת"א.
"S.O.S Doctors" ביקורי בית ע"י רופאים 24 שעות ביממה. טל': 03-5033939.

סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 09-32432 א', ה' בשעות 17.00-21.00. תל־אביב 03-234819; חיפה, 04-660111; ירושלים, 02-24554; 09-72245.

אלי – עזרה באלימות כלפי ילדים במשפחה טל. 6956763, 261070. פועל מ־08.00 עד 22.00

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים – טל' 02-610303.
ער"ן תל־אביב – טל' 03-5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א – 03-6961113.
ער"ן חיפה – טל' 04-672222.
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) – 04-988410.
ער"ן נתניה – טל' 09-625110.
ער"ן כפר־סבא – 09-913999.
ער"ן באר־שבע – טל' 07-418111.
מוקד. מוקד חירום – אס.או.לב שרות טיפול נמרץ לב, חיפה, 24 שעות ביממה. טל. 04-679999.

מגן־דוד־אדום

ירושלים, ת"א, חיפה – טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים – טל' 5793333; לוד רמלה – 101, טל' 08-221022; עפולה – טל' 065-93334; טבעון – 101, טל' 04-931401; נהריה – טל' 04-823333; בת־ים – טל' 5511111; באר־שבע – טלפון 07-74767; שח"ל בווש דן, טל' 03-330848; פתח תקוה – 101, 93, 9311111; חצור – 06-938233.

רכבות

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 16.00.
מרחובות לת"א דרום: 06.00 (מלוד), 06.40, 07.30, 15.20, 17.15 (עד לוד), 18.50 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 16.00.
מת"א דרום לרחובות: 06.10 (מלוד), 06.35, 14.35, 16.30, 18.00.
מת"א מרכז לחיפה: 06.00, 06.25, 07.18*, 08.03, 08.42*, 09.00, 10.30*, 12.00, 13.00*, 14.00, 15.00*, 15.57, 16.35, 17.00, 18.00, 19.00, 20.15.
לנהריה: 06.25, 12.00, 14.00, 15.00, 15.57, 17.00.
מחיפה בת־גלים לת"א: (מחיפה מרכז 5 דקות לפני היציאה מבת־גלים): 05.30, 06.00, 06.20, 06.42, 07.15*, 07.35, 08.20, 09.05*, 10.05, 11.00*, 11.56, 12.55*, 14.30, 15.30*, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30.
לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות לאחר היציאה מבת־גלים): 05.47, 07.58, 09.48, 12.07, 13.23, 15.26, 16.00, 17.30, 18.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 05.30, 06.35, 07.25, 09.13, 10.57, 13.22, 15.24, 16.33, 17.30, 18.42.
קרונועים ברכבות מהירות בקו תל־אביב–חיפה – מת"א מרכז: 15.30, 17.47; מחיפה בת־גלים: 13.40, 16.10.

לוח זמני רכבות בימי ו' וערבי חג בלבד

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 12.00.
מרחובות לת"א דרום: 07.30, 13.30 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 12.00.
מת"א דרום לרחובות: 07.00 (מלוד), 12.45.
מת"א מרכז (פ"ש סביזור) לחיפה: 06.00, 07.04, 08.00*, 08.53, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.05.
מת"א מרכז לנהריה: 08.00**, 10.00**, 12.00.
מחיפה בת־גלים לת"א (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 06.00, 06.35, 07.30*, 08.34, 09.30, 10.30, 11.30, 13.00, 14.00.
מחיפה בת־גלים לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 06.33, 09.20, 10.13 (עד קריית־מוצקין), 11.37, 13.23.
מנהריה לחיפה ולת"א: 06.30, 08.10**, 10.25**, 11.00 (ממוצקין), 12.30 (ממוצקין), 12.50, 14.40 (עד חיפה בלבד).
קרונועים ברכבות מהירות בקו תל־אביב–חיפה – מת"א מרכז: 12.20; מחיפה בת־גלים: 10.10.

מידע אודות שרותי הרכבת:
תחנת ירושלים: 02-733764.
תחנת ת"א מרכז: 03-5421515.
תחנת חיפה בת־גלים: 04-564321.

* רכבת מהירה.
** החלפת רכבות בחיפה.

עורך: עמוס לויתן

חדרים שיריים

רפי וייכרט

■ **"חדרים" מס' 11, כתב עת לשירה, עורכת: הלית ישורון, הוצאת גלריה גורדון, 235 עמ', קיץ 1994.**

'חדרים' נמנה עם כתבי־העת התקופתיים (וכין שנתון לרבעון) המובילים בתחום הספרות בישראל. האחרים הם 'עכשיו', שהחל להופיע בסוף שנות ה־50 ומופיע בשנים האחרונות בקצב מוגבר ו'סימן קריאה', שהצטרף אליו בתחילת שנות ה־70 ושתיקתו הולכת ונמשכת מזה כארבע שנים.

בימים אלה, כ־13 שנים לאחר צאת הכרך הראשון ב־1981, מופיעה חוברת 'חדרים' מס' 11 בעטיפה קיצית טורקיזית־תכלכלה.

העורכת, הלית ישורון, יודעת אל מי לפנות כדי שכתב־העת שלה יהיה בעל סכויים גבוהים להיות מעניין, מן הידועות היא שקבוצת היוצרים, המסאים והמתרגמים החשובים באמת, הפועלים במקומותינו, אינה אינסופית, וישורון מצליחה מדי שנה־שנתיים לפנות למאגר זה ולהפיק ממנו את המיטב. במהלך שנות פעילותו של כתב־העת נוצרה סביבו מעין 'חבורה' של כותבים שמאכלסים את חדריו השיריים המהודרים. מדי חוברת נוספים אליהם כותבים פחות ידועים ו/או פחות טובים מהתחומים השונים, לפעמים בגיוון משמעותי ולפעמים כעיטור. ההליכה על בטוח מביאה מצד אחד לשימור איכותם של חלק מהפרסומים, אולם מצד שני גם מעקרת במידת מה את גורם ההפתעה והחיות והופכת חלקים אורים מכתב־העת לצפויים. מרוכר בתהליך טבעי, אם כי מוקצן מעט, של חיי כתב־העת שהופך להיות אכסניית־בית רצויה לקבוצת יוצרים וזו אחת הדרכים הוודאיות להתחקות אחר טעמה של העורכת שבוחרת את הקרוב לליבה.

בניגוד ל'עכשיו' ול'סימן קריאה', שבהם באים לידי בטוי גם תחומי הסיפורת, הביקורת, וההגות, 'חדרים' מוקדש אך ורק לשירה, כלומר לשירים, תרגומים, מסות על יוצרים ויצירות, וראיונות. עיקר כוונתו של כתב־העת להביא דברי שירה ודברים על שירה לעיני הקורא יותר מאשר לומר אמירה משמעותית על ההווה השירי בישראל, לעצב טעם או לקבוע הירארכיות של חשיבות. מסיבות אלה 'חדרים' – לזכותו ושלא לזכותו – מצוי מחוץ למערכת משחקי הכוח הסוציו־ספרותיים למרות שפרסום מעל דפיו האליטיסטיים (בעיצובם החיצוני וברוח הנושבת מתכניהם) מקנה איזו הילת גדולה למשתתפיו.

דרור נוחה לסקור את החוברת הנוכחית, שהיא עבה במיוחד וכוללת 235 עמודים גדושים, היא לחלק את תכולתה למספר קבוצות.

שירת העולם הקדום מיוצגת כאן באמצעות המיתוס השומרי המפורסם על ירידת אננה לשאול, שתורגם ע"י ש. שפרה ויעקב קליין, שיר ארוך ויפיפה המספר על נסיונה של אננה, מלכת השמים, לגזול מאחותה ארשכיגל את מלכות השאול. שירה זו כרוכה במיתוסים של פריון ובצורת, חיים ומוות של אותו עולם תרבותי עצום ששב והתגלה לתרבות המערב במאה השנים האחרונות ופסגתו המוכרת ביותר היא האפוס של גלגמש.

אמיר אור בסיועו של פרופ' דוד שולמן תרגם קטעים של המשורר ההודי ראג'שקארה, טקסט ארספואטי קסום מן המאה ה־9 לספירה המתאר את בריאת השירה, מדבר על השראת המשורר והקורא, על ידרך יומו של המשורר, על סוגי המשוררים וחותם בתיאור אופטימי של תהליך קריאת השיר: "אף למי שאינם מכירים את הצורות ואת הרעיונות, כאשר הקריאה נקראת בפי קוראים טובים, סם חיים היא לשומעיה" (שם, עמ' 43).

האימה שבו המוות הפך לרגל או לראי של התרבות ולא הודחק לשולי תודעתה כתפיסתו של בנימין.

שמעון זנדבנק תרם לחוברת עוד אחד מעיוניו ההשוואתיים (למשל, רילקה ופגיס, טראקל ופוגל). הפעם הוא מנסה לבחון את יחסם לרומנטיקה ולקלסיקה של שני משוררים – ח.א. יום ואהרון שבתאי – שבניהם קווי רימיון רבים אך גם קווי שוני בולטים בקונטסקט ההיסטורי שבו יצרו ובמסקנות הפואטיות שאליהן הגיעו. בניגוד לשני מאמריו שהזכרתי לעיל, כאן ההשוואה מפתיעה ויוצרת בסיס מוצק במקום שלכאורה לא היה בו כל קשר נראה לעין.

חוליה חלשה ברצף המאמרים הוא מאמרו של המשורר זלי גורביץ' 'רחבת השירה'. המאמר סבוך בתוך מבנים דקונסטרוקטיביסטים והיחסים בין דיבור ושתיקה בשירה שבהם הוא דן אינם מובילים את הכותב למסקנות בהירות אלא בודרך של ביטוי אקספרסיבי. גורביץ' רצה לומר משהו על שאיפתה של היצירה לשלמות ועל יכולתה להשמיע קול בתוך איום השתיקה וכן על היחסים שבין

בריה, אני הודפת אותם החוצה, כולי רוטטת [...] 181). גם שיריו של זלי גורביץ' הם [...] "שרה שרה/שיר שמח/שרה שרה/כל [...] שרה/כל ימיה/שרה שרה//שיר שמח/שר את [...] שמח//וכשהיא/רוצה לחדול/שיר שמח/לא יכול [...] 190). שיריו האחרים גם הם לא פחות [...] ורצה כותב שירים לא רעים אך גם כאן ניכרת [...] העורכת למגמה של שירה אישית, [...] רצוצת חבור. משהו בין יונה וולך לאבות [...] העוצמות והאיכויות של השניים.

גולת הכותרת של שירת המקור היא, ללא ספק, [...] שיריו של ט. כרמי המצוי בפתח החוברת. מחלתו [...] המשורר מתועדת כאן בשירים אכזריים, קרים, [...] ומלאי המצאות וחיים עד קצה גבול יכולתן של [...] משחקי המילים והצלילים מפתיעים [...] האמת מציגים אותה ואת ההתמודדות [...] ומפוכח. כדוגמה אביא שני שירים [...] כאלה:

"היום נודע לי שאני סופני. //לא סופי - / [...] במועט, מתמכר, מתנזר. //לא סיף - / [...] ומסנוור.//לא סיפן – / שני תמיר ומתקנה.// [...] -/רוח גדולה, לבער ולטהר.//אלא סופני./ [...] (עמ' 9). והנה הטריאולט "הפגום" [...] אותו: "ושוב נדרתי לא לכתוב שירים/ולא להתגרד [...] פני רעי./ההכרה המקרקרת: וי,// ומתעוררת [...] דווי:/הגוף המיוסר, שר: אללי,/אל [...] וטהורים -/כל אלה כבר היו לי לזרים/לכן [...] לכתוב שירים/ולא להתגרד מול פני רעי" [...]

הרב־רובדיות התרבותית המצויה [...] מאפשרת לו לדון בנושא הרציני של שירו [...] מגוונות. ראשית באמצעות אימוץ האלגוריה [...] המופיעה בשיר המצוטט למעלה. שנית, [...] שימושים אטימולוגיים, המובילים [...] המתהפכת – סמל הגירוש מגן העדן, [...] והגוזות — ועד להכרה בסופיותו של "האני" [...] מצליח גם לכתוב שיר שקוף לחלוטין, [...] קריאה, והסבל נובע דווקא מכיבושה של [...] לאמירת הערכה והערצה לחיים: [...] משהיה./התפוח ירוק משהיה./הגננה [...] משהיתה./הצלחת הלבנה ששוליה כחולים/ [...] הספיר./איזה מחול דומם בלבן ובכחול:/ [...] אצור בפירות האלהו/(אם יינשכו). ("ימים אחרונים" [...] 9). טקסט המזכיר את שיריהם [...] המשוררים היפנים והסינים הקדומים.

השירה המתורגמת, שלא מן העולם הקרום, אינה [...] בחוברת לעדנה גדולה מדי. אמנם, יש כאן שיר [...] צסלב מילוש בתרגומו של דוד וינפלד ושלוש [...] חכמות ואוהבות־חיים של זואשן דובלה (1522) [...] שתרגם עמינדב דיקמן מצרפתית אולם זה [...] שיריה הקצרים של המשוררת הפולניה [...] מירושצ'ינבסקה, שעוסקים בחוויות המלחמה, [...] מהשורה הראשונה של שירת המלחמה הפולנית, [...] שמילוש עצמו הקדיש לה מספר מילים [...] לשירים שנדפסים כאן (גם הם בתרגומו של [...]).

המדור המוקדש למשורר פאול צלאן, ובו קטע [...] קצרצר 'שיחה בהרים' על פגישתם של [...] והדברים שהם אומרים וחווים בתרגומו של [...] זנדבנק, בצד שתי רשימות מעניינות [...] מאת סטפן מוזס ומיכל גוברין, הוא מקסים. אגב, [...] הפרווה השירית הכמו־תלמודי של מיכל גוברין [...] בהרבה מכתיבתה המחקרית. גם 'הנס של [...]' גרעון כ' (כנראה המתרגם של אנקסגורס) הוא קטע [...] למרי של פרווה על גבול המיניאטורה השירית.

ככל אחת מקדמותיה גם החוברת הנוכחית [...] בראיון מקיף עם יוצר. הפעם זהו הסופר ס. יזהר [...] עם הלית ישורון על חייו, על גופו ותהליכי יצירתו [...] יוצרים אחרים הקרובים לליבו. כהרגלה [...] המראיינת בראיון יפה זה להוציא מפיו של [...] דברים מאלפים ולפעמים חד־פעמיים, דוגמת [...] הנפלאים עם יונה וולך, יאיר הורביץ, מאיר [...] עמוס עוז ואחרים.

לסיכום, בחוברת החדשה והמקיפה של 'חדרים' [...] למצוא לא מעט עמודים מרתקים. עיצובו האסתטי [...] כתב־העת נעים ויש בו מספר צילומים וציורים [...] המשתתפים או היוצרים בהם רנים. יתר הקפדה [...] שירת המקור היתה משפרת את התמונה בהרבה [...] בכל זאת כתב־עת לשירה ישראלית. נראה לי [...] שהעורכת צריכה להרחיב את מעגל המשתתפים [...] מושאי הכתיבה הקבועים, וללכת על חומרים [...] אך פחות שגורים, ולהחליף למספר חוברות [...] מהמשתתפים הקבועים, שמנותח פרסום, [...] עימם.

מחוברת לחוברת מתחזקת התחושה ש'חדרים' [...] בתסמונת של שביעות רצון עצמית ובמהלכה [...] אליטיסטית. והרי כבר למדנו מן הקדמונים [...] החלה בפולחנים שבטיים ולא בארמונות של [...] יודע אם יש מקום היום לדיאלוג בין משוררי [...] פרטיו המתרחקים מהשירה, אולם אם יש סיכוי [...] כזה הוא מצוי במתווה של פלורליזם איכותי, [...] ודיונים מעורבים ואמיתיים, ולא רק בתוך [...] אסתטיים, בעולי־הלוטות.

ט. כרמי

הלית ישורון

ההליכה על בטוח שומרת אמנם על איכותם של חלק מהטקסטים, אך גם מעקרת במידה מה את גורם ההפתעה והופכת חלקים מכתב־העת לצפויים מדי.

גולת הכותרת של שירת המקור הם ללא ספק מחזור שיריו של ט. כרמי בפתח החוברת החדשה. מחלתו של המשורר מתועדת כאן בשירים אכזריים, קרים, נקיים, עד קצה גבול יכולתן של השורות.

גרעון בין תרגם מיוונית פסוקים ופרגמנטים פילוסופיים, המצויים על גבול השירה, של הפילוסוף הפרה־סוקרטי אנקסגורס (בערך 500 לפנה"ס) ועניינם העיקרי היא הקוסמוגוניה.

חטיבת הרשימות, המסות והמאמרים בחוברת כוללת מספר פריטים מרתקים. יוסף שרון כותב רשימה מרגשת לזכרו של עורך 'פרוזה' יוסי קריים; יצחק לאור מפרסם מסה על מהלך מבני ותימטי אחד בשירתו של מאיר ויזלטיר. מרובר בפיתוח ובהרחבה של תיזה מעניינת על המכנה הטראגי של שירת ויזלטיר, על יחסו של המשורר למילים ולשתיקה (ומכאן לעולם, למוסר, לאדם ולמוות). תיזה זו הושמעה לראשונה בפסטיבל השירה שנערך ב־1992, בערב שהוקדש כולו לשירת ויזלטיר וזכתה כאן לחיזוק ואישוש. נסים קלדרון מסמן חתך עומק אחר, דיאלקטי ביסורו, בשירי 'עיר היונה' של אלתרמן וביחסו של אלתרמן למדינה, לעברה ההיסטורי, לעתידה. הוא מדבר על הפחד והאימה של המשורר־ההוגה המתבונן בהיסטוריה הנרקמת לפניו, מתווכח עם תיזה של דן מירון ומקיף את הרשימה בפרטים ביוגראפיים על מקומו של אלתרמן בטסקי בית־הספר תוך שהוא מזכיר את מעמדו הבעייתי אצל האינטלקטואלים בסוף שנות החמישים, שחשו צורך במהלך שונה מזה שיצג 'עיר היונה'.

דיון במעמד ה'אני' בשירת יונה וולך מאת לילך לחמן מחזק ומדגים בקריאה עדינה תיזות מוכרות על המהפכה בלשון ובתודעה שחוללו משוררי שנות ה־60 (וולך, הורביץ, ויזלטיר ועמיתיהם) על רקע שירת הדור הקודם. מעניין יהיה לקרוא את הדברים בשלמותם כשיראו אור בספר עליו עובדת המחברת. במאמר עצמו יש תובנות לא־מעטות לגבי יצירת המשוררת והקשר שבו כתבה.

מפתיעה ביחוד היא מסתו של צבי יבנדורף 'פרימו לוי הולך להביא מיק ונזכר ברנטה' שנפתחת באיזכור יחסו של וולטר בנימין למוות ועוברת לדון בעומק בפרק ה־11 מתוך 'הזהו אדם?' של פרימו לוי, פרק שבו מנסה הסופר להיזכר בסצינה מתוך "התופת" הבדויה של דנטה בדרכו לחדר האוכל במחנה החופת הריאליסטי שבו הוא כלוא בימי מלחמת העולם. המאמר, שנכתב במקור באנגלית ותורגם ע"י מיכל פורת, מאיר דרך פרק אחד את כל עולמו העשיר של הסופר, שהיטיב לבטא את עידן

אקט הכתיבה להבל הדיבור אולם מאמרו ניתן לקריאה רק כלבירינת הגותי אידיוסינקרטי עם מספר משפטי מפתח מעניינים אך לא כאמירה שלמה וקוהרנטית.

עוד מצויים בחוברת עיונים קצרצרים של רונית מטלון בשני תצלומים של לאה גולדברג, של עידן לנדו ב'המשקיף' של חנוך לוין ושל נורית זרחי על משמעות כפילות של נערים ונערות בשניים ממחזות שקספיר. עזה צבי מביאה שישה מכתבים מעזבונה של הסופרת פנינה בספי הכתובים ברגישות כאובה ומזכירים, בין השאר, פגישה עם יונה וולך, את פנחס שדה ובעיקר את מצוקותיה הקיומיות של הכותבת. קטעי זכרונות בפרוזה פיוטית בתוספת שיר של אצ"ג, שראו אור בעבר הרחוק, הביאה לדפוס אלמנתו, עליזה גרינברג.

לעומת המאמרים והמסות, הרי בתחום שירת המקור כתב־העת אינו שומר על רמה אחידה. אמנם יש בו שירים סבירים של יצחק לאור (המשך חטיבת השירים 'על מות האב), דליה רביקוביץ, אודי ברנשטיין, שניים יפים באמת, ואולי של דליה פלח ואף שירים מעניינים וטובים, או רעננים יותר של מרדכי גלדמן, אלכס אפשטיין ויוחאי אופנהיימר, אולם יש בו גם הרבה שירה גרועה ביחס לשירים אחרים של מחברים אלה עצמם.

בין השירים החלשים נמצאים שיריה הפרוזאיים, השגורים והדלים של דבורה אמיר, שיריה של לילך לחמן, שהיא מהטובות בקוראות השירה המוכרות לי, אך כמשוררת שיריה מפויטים וארכאיים בתפיסת הלשון והעולם שלהם. לכאן ניתן לצרף גם את שיריה המיותרים ומעוררי האדישות של אגי משעול, את שירה הטיפוגראפי 'קיר האימהות' של אפרת מישורי, שכבר כתבה טובים ממנו ואת שיריה מלאי הפתוס של חביבה פדיה. חלשים גם מחזור שיריו של אהרון אמיר 'גולגלתא' על צליבתו של ישו ושיריה הכמו־תפילתיים של הדסה טל. אדמיאל קוסמן, משורר צעיר ומקורי, זקוק למעט סלקציה שלא הוענקה לו בחוברת זו. "לא מובנים" לי גם שיריהן של חיה אסתר ואביבה בצר ברוח הבאה: "אני חושבת שזה נכון מה שעופרה/אומרת, שאין בתוכי מקום./אין בתוכי מקום/והדברים נשפכים ממני/אין

דברים

דיאלקטי או דיאלוגי

מבער למאמרו של יצחק לאור ("הלשון הקרועה", 'תרבות וספרות', "הארץ" 19.9.94) אפשר, כמדומני, להבחין במעין מודל פרוידיאני של הסכסוך ותוצאותיו: האב הפלסטיני (הוא העם הפלסטיני) נרצח, והבן (הוא דור תש"ח ודור המדינה) מוצא מקלט בחיקה של המדינה, עליה נסוב הסכסוך, ובהזדהות עימה. אבל המודחק סופו לחזור, והוא חוזר ולקונפליקט הזה אין פתרון, אלא בהוראה באשמת רצח (הגליה, ביזה וגירוש) ובדיבור על הטאבו, "הדבר הזה", שהזכרתו נאסרה עשרות שנים (בפוליטיקה כמו בספרות), ושכו מדברים עתה "ההיסטוריונים החדשים".

השאלה אם הרדוקציה הזו למודל הפרוידיאני, שהוא עצמו נשען על המודל ההגליאני (והוכה דווקא להערת ביקורת במאמרו של לאור עצמו), ו'לחטא הציוני הקדמון', איננה מהווה בסיס צר מדי הן להסברת העבר והן כמודל לחיים משותפים בעתיד, שהוא, אולי, הדבר החשוב ביותר בשעה זו.

במודל הזה יש רק שני צדדים – תיזה ואנטי־תיזה – ואין האחד מתקיים אלא ע"י מחיקת האחר. וכאשר יחזור האחר, לא רק כמודחק, אלא כפועל ממש, והוא חוזר, הוא יבקש למחוק את זה שמחק אותו.

מעניין כי דווקא פרופסור רוטנברג (בספרו החדש "שבעים פנים לחיים") מעמיד מודל פסיכולוגי אחר "ממקורות היהדות" – מודל דיאלוגי במקום מודל דיאלקטי, בו צמיחת האישיות מתאפשרת והקונפליקט עשוי להיפתר, לא על־ידי הכחדה של האחר, אלא על־ידי דו־קיום עימו. והרי גם הסכסוך עצמו, בשלביו השונים, לא היה רק דיאלקטי, אלא גם דיאלוגי. עצם ההכרעה העקרונית של בן־גוריון על החלוקה, היתה ביסודה הכרעה של פשרה ולא הכרעה של מחיקה, כפי שהיו אחרים שרצו בה. על העוולות יש לדבר ובשום פנים ואופן אין להצדיק או להדחיק, אבל כמודל כולל, אין הוא, לדעתי, כל ההסבר. למזלנו, הפלסטינים עצמם, מכירים בכך במקצת, שאלמלא כן, כל הידברות היתה בלתי אפשרית. אני מקווה, כי אין זה רק מטעמים פרגמטיים, אלא מנימוקים דיאלוגיים אמיתיים.

ע.ל.

עם דרור אלימלך: בשירה יש משהו נגוע, אבל בעל עוצמה

דרור אלימלך

זה עתה הופיע ספרך הרביעי "הרי" (הוצאת ירדן גולן). ספרך הראשון הופיע ב־1990. ומאז, כמדי שנה ספר. זה לא מעט.

פחות או יותר. לפני שנתיים יצא ספר שהיה קשור ברובו למלחמת המפרץ. הספר הזה היה תולדה של מצוקה, וכלולים בו גם אלמנטים נסיוניים. הרצף הזה הוא גם תוצאה מכך שחיכיתי הרבה שנים עד שהוצאתי את הספר הראשון. בעצם כבר ב־85 היו דברים שיכולתי לכלול בספר, אבל היה קושי להוציאו לאור.

אני נוקט כמה טכניקות של כתיבה במקביל, ולפי מודלים שונים, כך שלפעמים נכתבים דברים לגמרי שונים שלא ניתן לכלול אותם בספר אחד. בעצם, כל אחד מהספרים הוא חתך של חמש־שש שנים אחורה.

אני רוצה לברר כמה דברים שנוגעים גם לספר הזה וגם לדרך הכתיבה שלך, דברים "בראשיתיים". אמרת שאת הספר השני כתבת בעקבות מלחמת המפרץ. לא הבחנתי בספרים שלך תגובות פוליטיות ישירות. ועוד דבר, הרגשת את הטכניקה. אנחנו עוסקים למעשה במדיה לשונית בתחום הלירי, הנותנת ביטוי לחוויה ספציפית, ובוחרת את המערכת הלשונית המתאימה לה. למה כוונתך בטכניקות שונות?

שאלת שאלה מורכבת, או בעצם כמה שאלות מחוברות. בעניין הפוליטי, אני כן מתייחס. אפילו בספרי הראשון, ישנו לפחות שיר אחד שמתייחס לאינתיפאדה, שנקרא "חורף 1988", שנכתב כבר בתחילתה. אני גם מלחין וכתבתי גם יצירה מוסיקלית לפסנתר בשם זה.

בספר השני, האלמנט האקטואלי היה מלחמת המפרץ, בעצם כמקרה פרטי של בעיית הרוע שמעסיקה אותי, גם פילוסופית וגם קיומית. ובאמת, בפרק שנקרא "גיהנום ירוק", שזה גם שמו, אני מצטט את סימון וייל: "הרוע הוא אינסופי וזה הגיהנום עצמו". בניתי מין קולאז' מורכב קטעים של מציאות שהאינפורמטיביות שלהם נלקחה ממלחמת המפרץ, אבל זה נראה לי כשיקוף של מורכבות הרוע.

גם בספר השלישי יש שירים שמתייחסים לאינתיפאדה. תמיד ישנה התייחסות, אני לא כותב מתוך בועה. עוד מוטיב שחוזר, הוא סוג של שנאת גרמנים. בשבילי, התופעה הנאצית היא ביטוי הכי מוקצן לתופעת הרוע.

אתה אוטומטאית קושר את התופעה הנאצית לגרמנים? היו גם גרמנים שלא היו נאצים.

אני מתכוון לנאציזם עצמו. התופעה הנאצית כביטוי מוקצן לגילויי רוע. ואני מתייחס לזה כמעט בכל ספר. אני מתייחס גם לנושא הזיכרון והשכחה. אחת המוטיבציות הכי גדולות שלי לכתוב שירה, זה כדי להזכיר לעצמי ואולי גם לקהל ערטילאי של קוראים), למנוע שכחה.

אבל מה הדגש על סגנון?

אני לא יוצא מנקודת מוצא טכנית. תמיד יש ויכוח באמנויות בין צורה לתוכן – מה חשוב יותר, מה עדיף. ואין תשובה מוחלטת. בשבילי, התוכן הוא העדיפות הראשונה. אני יוצא מתוך חוויה. גם באישיות שלי אין משהו פאנאטי שנצמד לדרך אחת של ביטוי.

בבסיס, אני מינימליסט, אני לא מכביר מלים. אבל יש טקסטים שנכתבים גם אחרת. שבאים בהשפעת חלומות, או שהם אפיים או פרוזאיים, או תוך כדי חשיפה לכל מיני צורות של כתיבה, ולא רק בעברית. בהתאם לסוג החומר, אתה יכול לבחור את הצורה להביע אותו.

אולי תתייחס לצדדים אחרים של עיסוקך. על העמוד האחורי של ספרך כתוב – "מוכר גם כמלחין בתחום המוסיקה הקלאסית החדישה, הנסיונית והאלטרנטיבית" – זה הרבה. קלאסית חדישה – היא בהכרח נסיונית, ומכאן – בהכרח אלטרנטיבית?

זה לא בדיוק כך. אני לא מגדיר קטגוריות אקסקלוזיביות. זה יותר עיגול, בתוך עיגול, בתוך עיגול גדול עוד יותר. היום העידן הוא פלורליסטי. יכול להיות מלחין שכותב בסגנון ניאו־רומאנטי, או ניאו־שמרני, או ניאו־קלאסי ולא אקספרימנטלי. הזהות בין אקספרימנטלי לאלטרנטיבי לא תמיד קיימת. אני התחלתי ממוסיקה, נגינה, ואחר־כך הלחנה. לשירה הגעתי יותר מאוחר.

יש קשר בין כתיבתך המוסיקלית לכתיבת שירה? אלו כלים שלובים או ישויות נפרדות?

יש קשר, וזה גם שונה. העובדה שיש לי מוטיבציה להתבטא גם בכתיבה, נובעת מזה שהמוסיקה היא אמנות מופשטת, ולהרגשתי יש בה איזה חוסר. אתה יכול לעשות משהו בצלילים, שהוא מאוד אמוציונאלי או עצוב או מהודהר, ועדיין זה לא קונקרטי מבחינת האמירה והתוכן. מוסיקה היא שפה, אבל במובן רחב ולא מילולי. ואני נמשכתי להביע את עצמי בצורה הכי פרטית ומהותית. יש כנראה מעט מוסיקאים שכותבים כתיבה מקצועית. יש מי שלא רוצים אמירה מחייבת קונקרטית ומילולית.

הרבה משוררים מחפשים אחר האידיאל של ביטול הלשון. השפה מכבידה עליהם, כי כאשר היא הופכת לקומוניקטיבית היא נעשית סטיגמטית ושורפת את עצמה מבחינת המשורר, השואף להמציא את השפה, כדי לתת ביטוי רענן, חדש וחד־פעמי לחוויה שלו. יש כאן מעגל קסמים. קצה גבול הלשון, הוא התחלת המוסיקה. לכן יש מי שמכנים אותה "שפת השפות".

מתוך הכרות טובה עם שני המדיום, אני יודע שיש יתרונות ויש חסרונות. יש משוררים שכותבים ערטילאית ויש מי שכותבים מדויק ואינפורמטיבי, ואני מדבר על כתיבת שירה. היתרון שלה הוא בזה שהיא מעבירה תכנים מוגדרים.

היתרון שלה קשור בכך שחומר הגלם שלה הוא המלים, השפה. מצד שני, מוסיקה היא משהו שאפשר לפעול בו ללא מגבלת המלים. ביצירות יותר קלאסיות שקל להבין היום, אפשר לזהות מוסיקה שמחה, זועמת וכדומה, אבל מעבר לזה – כלום.

אני מבין שלפרנסתך אתה פסיכיאטר.

כן. אני פסיכותרפיסט.

זה לצורך פרנסה, או שזה יעוד כמו מוסיקה ושירה?

זה ייעוד. אני רק בן־אדם אחד, ולכן די התפצלתי.

יש קשר בין הפסיכיאטריה לתחומי האמנות שלך?

אני חושב שכן. כולם תחומים שנוגעים בנפש האדם, ברגשות, במצוקות בחוויות.

תהיה יותר ספציפי, מבחינת מה שזה עושה לך, לכתיבה. תמרים של מצוקות פציינטים מופיעים בשירים שלך?

גם. יש לי שירים כאלה.

זאת הזדהות עם הפציינט, או נטילת החוויה של הזולת?

יש בי אלמנט של הזדהות. בכלל, שירה מבחינתי קשורה בעובדה שאני מתעסק הרבה עם דברים גבוליים וקיצוניים, את זה יש בפסיכיאטריה. גם במוסיקה אני נמשך לדברים היותר אזוטריים.

הכתיבה שלך לעתים, לא קומוניקטיבית, לעניות דעתי, והמוסיקה, על אחת כמה וכמה.

יש תחומים, למשל במוסיקה, שנדרשים נתונים מסוימים של חשיפה לחומר או הכשרה מסוימת של המאזין. בזמנו, גם סטרווינסקי או בארטוק נחשבו ללא־קומוניקטיביים. המוסיקה של המחצית השנייה של המאה העשרים, ביחוד הזרמים היותר חדשניים ומודרניסטיים, הם עדיין לא מספיק קומוניקטיביים לגבי רוב האנשים. זה לא אומר שהיא לא קומוניקטיבית. זה סוג מסוים של אמנות עם כללים משלו.

אמנות נסיונית אינה יכולה להיות קומוניקטיבית בתחילתה, היא הופכת בשלב מסוים להיות כזו. הפסיכיאטר, כשהוא יושב מול פציינט, חייב להיות קומוניקטיבי בזמן אמת.

אלו עיסוקים שונים. אין לחבר ביניהם. אתה נתפס קצת לתוויות. לא כל מה שאני עושה הוא נסיוני. הדברים האלקטרוניים הם יותר קשים להבנה, אבל יש יצירות שהן רק אקוסטיות, רק לפסנתר. מי ששומע רק מוסיקת קסטות מזרחית לא יגיד שזה קומוניקטיבי, וזה לא שיפוט ערכי. את המוסיקה של המאה העשרים גיליתי בגיל 14, ולקח לי יותר מעשר שנים רק להבין מה קורה שם. זה דורש הכשרה מסוימת.

שם ספרך הוא "הרי" – לא הקול כי אם ההד. מה עם הקול עצמו?

באופן כללי, כל שיר הוא מעין הד של חוויה. זו גם מגבלה של השפה. אפשר להשתדל, בפואטיקה דייקנית, לחקור ולהעביר את הקול, אבל זה תמיד יהיה הד ולא הדבר הראשוני. ומהבחינה הזאת, באמת המוסיקה יותר קרובה לרגשות ויותר מיידית. אבל אין בה את הערך האינפורמטיבי.

השער הראשון בספר שמו "מנצחי" – תרתי משמע – על תזמורת ובזירת האגרוף?

אני לא חושב שאפשר בכלל לנצח. מבחינתי, הניצחון הוא ביטוי והנשמה של דרך האמנות.

אבל יש תוקפנות בשירים שלך. כבר בשיר הראשון אני קורא: "מלירט קטן עם מצורעת היה לי,/אגרוף רוחני,/בעיטה מדיטטיבית,/שירה קריאתי להי".

זה שיר ארס־פואטי.

זה עניין של אגרופים, של בעיטות?

יש כאן כפל מהויות. בלי להיכנס לדיון על מצב השירה, המהות שלה, יש בה משהו דחוי.

של מצורע? זה דימוי קשה. מחלה מדבקת שחוששים לגעת בה, שיש לה, מבחינה פולקלוריסטית אטימולוגית, הקשרים מקראיים מסוימים. אדם מצורע הוא מוקצה.

אין לי גישה כזאת. אני מזדהה עם הדפוקים יותר מאשר עם יושבי מסעדות הפאר. אני יכול לסמפט יותר את ה"מצורע".

שירה מצורעת זה שם חיבה?

זה משהו מטאפורי. בשירה יש משהו נגוע – זה כרוך בסבל, זה לא בזרם הטבעי של החיים. זו גישה פרטית.

למה לא בזרם החיים? אתה לא רואה אדם ההולך ברחוב ומדבר עם עצמו? מבחינתו – ניתן לומר כי הוא אומר שירה, למה זה נגוע?

המריום של השירה די דחוי. וזו לא דעה כל־כך מקורית. אמנות זה כביכול סוג של מחלה. מין מצב שנכפה. מה שניסיתי לומר בשיר הזה הוא – שיש כאן משהו מרתיע ונגוע אבל בעל עוצמה רוחנית רבה מאוד.

אתה לא סבור שאתה מחליף בין שתי תופעות שונות הקשורות לאמנות? שירה היא פועל יוצא של התרחשות נפשית מסוימת, ולא ההתרחשות עצמה. משוררים היו גיבורי תרבות בתקופות שונות ואף נישאו על כפיים, והשירה מצטטת בעליצה, באהבה, גם היום.

זה לא שיר על דמות המשורר, אלא על השירה עצמה. אני לא אומר שהמשורר מצורע, אלא מתייחס למהות השירה. בשירה יש אלמנטים מנוגדים. מצד אחד המשוררים כגיבורי תרבות, ומצד שני, בלי לגלוש לרומנטיזציה, דמות האמן והמשורר קשורה באיזה "פצע".

ואולי אני מושפע גם ממצב השירה כאן. הדור של הוותיקים, שמצבם בטוח, אומרים שאין בעיה במצב השירה. אבל אני רואה כאן מריום שגם מטבעו, וגם במצב האקטואלי, למרות העצמה, הוא דחוי.

והמצב עכשיו, לדעתי, קשור להתבהמות של החברה הישראלית. מעבר לשינויים ברפוסי התרבות, ותרבות הפנאי והמודרניזציה ועודף אמצעי התקשורת, יש תהליך של התבהמות ושל אמריקניזציה.

זה לא נראה לך בהגזמה, המושג של התבהמות?

זה תהליך שהתגבר עם תהליך הכיבוש. אופורטוניזם ואינדיווידואליזם שקשורים גם בקריסת הקומוניזם. בשיר הזה יש המון דברים שנכנסו לתודעה וגרמו לו לצאת.

אני רוצה להתייחס לשיר האחרון של הספר, "קומוניסטים", שהוא כאילו אנטי־תזה של השיר הראשון:

"כְּמוֹ קוֹמוּנִיסְטִים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים לְהַסְתִּיר מִכָּבוֹד
שֶׁלּוֹקְחִים הַכֹּל גְּאוֹתַן אִישִׁי, וּבְסוֹף
תָּמִיד מַפְסִידִים, הָיִינוּ.

בַּחוּץ הָיָה חֹשֶׁךְ, חַם וְלַח.

הָיָה אֵיזֶה קֶסֶם שֶׁלֹּא הִצְלִיחַ.
לָדַעַת יוֹתֵר – אִי אֶפְשָׁרִי".

למה זה אנטי־תזה?

השיר הראשון – התקפי ואגרסיבי, מדבר על כוח השירה, מצד אחד, ועל חולי, מצד שני. השיר הזה לעומתו, הוא מאוד אנושי, אישי.

אני לא רואה ניגוד. אני מדבר עלי או על דומי. שיר עם נימה שהיא פסימית, ואני מאמין כי במהות רוב הדברים עומד כישלון. הקומוניזם, למשל, היה אידיאל גדול – ומי כמוך יודע – וזה דבר שנכשל כישלון קולוסאלי. ומה שקורה עכשיו, זה סוג של צביעות בינלאומית. ניאו־קולוניאליזם.

גם במישור האישי, היו לי הרבה אידיאלים. זו מגבלה שקיימת גם בכתיבה ובאמנות. ולכן אני לא רואה ניגוד בין שני השירים. אם מישהו היה חש שעשה משהו אולטימטיבי, היה מפסיק ליצור. במוסיקה, למשל, יש רימוי של איזה סאונד ואתה מנסה להגיע אליו, אבל הביצוע אף פעם לא כמו שדמיינת. יש קסם מסוים שאתה מנסה לממש. זה לא כישלון מסרס. אתה מכיר במגבלות האנושיות שלך – וזה משהו סיזיפי, צריך להמשיך לנסות.

זה לא שאני מכריז על מסכנות, אבל אני נגד התייפייפות והדחקות.

תודה!

[...]וורסקי־שפרינגמן

דוחף אותי אל שפת הים.
[...] אנשים מתנשקים.
[...]לים ויורדים, נמתחים ונרפים.
[...] לחוף בטרוף לבן,
[...] בשקיעה על האפק.

[...]לים ויורדים, נמתחים ונרפים
[...] צרה לבנה

ארוחה מיתית גדושה

מרדכי אבישי

■ **דנילו קיש: "שעון־חול", תירגמה מסרבית־קרואטית והוסיפה אחרית־דבר: דינה קטן בן־ציון, סידרת פרוזה אחרת, הוצאת עם עובד, 317 עמ' 1994.**

"שעון־חול", שהופיע עתה בתרגום עברי, הוא אחד הספרים המורכבים והחשובים של המספר היוגוסלבי דנילו קיש. לפני שנתייחס לספר עצמו, מן הראוי לומר כמה מלים על הסופר, אשר בארץ יודעים עליו הרבה פחות מאשר בקרב קוראים וחוגים ספרותיים בעולם, אם כי אין זה ספרו הראשון שתורגם לעברית, קדמו לו "גן, אפר", "מצבת־קבר לבוריס דוידוביץ'" ו"אנציקלופדיה של המתים".

דנילו קיש נולד ב־1935 בעיר היוגוסלבית סובוטיצה בחבל ויוודינה, הסמוך לגבול ההונגרי, שרבים מתושביו הם דוברי הונגרית. אביו היה הונגרי ממוצא יהודי ואמו ילידת מונטנגרו, אותה רפובליקה יוגוסלבית הררית־ציורית, שהיתה לפנים נסיכות עצמאית או ממלכה זעירה, שאגדות רבות נקשרו בשמה. כאשר פרצה מלחמת־העולם השנייה, חשו הוריו של דנילו מאויימים וכדי להגן על בנם הקטן מפני הנאצים הכובש, החליטו להטבילו לנצרות ולהביאו בחיק הכנסייה הפרבוסלאווית. האב הנוורוטי בהתנהגותו ובמעשיו, נתון להתקפי־טירוף, סיים את חייו כיהודי באושוויץ. לימים יקריש לו הבן הרבה דפים של כתיבה ספרותית, בבקשו לחשוף את סתרי נפשו המסוכסכת ואת נוהגיו התמהוניים. בכך כמו ניסה קיש גם לתהות על קנקנו שלו, לעמוד על זהותו, גם זהותו היהודית. בזמן המלחמה ולאחריה נדדו הילד ואמו ממקום למקום כדי לשרוד. מימי־ילדותו המוקדמים זכר דנילו קיש כי האב היה נעלם לפרקי־זמן מסויימים, לרוב בהתאם לעונות־השנה, וכאשר כתב עליו, הוא נטה להגדיר העלמויות אלה כמסעות של היהודי הנודד.

לאחר המלחמה התגורר זמן מה בבית דודו בצטיניה, בירתה העתיקה של מונטנגרו. מאוחר יותר סיים את חוק־לימודיו באוניברסיטה של בלגרד, התמסר לכתיבה, ולתרגום שירה הונגרית, רוסית וצרפתית לסרבית־קרואטית. ספריו שלו, בעלי הייחוד הספרותי, תורגמו ללשונות זרות והביאו לו פירסום עולמי. הוא נסע לצרפת, חזר לבלגרד ושוב נמשך לצרפת, שבה בילה את שנותיו האחרונות ושימש מרצה לספרות. בפאריס גם השיגו המוות והוא בן 54 בלבד, קורבן למחלת־הסרטן.

פעמיים ביקר דנילו קיש בישראל, בפעם האחרונה חצי שנה לפני מותו, באביב 1989, אך ביקורים אלה לא סייעו לו להכריע לטובת מוצאו היהודי. על אף העניין הגדול שגילה ביהדות ובמקורותיה הרוחניים, הוא ביקש שיקברוהו כנוצרי.

המתרגמת דינה קטן בן־ציון מאירה את עינינו כי "שעון־החול", שפורסם במקורו ב־1972, מצטרף לרומן "גן, אפר" ולקובץ־הסיפורים "מצוקות־נעורים" ומסיים טרילוגיה, שהוגדרה על־ידי קיש כ"מחזור משפחתי אוטוביוגרפי". באומרו זאת, הוא וראי התכוון בראש ובראשונה לדמות האב, התופסת כאן מקום מרכזי.

בפתיחה ל"שעון־החול" מציג דנילו קיש בפרולוג את "האיש", כך הוא מכנה את הדמות המופיעה בו, היא רמותו ה"מרומזת" של האב. אין זו הצגה ישירה, אלא באמצעות החפצים הסובבים אותו, החדר בו הוא שוהה, הגוף בחוץ, צלליות של אנשים וטבע דומם. הכל מתואר לא רק בנימה פיוטית מורגשת, אלא גם במעין נוסח של השתקפויות עצמים ובני אדם והשתברויות־אור, המשליטות על המספר אווירה מיוחדת במינה. כהמשך משנה המספר צורה, המחבר עובר ללשון "אני", לגוף ראשון, כדי לגולל את "רשימותיו של מטורף". בראשיתן של רשימות אלה, הוא מציין את רצונו להגיע אל שמי ההפשטה הטהורה: "מנקודת־ראותכם, אפילו תעמרו על מרפסתו של גורד־שחקים, במהרה אירא בעיניכם כעגור, אחר־כך כסנונית, אחר־כך כעטלף, אחר־כך כפרפר (או עכינת־פרפר), אחר־כך כדבור, אחר־כך כדבורה, אחר־כך כזבוב, ולבסוף, כמו חריוני הזבוב. נעלמתי מחוג מבטכם, נעלמתי כליל, המראתי אל השמים, רבותי היקרים. כן, אל שמי ההפשטה הטהורה".

בעקבות הפרולוג באים פרקי הספר "רשימות של מטורף", "מהלך החקירה" (או "חקירת העד", חקירה משטרתית של הגיבור), "תמונות מהנסיעה" ו"מכתב אחד לסיום", כאפילוג. פרט לפרולוג ולמכתב הסיום, לכל אחד מהפרקים כמה חלקים, א', ב', ג', ד' ואפילו ה' ב"רשימות המטורף". כל אחד מהפרקים כאילו משנה נוסח ואופן התייחסות אל הנושאים הנדונים בו. אותם עניינים, מעשים ואנשים, חוזרים לעתים בפרקים השונים מתוך זווית־ראייה אחרת, מתעשרים בגוונים ובצלילים משתנים, מרחיבים תחומים ואפשרויות־התפתחות. וכך אנו רואים את הגיבור, המספר על עצמו והמוצג על־ידי המחבר, ביחסיו המשפחתיים הרופפים, בבריחותיו כיהודי וכאדם מן הגורמים השלטוניים בתקופה הנאצית, במשטר עבודת־הכפייה, בהסתגרותו בעולמו הפנימי, בתהרות ועזועיו הנפשיים ובנגיעותיו בגבולות הטירוף.

אך לא רק הוא, אלא העולם כולו סביבו, נראה עולם־של־טירוף שהכל מתמוטט בו, בבניין שלם קורס לפתע, כי

מתרגמת מסרבית־קרואטית: דינה קטן בן־ציון

חולרה כירסמה את יסודותיו. בתיאורים ובהסברים הסיפוריים בולטת הנימה ההגותית, החותרה המתמדת לגלות איזו מהות שמאחורי העובדות והמראות החיצוניים, לתפוש את שורשי־הדברים. תכופות ניתן לחוש בכתיבתו של קיש את ריקמת הניגודים של מציאויות קרובות ורחוקות, אווירה של סוד ומסתורין האופפת סיטואציות קיומיות, קטעי סיפור, שאינו מסופר עד תום ורמזיות שיש בהן מן החלום וההזייה. דומה שהמספר נקרע בנטיית־לבו בין ריאליה לסמלנות, בן הנגלה לנסתר, בין משהו אוורירי הנוגע בפנטסיה לבין ארציות מוחשית. במבט מעמיק, הוא הופך דברים פשוטים לכאורה לבעלי מהות החורגת מצורתם הרגילה. לחלל־האוויר של הספר נזרקות כל העת מחשכות על תופעות וגילויים בחיים ובטבע.

ב"רשימותיו של מטורף", למשל, מתמסר המספר להתבוננות עצמית בתופעות ובגילויים ולפירושם־מחדש, תוך נעיצת מבט אירוני במוסכמות מקובלות. הדברים והמחשבות נמסרים בשפה עשירה, במיגוון ניואנסים של ציוריות סגנונית. אפילו מאכל בשם פאלה ולנסיאנה, "תרכיב ספרדי־מאורי־יהודי", הופך בתיאורו ל"ארוחה מיתית": "באורז הלבן הרתוח נמצאו פה ושם גרגירי חול, אבן זעירה, כדי שיראה בוודאי טבעי ככל האפשר (אלא־אם־כן גרגירי מלח היו אלה, שכן התמוססו על הלשון), אבל חיו גם האצות, הטחבים והתכלינים, עלי הרפנה, הכורכום, הצלף והאזוב, גם רגי הסנדיל והסרדין, הסרטנונים והצדפות (החלזונות, הרכיכות, הליטורינות), וגם סרטני הים, הריוגונים, צלופחים ודיונוני־מרקחת, אבל גם כנף עוף ושוק ארנבת וכתף עגל, והכל שוקע שם באורז כבתוך חול ים, נאפף בריזוטו, וכשגרפת בכף מן האורז הזה, ונגלה שפמפמו של סרטן המים, מבצבץ על־יד כנף עוף, ונגלו צבתותיו המנוקדות הפריכות של סרטן הים, קונכיית־ליטורינה פעורה, קונכייתו המפוספסת של חלזון הים, קשווה של צדפה, הבנת שאין זה מאכל סתם, במובנה הרגיל של המלה, אלא ארוחה מיתית כלשהי, מזון־אלים..."

ובהתייחסות אירונית־מבורחת הוא כותב כהמשך מסה על תפוח־אדמה, מדוע מוחמד ונביאי־היהודים אסרו על אכילת חזיר, וכן על ניוטון: לא תפוח, שנפל מראש־העץ, הביאו לתגליתו הגדולה, חוק־הכבידה, אלא פעולת־מעיים שלו מתחת לעץ־התפוח; נפילת הצואה על האדמה היא אשר נתנה בו את הרעיון לתגלית, אך הוא התבייש לפרסם זאת ברבים והמיר את הצואה בנשירת־התפוח...

עניין יהדותו של האב או עניינים יהודיים בכלל עולים בספר בהקשרים שונים ובהזדמנויות שונות: באיזכור תקופת רדיפת היהודים בידי הפאשיסטים ההונגרים, ששלטו בצפון־מזרח יוגוסלביה במחצית הראשונה של שנות הארבעים; במונולוגים הפנימיים של הגיבור ובנסיונותיו להסביר לעצמו, ואולי גם לאחרים, את המתרחש בעולמו. אולם אלה הם איזכורים יהודיים בלבד, המספר רק נוגע בהם, מעלה אותם על דל שפתיו ואינו מרחיב, בבחינת "המבין יבין". מוזכרים ב"שעון־חול" גם מקורות עבריים־יהודיים, כמו התלמוד, למשל, ממנו מובאים ציטוטים ויש הסתמכות עליהם. המחבר אף משאיר מושגים יהודיים במקורם העברי ("שוחט", "נר תמיד"). והוא נוטל לעצמו חירות אמנותית ושובבות־שבהמצאה, בהזכירו כמה פעמים את אברהם שלונסקי גם כיצרן של קופסאות־טלפון מבאקליט בארץ־ישראל ומבעליה של חברה בשם "שלונסקי את שטראוס". בין היתר, הוא מלגלג על טיבה הירוד של תוצרת החברה, "מוצרי־משוררים" כהגדרתו, ואינו שוכח לציין ששלונסקי הוא משורר מפורסם, מחבר "אבני בוהו". באותה הזדמנות הוא מזכיר גם את פוירשטיין, שאף הוא היגר לפלסטינה ושם פירסם את ספריו בשם אביגדור המאירי.

דנילו קיש כתב ופירסם את "שעון־חול" שבע־עשרה שנים לפני מותו, אך דומה שגם בו, כמו בכתיבתו המאוחרת יותר, הוא שמע כבר את פעמי־המוות הקרבים – ושאלת המוות העסיקה אותו באינטנסיביות רבה: "מה הם כל מאמצי האנושות, כל מה שמכונה היסטוריה, ציביליזציה, כל פועלו של האדם, מה שאדם עושה ומה שעושה את האדם, מה כל זה אם לא נסיון־שווא יהיר של האדם להתייצב מול האבסורד של המוות, המושל בכל, לתת משמעות למוות, כאילו אפשר לתתמשמעות למוות, כאילו אפשר להעניק לו פשר אחר אחר מפשרו [...] אבל מה שנשאר, לפחות מבחינתי, בגדר סוד־לא־מושג, הוא זה: איך עולה בידו של אדם, על־אף ידיעת המוות, לפעול ולחיות, כאילו המוות מחוץ לו, כאילו אין המוות אלא תופעה טבעית".

ולצד המוות – השגעון, שהוא דווקא צלילות־הדעת לגבי חרדת־המוות, וצלילות־הדעת כמקור השגעון: "אבל מה שמזעזע אותי (אין נחמה בידיעה), ומגביר שבעתיים את הרעידה שבקרבי, היא ההבנה כי שגעוני הוא בעצם צלילות־הדעת, וכי למען החלמתי – שכן החלחלה הזאת קשה מנשוא – נחוץ לי בעצם שגעון, טירוף, שכחה, משום שרק הטירוף יכול להצילני, רק השגעון יביא לי ארוכהו".

"שעון־חול" אינו תמיד ספר קל לקליטה. אך הברקותיו האינטלקטואליות, תרבותו הרחבה וחכמת־הכתיבה של דנילו קיש יש בהם כדי לפצות את הקורא המתמיד על המאמץ המושקע בקריאת הספר.

כותרים חדשים

■ **גיל הראבן: "הסיפור האמיתי", הוצאת ביתן, 164 עמ' 1994** / הפסיכולוג דניאל נלקח לעולמה של מיכל ומנסה לספר לה את חייה מחדש. מיכל חוששת שהסיפור האמיתי עלול להיות... רומאן ביכורים למחברת ילידת 1959, שכבר פ... קובץ סיפורים, ספרי ילדים, וספר תיעודי.

■ **רוגר פון אוך: "מכת משפיל", מאנגלית... הוצאת שפע, 183 עמ' 1994** / פיתוח חשיבה יצירתית... מזווית לא שיגרתית. בספר תרגילים, חידות... ודוגמאות. המחבר מדריך סדנאות באוניברסיטת סטנפורד בארה"ב.

■ **אליהו אזוקסון: "מראות מדור הגשר", הוצאת... 391 עמ' 1994** / המחבר, בן למשפחת פרדסנים... ומי שכיהן כנשיא התאחדות האיכרים ומסקני "מה האיכר" בתל־אביב, פורש בספרו זה יריעה רחבה של תולדות חייו ומפעלותיו, המשולבים בתולדות היישוב בארץ.

■ **"יהדות חופשית" מס' 3, עורך: יערב מלכין, הוצאת התנועה החילונית ליהדות הומאניסטית, ספטמבר 1994** / בחוברת החדשה ראיונות עם שולמית אלוני ועליזה שנהר, רב־שיח של אנשי חינוך, מאמרים מאת אברהם וולפנזון, סאלם ג'ובראן, אוריאל טל, עזרא אוריון, יעקב מלכין ושוניא בן־דור, וכן מדורים על מלחמת תרבות, קהילה, חגים ועוד.

■ **בנימין נויברגר: "דת, מדינה ופוליטיקה", הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 140 עמ' 1994** / הספר הזה הוא חלק מן הקורס "ממשל ופוליטיקה בישראל", ובו כלולים פרקים מרכזיים: רקע היסטורי ואידאולוגי, ביהדות ופוליטיקה, יחסי דת ומדינה (מיהו יהודי, רינו אישי, מעמד הרפורמים ועוד).

■ **נפתלי שטרן: "מילון הפועל – ערכיות ותפוצה של פעלים בעברית החדשה", הוצאת אוניברסיטת בר־אילן, 321 עמ' 1994** / גישה חדשה בהצגת הפעלים במילון, המצרפת גם את ההתניות התחביריות והסמנטיות המתחייבות מן הערך המוצג. ספר בעל ערך לבלשנים, מתרגמים ועורכים.

■ **"בלשנות עברית" מס' 38, כתביעת לבלשנות תיאורית ויישומית, עורכת: מאיה פרוכטמן, הוצאת אוניברסיטת בר־אילן, ספטמבר 1994** / בגיליון החדשה מאמרים על לשון סטנדרטית ולשון פאתוס, הלשון הדבורה והכתובה של תלמידים, ניקוד בגרסה בסידור ספרד, ועוד.

■ **דניאל ספרבר: "מגיה ופולקלור בספרות הרבנית" (אנגלית), הוצאת אוניברסיטת בר־אילן, 236 עמ' 1994** / מחקר העוסק בנקודות ההשקה שבין הספרות הרבנית־יהודית לספרות ההלניסטית־רומאית, ובעיקר הקשור למוטיבים של מגיה ופולקלור בשתי התרבויות.

טור שוטף

פרס זאב לספרות ילדים הוענק השנה למרים... לנדרון על ספרה "נעים והעפיפון", ליונה טפר על ספרה "לעזוב את הבית", לערוגה על ספרה "הבית בקצה המושב" ולעמי גרליה על ספרה "נעורים במיסתור" ● הפרס ע"ש דוד בן־גוריון הוענק לד"ר זהבה אוסטפלד על ספריה "צבא נולד" (שני כרכים) ("הוקו ההגנה") ● המחברת היתה ממקימי ארכיון צה"ל ואת סכום הפרס תרמה לקרן ליב"י ● ספרו של שמעון מרקיש "יהודים דוגמאות", על יצחק בבל, איליה אהרנבורג ווסילי גרוסמן, רואה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. המחבר, בן למשפחת המשורר דוד מרקיש, עלה לישראל בשנות ה־70 ומשמש מרצה לספרות רוסית באוניברסיטת ז'נבה ● "מאמר לוגי פילוסופי" מאת לודוויג ויטגנשטיין בתרגום עדי צמח, יראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. ספר שהשפיע עמוקות על המחשבה והתרבות במאה העשרים והיחיד שפרסם הפילוסוף בחייו ● יומני דב דורמן 1932־1988 "מבית ומחוץ", רואים אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. דורמן המנוח, היה איש ספר ואיש ציבור וממייסדי הוצאת הקיבוץ המאוחד. ביומניו כתב... השאר על קשריו עם נתן אלתרמן, דוד בן־גוריון, יוכבד בת מרים, אורי צבי גרינברג ורבים נוספים ● "אבישג", ביוגרפיה של אוויטה פרון מאת דבורה שבנה, תופיע בהוצאת הקיבוץ המאוחד וספרי חמד של ידיעות אחרונות. המחברת, ילידת ארגנטינה וחברת קיבוץ... מגוללת סיפור חיים דרמטי ובו גם פרק המוקדש ל... והיהודים ● בהוצאת הקיבוץ המאוחד יופיע "אלומה במרקחה" מאת מירנה פורמן על אלימות וצייתנות בגיל הרך ● "מדרשי" הליקון מס' 12, מוקדש לשירה המתכנסת על כתובים. הדרש אונס את הכתוב ויוצר... חדש. עוד בחוברת שירים מן העיזבון של חוי לסקוב שלא נכללו בספרו האחרון, "סוסים יקרים". עורכים: אמיר אור ואירית סלע, הוצאת ביתן ● חנוך לוין מבקש לטלוויזיה. החל מן ה־24 לאוקטובר תשודר סדרת מערכונים של חנוך לוין ובכימוין בתוכניתו של גידי גוב "לילה גוב". המערכונים והקטעים נבחרו מתוך ספרו החדש "הג'יגולו מקונגו" (בהוצאת הספריה החדשה) ● שיח גלריית עם חיים באר על האמן הארצישראלי הראשון מרדכי פ"ח (פיתוחי תותם) שניצר, יתקיים ב־6.10.94 בשעה 17:00 בביתן לאתנוגרפיה ופולקלור במוזיאון ארץ־ישראל בתל־אביב ● תיקון טעות: בשיחה השבוע עם יהודה אופן בשבוע שעבר, נפלה שגגה באחת השאלות: נכתב ברוירקא, וצ"ל ברוירס.

ברוריה כהן

עוד מכיבר זריני *

פּוֹלֶה נְשַׂר־שִׁטָּה נְחֻשְׁתִּי
הַמִּתְקַנֶּנֶת בִּשְׂעָרוֹתַי – עוֹד מִכִּכַּר זְרִינִי,
– אֲמִירִים מְפֻנָּקִים הִשְׁתַּחֲלוּ לְלֹא הִתְחַשְּׁבוּת –
קָרְקַס קַרְקַס תַּחַת רַגְלַי
מַשְׁמִיעָה לְעַצְמִי אֶת קוֹלוֹ שֶׁל הַסְּתָו
מִתְחַמֶּקֶת מִבְּרִיחָתִי – מְכַלַּעַת וְכוֹלַעַת
עַל סַף תּוֹדָעָתִי הַמִּתְבַּגֶּרֶת,
יְחִילָה לְפִגְעוֹנָהּ.

---

* זריני – שר צבא הונגרי, שכיכרות ורחובות נקראים על שמו.

מאוחר בסתיו

סַן־פֶּטֶרְבּוּרְג הָרְבִיעִית. וְעַל בּוֹסְנִיָּה עוֹמֵד דַּם רְעוּתָהּ.
תַּעֲרוּכַת מַאנֶה כ"ץ וּפִיקָסוֹ – בְּמוּזֵיאוֹן יִשְׂרָאֵל – בִּירוּשָׁלַיִם.
אָבָק שֶׁל חַמְסִין יוֹשֵׁב עַל רָהִיטֵי־הַבַּיִת וַאֲנִי יוֹשֶׁבֶת
וּמְסוֹבֶבֶת עַל עֵינַי הַיְּבֵשׁוֹת אֶצְבַּע רְטֻבָּה – וּמְשַׂנְאַת־הַקַּיִץ.
נְהָרוֹת פָּרְצוּ גְּבוּלָם – רָחוֹק – מַיִם מַיִם רַבִּים
וְהַדְּרֵי־הָאֲרוֹנוֹת כָּאן גְּדוּשִׁים בִּגְדֵי־חֹרֶף – לֹא בָּא שִׁמּוּשָׁם.
תַּקְלִיט יָשָׁן מִסְתּוֹבֵב אֶצְלִי עַל הַ"מַּעֲרֶכֶת" – כְּמוֹ פּוֹל רוֹבְּסוֹן
מַעֲמִיק הַזַּמָּר בְּקוֹלוֹ: יְהוֹשֻׁעַ חָשׁ לִירִיחוֹ" יְרִיחוֹ יְרִיחוֹ
– תְּחִלָּה יְרִיחוֹ – וְעוֹד מָה, וּבְמַקְבִּיל
לֶהָמוֹן רוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם – אֲנִי – אָנָּא
תְּבוֹאֵנִי סְתָו רָגִיל – חִבּוּק רַךְ – שֶׁבָּא אַחַר הַקַּיִץ
לָשִׂים אוֹתוֹ לָחַי אֶל לָחַי
מְנִיפָתוֹ תְּנַשֵּׁב לִי נְשִׁיבוֹת לְחָלוֹת – מַתְּנַת בְּלְמוּסִי
תְּסַפֵּן אוֹתִי בַּיִת
בַּיִת

הלוח הירוק

ת"א: 03-6388508 • פקס: 03-372301 • חיפה: 04-673673 • ירושלים: 02-255161
מודעות דרושים מתקבלות כל יום עד שעה 18:00

קיבוץ עין שמר מעוניין לרכוש **מגהץ אדים** יד שנייה, חצי תעשייתי, דגם "בייבי" לפנות לאילן ביום 06-374497 בערב 06-374149 פקס' 06-374430

מחפש נגר עם ניסיון באזור הוד השרון סטיב 09-986402 09-448853

עבודה ביפן שילוב של טיול ועבודה במכירות ברחבי טוקיו ויפן 09-914614 אלי

דרושה **בחורה צעירה** לטיפול בילדים טל': 03-5377301, 03-6425363 בערב. ברמת אביב ג'

לחממה לגידול צמחי בית בהוד השרון **עובד אחראי** בעל ניסיון ויכולת ארגונית טל' 09-405938 – בערב 09-442289

במושב אודים דרושה **מטפלת** לטיפול בתאומות בנות 4 + משק בית מגורים נפרדים 09-655105

משפחה בחדרה מחפשת **בחורה** שתשתלב בבית, לטיפול בשתי בנות (1, 5) + משק בית ניתן לשלב עם לימודים באזור או עם עבודה נוספת טלפון: 06-336939

לקיבוץ כפר־בלום דרושה **מטפלת מובילה לפעוטון** להתקשר במשך היום: 06-948459 06-948418

מטפלת ל־2 ילדות 11:00-17:30 + משק בית 03-6964833

דרושים **יוצאי צבא בתחום הבניין** באזור המרכז טל' 050-258262 08-560307 בערב

דירות 3½ חדרים **מנהרה – 2 חדרים נווה חכרמל** ...תיווך, דור 04-251120

בתל־אביב דרושה מטפלת ל־2 ילדים קטנים + עבודות בית. תנאים טובים ושכר הולם 03-5464390

למלון רמות דרוש/ה מלצר/ית / בר־מן / ית ללובי ניסיון קודם לינה במקום לפרטים: גבי 06-732636

לחברת לעבודות תשתית דרושים/ות **טרקטוריסטים/ות חרוצים/ות** לאזורים: ת"א-נתניה-חיפה אפשרות לקידום מהיר!! טל' 04-830182

לרפת משמר־הנגב דרוש **במב"ח** לכל עבודות הרפת רשיון נהיגה על טרקטור חובה טלפון: 07-911214

לקיבוץ גשור, דרושים מדריך/ה חברתי/ת לכיתות ד–ו מדריך/ה חברתי לכיתות ז–י טלפון בבוקר: 06-764111 אחה"צ: 06-764168 סמדר

י.א. שירותי שמירה וקפואה **דרושים/ות** ★ מאבטחים/ות למוסדות חינוך פרופיל 65 רובאי 03 ★ חובשים/ות לליווי טיולים. אפשרי, חיילים ★ שומרים/ות. עדיפות לבעלי נשק. טל' 02-870724 ביפר 294666 מנוי 47706 יואל

לרפת מושבית דרוש/ה **רפתן/נית** בעל/ת ניסיון, כולל גידול יונקים לתקופה ארוכה. תנאים טובים טל' 07-581313, 07-581677 פקס'/מזכירה רכב – 050-244489

לקיבוץ נען דרוש/ה **מטפל/ת מדריך/ה לכיתה א** עם הכשרה וניסיון ללא מגורים טלפון 08-442885 יהודית

לקיבוץ גבע דרוש במב"ח למדגה ניסיון לטרקטור, הכרחי + רשיון ג להתקשר בטל' 06-535775 – בעבודה 06-535140 – בערב

לקיבוץ כיסופים דרוש/ה אח/ות מוסמך/ת עם אפשרות לקליטה נא להתקשר למזכירות 07-983811 לרפי בשעות הערב 07-983837

למפעל "נטפים – יפתח" דרושים **במב"חים** לעבודה במחלקת הייצור נא להתקשר בשעות היום 06-942761 ובשעות הערב 06-952651 למיקי

לקיבוץ מגידו דרושה מטפלת לגיל הרך ניסיון קיבוצי אפשרות למגורים במקום 06-525868 בערב

לכפר יהושע דרושים/ות מפעילים/ות מנוסים/ות לטרקטורים אפשרות למגורים טל' 04-835078 אהרון

לקיבוץ שריד דרוש מטפל, מדריך לגילאי א, ב בעל הכשרה וניסיון, וללא מגורים לפנות בין השעות 17.00–22.00 06-548445 שרה 06-548367 סוזנה

דרוש **רפתן מנוסה** עם רשיון לטרקטור נא להתקשר בשעות הבוקר 04-854611 הערב 04-854620

דרושים **במב"חים** לעבודה במשמרות במפעל תעשייתי בקיבוץ התחייבות לשנה אפשרות למגורים במקום טל' בשעות היום: 06-488011/27

קיבוץ מצר מחפש 1. מטפל/ת + ריכוז חברתי לכיתות יסוד. ניסיון קיבוצי, הכרחי, שעות עבודה מפוצלות. תחילת העבודה, מידית 2. מטפל/ת לכיתות א' – ג ניסיון קיבוצי, התחייבות לשנה. נכונות לעבוד בשעות מפוצלות. תחילת העבודה, מידית טלפון בעבודה: 06-387978 בערב: 06-387767 (לילך)

לקיבוץ דליה דרושה מטפלת מקצועית (בעלת הכשרה מתאימה לגילאים 1 – 1½ שנה) בקשר לפרטים, נא לפנות: טל' בעבודה – 04-897891 – אסתר טל' בבית – 04-897646 – אסתר טל' בבית – 04-897326 – מרב

לקיבוץ שמיר דרושות בנות בשנת חופשה לעבודה בגיל הרך ועם כיתות ב – ג עדיפות לתושבות האזור להתקשר בשעות הערב מירי 06-901703 סיון 06-947991

1035 איש נספו באסון המעבורת; אפסו הסיכויים למצוא ניצולים

המעבורת הובילה כ־1250 נוסעים, יותר משסברו תחילה □ רק 147 איש ניצלו

טאלין ושטוקהולם, (ע"ר וע"צ). מספר ההרוגים באסון המעבורת אסטוניה שלשום הוא לפחות 1,035, לאחר שבחיפושים, שהחלו שוב אתמול בבוקר, לא נמצאו כל ניצולים נוספים, ולמעלה מ־1,000 בני אדם הוכרזו נעדרים, מסרה אמש הטלוויזיה השוודית. 147 בני אדם ניצלו ו־65 גופות נמצאו עד עתה.

מנהל חברת איסטליין, שבבעלותה המעבורת אסטוניה שטבעה, מסר כי האסון לא אירע בגלל תקלה בפתח הכניסה למכוניות של המעבורת. לדבריו "זו תאונה מוזרה, ואני משוכנע שדלתות המעבורת אינן הסיבה לאסון".

אחד מאנשי הצוות של המעבורת טען, כי המים פרצו דרך פתח הכניסה למכוניות. כן נאמר, כי בביקורת בטיחות שנעשתה לפני ההפלגה, מצאו הבודקים השוודיים ליקויים באטמי הפתחים.

מנהל איסטליין מסר, שייתכן כי התפוצצות או התנגשות תת־מימית גרמו לטביעת המעבורת, אולם אי אפשר יהיה להסיק מסקנות לפני שצוללנים יבדקו את שרידיה. לדבריו, גם אם חדרו מים למעבורת, קשה להניח שזה היה הגורם שהביא לטביעתה תוך עשר דקות.

טורקו, פינלנד, מוקדם יותר אתמול מסר מתאם פעולות ההצלה שהמעבורת הובילה לפחות 1049 נוסעים ואנשי צוות, יותר משרווח תחילה.

ריימו טיליקאינן, קצין הצי הפינלנדי שניהל את פעולות ההצלה, מסר במסיבת עיתונאים, כי הסיכום החדש נתקבל ממשרד הפנים של אסטוניה. קודם לכן נמסר על 975 או 964 איש במעבורת. הוא הוסיף, כי לפי סיכומים של אסטוניה, נעדרים 844 נוסעים ואנשי צוות, כ־80 יותר משסברו תחילה.

עם זאת ציין קצין הצי, כי גם אין וראות שהמספר האחרון מדוייק.

הטלוויזיה השוודית העריכה אתמול, שמספר הנוסעים היה גבוה מ־1,250.

LIVE-IN DOMESTIC HELP
IN KFAR-SHMARYAHU
Tel: 03-7515201; 03-6952472; 09-583416

זמר הראי האלג'ירי הפופולרי שב חסני נרצח בידי אלמונים

אלג'יר, (ע"צ, ע"ר). זמר הראי הפופולארי שב חסני (26), אליל הנוער האלג'ירי, נרצח אתמול במרכז העיר אוראן שבמזרח אלג'יריה, ארבעה ימים לאחר שזמר משבט הברברים נחטף בידי מוסלמים קיצוניים – מסרו שירותי הביטחון. חסני שקרון, שאוהדיו העניקו לו את כינוי החיבה שב ("הצעיר") חסני, נהרג מיריות כדור ברחוב גלמאר, בידי אלמונים. חסני התמחה במוסיקת ראי, תערובת של רוק ומוסיקה עממית של מערב אלג'יריה.

הריגתו אירעה לאחר שקבוצה חמושה של מוסלמים קנאים חטפה בשבת בערב את הזמר הברברי הנודע מאטוב לונס, מבית קפה בעיר טיזי אוזו, 90 קילומטר ממזרח לאלג'יר. שלטונות הביטחון האלג'יריים מסרו, כי זיהו שניים מהחוטפים. ארגון ברברי אקטיביסטי, "תנועת התרבות הברברית", איים לפתוח במלחמה נגד המוסלמים הקיצוניים אם לא ישוחרר לונס תוך 48 שעות, אך מאוחר יותר השעה את איומו, כדי להעניק יותר זמן לשלטונות לעלות על עקבותיו.

קנאים מוסלמיים ביצעו בשלוש השנים האחרונות מעשי רצח וחטיפה רבים, ולפחות 10,000 בני אדם נהרגו בתקופה זו. ביניהם היו עתונאים, מרצים, עורכי דין, סופרים ומשורר, אך שקרון הוא הזמר הראשון שנפל קורבן לקנאים.

שב חסני, שזכה לכינוי "חוליו איגלסיאס מאוראן", זכה לפופולריות עצומה, בעיקר בקרב הצעירות האלג'יריות, שהתאהבו בשיריו הסנטימנטליים. הפופולריות שלו חרגה מגבולות אלג'יריה, ומוסיקת ה"ראי" כבשה לאחרונה גם את הציבור האירופי והישראלי.

המוסלמים הקיצוניים שנאו את המוסיקה שלו, אך הופעותיו עוררו היסטריה בקרב מעריציו הצעירות. תקליטו האחרון, שכלל את השיר "לא השכחתי כי ניפרד", נמכר ביותר מ־70,000 עותקים.

הפרלמנט האירופי מותח ביקורת על עמדת הוותיקן בעניין ההפלות

שטרסבורג, (ע"צ). הפרלמנט האירופי מתח אתמול ביקורת על העמדה שנקטו הוותיקן והקיצונים המוסלמיים בנושא ההפלות במהלך ועידת האו"ם לאוכלוסיה ולפיתוח, שנפתחה ב־13 בספטמבר בקהיר.

בהחלטה שנתקבלה אתמול, הביע הפרלמנט צער על שעניין ההפלות, כפי שהוצג ע"י הוותיקן והקיצונים המוסלמיים, הסיט את הדיונים מהנושאים העיקריים של הוועידה, ומנע טיפול מעמיק יותר בסוגיות הפיתוח והאוכלוסיה.

עם זאת בירך הפרלמנט על ההתקדמות שנרשמה בוועידת קהיר, בדיונים בנושא האוכלוסיה, בכל הקשור לתפקידה של האשה בחברה.

ההודעה על עמדת הוותיקן והקיצונים המוסלמיים הוגשה להצבעה עפ"י יוזמת קבוצה ליברלית של הפרלמנט האירופי, למרות תגובתם השלילית של נציגי הקבוצה הנוצרית־דמוקרטית של המפלגה העממית האירופית ושל קבוצות הימין הקיצוני.

משלחת הכנה ישראלית הגיעה לבחריין לקראת השיחות בנושא איכות הסביבה

משלחת משרד החוץ, בראשות הסמנכ"ל יוסי גל, הגיעה אתמול לבחריין לקראת השיחות הרב צדדיות שיתקיימו שם בנושא איכות הסביבה. סבב השיחות בנושא איכות הסביבה יתקיים בין ה־25־26 באוקטובר.

המשלחת התקבלה בחמימות רבה, וחבריה נפגשו אתמול עם פקידים בכירים במשרדי החוץ, הפנים והבריאות. בחריין היא המדינה השלישית מבין מדינות המפרץ המארחת שיחות במסלול הרב צדדי. קדמו לה עומן וקאטר.

פאר־לי שחר

דרושה מטפלת
בעלת ניסיון
לילד בן שנה וחודשיים
03-6460522 – בעבודה
03-5752452 – בערב

דרושה אשה צעירה
לעבודות משק בית וטיפול בתאומות בנות 7 בת"א
לא כולל לינה
08-401958 03-6967603

דרוש עובד מטע
חרוץ ובעל ניסיון בגיזום ובריסוס למטע נשירים
גדול בצפון
טל' בערב 06-942977

לזוג צעיר באזור המרכז
דרושה
אופר
לטיפול בתינוקת + משק בית
03-6355701 נורית

במושב מעלה גמלא
וילה מרווחת, חצר גדולה
מידית
$320
06-732484

לבעלי/ות מודעות גבוהה לבריאות
לחברה ייחודית בעולם
לצמחי מאכל
יש מה להציע לך:
אפשרות להכנסה חלקית/מלאה (להרבלייף)
טל' 03-5463630

דרושה מטפלת
צעירה ומנוסה
לתינוקת מקסימה
לשנה 03-6428218

דרוש/ה
אופר
בעל/ת יוזמה וחרוץ/ה
למשפחה עם ילדים וכלבים מגורים במקום
רשיון נהיגה־חובה
תנאים טובים
טל' 03-5344169

האשלייה התנפצה אחרי 55 דקות

55 דקות טיפחו שחקני מכבי תל־אביב תקווה גדולה, להפתיע את מוליכת הבונדסליגה. הם התמודדו בשיוויון עם וורדר ברמן, אבל אז ניפץ בודה את האשלייה. באסלר קבע 0:2 וסיים את הפרק הישראלי באירופה לעונה זו

55 דקות טיפחו שחקני מכבי תל־אביב תקווה גדולה בלב. 55 דקות קיוו שאולי יצליחו להפתיע, או לפחות "למשור" 30 דקות הארכה, במשחק החוץ בגביע המחזיקות, נגד וורדר ברמן, המוליכה בראשות הטבלה בגרמניה.

אבל אז התנפצה האשלייה. התרופפות משמעותית של רוב שחקני מכבי היקנתה לגרמנים המנוסים את הניצחון בסיום 0:2, דווקא במשחק לא משובח ולגמרי לא מבריק שלהם.

שחקני מכבי תל־אביב שיחקו קרוב לשעה ללא רגשי נחיתות מול ברמן. יתרה מזאת, בניצוחם של הורים, בלקין ושוקאנוב, החזיקה מכבי יותר בכדור במרכז המגרש, וגם סיכנה יותר את שערו של אוליבר רק. הצרה, שבאותן דקות טובות של מכבי, ניסו שחקניה רק לבעוט ממרחקים של בין 16־25 מטרים, ומשום מה לא ניסו לפרוץ ולחלוף על פני הגנת היריב, בה בלט במיוחד הבלם המצרי, ראמזי, שהיה מעוז ההגנה.

בדקות הפתיחה ניסה בלקין פעמיים לסכן את השער הגרמני, אבל בשני המקרים הוא לא דייק. גם יורי שוקאנוב ואלון מזרחי סיכנו את השער הגרמני. הזדמנות גדולה ניתנה למכבי בדקה ה־40, לאחר כדור ירוי מ־20 מטרים של בלקין, אותו הדף בקושי השוער הגרמני.

מכבי תל־אביב עוד החזיקה מעמד 10 דקות לאחר ההפסקה, אבל לאחר ששוקאנוב ובלקין נעלמו מהמגרש, החלו הגרמנים להגביר את הקצב, ועלו ליתרון בדקה ה־55. זה החל באגף הימני, עם מריו באסלר המצויין. הוא שלח כדור רוחב למרכז הרחבה, ומרקו בודה התגנב בין קלינגר לגדי ברומר, ומקרוב הבקיע את אובארוב, שהכדור חדר בין רגליו לרשת – 0:1 לברמן.

מכבי תל־אביב כמו נרדמה, אבל התקפת פתע כמעט הניבה קשר שוויון: אלון מזרחי, שהיה מאד חלש, השתהה יותר על המידה (76) ואפשר למגן יריב להרחיק את הכדור, ולמנוע שוויון די צודק.

שיתופם בשלהי המשחק של ניר סביליה ואלי דריקס לא עזר לכבוד תל־אביב, שספגה את השער הבא בדקה ה־78, שער מיותר לחלוטין. מכדור קרן ישיר ומסובב של באסלר משמאל, שלהפתעת הכל חדר לרשת, באשמתם הישירה של השוער אובארוב ושל בלקין, שנתקע ליד קורת השער והתקשה להדוף את הכדור הפשוט – 0:2. חבל.

השופט הפיני הצהיב במהלך המשחק את יעקב הלל ועמית לוי ממכבי, ואיילטס ומרדר מברמן.

וורדר ברמן – מכבי תל־אביב 0:2 (0:0)

★ האיצטדיון בברמן, 18 אלף צופים. שופט: הירדינאמוד (פינלנד).
★ השערים לברמן: מריקו בודה (55), מריו באסלר (78).
★ המצטיין: מריו באסלר.
★ וורדר ברמן: רק 6, וולטר 5, רמזי 6, שולץ 5, ווטאבה 6, באסלר 7, בודה 6, הרצוג 7, איילטס 5, ויידנר 5, רוטר 5 (זוואר).
★ מכבי ת"א: אובארוב 4, גדי ברומר 5, קלינגר 4, שלח 4, הלל 5, אלון ברומר 5, עמית לוי 5 (סביליה), בלקין 5, במוני 5, שוקאנוב 5, מזרחי 4 (דריקס).

סמפדוריה עלתה

סמפדוריה האיטלקית נחלצה אתמול מן ההפסד המביך לחובבי בודו גלימט מנורבגיה במשחק הראשון (3:2), כשניצחה בגומלין המחזיקות ועלתה לשלב הבא.

הניצחון עלה ביוקר רב לאיטלקים, שכן קפטן אנגליה, דייוויד פלאט, שהבקיע את אחד השערים, נפצע קשה ברגלו. את השער הנוסף כבש אטילה לומברדו.

במשחקים נוספים (העולות מודגשות): ארסנל – אומוניה ניקוסיה 0:3 (בסיכום 1:6); טיראנה – ברונדבי 1:0 (4:0); ויקטוריה זיזקוב – צלסי 0:0 (4:2); ה.י.ק הלסינקי – בשיקטאש 1:1 (3:1); טאטרן פראסוב – דנדי יונייטד 1:3 (4:5); צ'רנומורייץ אודסה – גראסהופרס 0:1 (3:1); לודז' – פורטו 1:0 (3:0); פאנאתינאיקוס – פירין 1:6 (1:8); אוסטריה וינה – מריבור בראניק 0:3 (1:4); פיינורד – ז'לגיריס 1:2 (2:3); אוקזר – קרואטיה זאגרב 0:3 (4:3); פרנצווארוש – צ.ס.ק.א מוסקבה 1:2 (3:3), 6:7 להונגרים בבעיטות 11; ברויי – סליגו רוברס 1:3 (2:5); סראגוסה – גלוריה ביסטריצה 0:4 (2:5).

★ אסטון וילה העפילה לשלב הבא בגביע אופ"א, לאחר ניצחון בפנדלים על אינטר מילנו. האנגלים ניצחו 0:1 (בראשון 0:1 לאיטלקים), ובבעיטות ההכרעה ניצחו 3:4.

דרבי בר"ג

מוקד משחקי המחזור הרביעי בליגה הארצית יהיה מחר (15.00) במכתש בגבעתיים, שם ייערך הדרבי הרמת־גני, בין הפועל רמת־גן למוליכת הליגה, הכח/מכבי רמת־גן. ישפוט: חיים ליפקוביץ'.

שאר המשחקים, היום: מכבי יפו – הפועל ירושלים (גאון, דור מלכה ב'); הפועל לוד – הפועל בת־ים (דוד רמרקדו). מחר: הפועל אשקלון – הפועל טייבה (שי אוסרון); הפועל קרית־שמונה – מכבי יבנה (חיים מירובסקי); הפועל כפר־סבא – מכבי קרית־גת (רמזי בדרה); ס.כ. נס־ציונה – שמשון ת"א (אקרם זועבי); הפועל אשדוד – הפועל חדרה (ניר בעבור).

השעה הראשית 15.00.

במוקד המחזור ה־5 בליגה הלאומית

קרב המאכזבות: בית"ר ירושלים – הפועל חיפה

□ י. חכם

רק שבעה משחקים ייערכו במחזור החמישי בליגה הלאומית בכדורגל, שכן, בעקבות משחקה של מכבי תל־אביב אתמול נגד וורדר ברמן (ראה ידיעה נפרדת), נדחה משחק הליגה שלה נגד הפועל צפרירים חולון.

המשחק המסקרן של המחזור ייערך באיצטדיון טדי (16.30), ובו תארח סוגרת הטבלה, בית"ר ירושלים (עדיין ללא ניצחון), את הקבוצה המאכזבת של הפועל חיפה, שכבר נחלה 3 הפסדים. הירושלמים מקווים כי הזעזוע שגרמו פיטורי המנג'ר, אמציה לבקוביץ', שאגב אימן אשתקד בחיפה, יסייע לקבוצה להשיג ניצחון ראשון. ישפוט: דני קורן.

במגרש מכבי נתניה תארח מכבי המקומית את בית"ר תל־אביב (15.00, אייל צור).

מוליכת הליגה הבלתי מנוצחת בני יהודה תל־אביב, תארח (15.00) בשכונת התקוה את מכבי הרצליה (אבנר כהן).

שני משחקים בכרטיס אחד יהיו באיצטדיון בלומפילד ביפו: ב־16.00 ייפגשו שתי העולות המצליחות, הפועל עירוני ראשל"צ והפועל בית שאן (איתן טבריה). ב־18.00 תארח בעלת הבית, הפועל תל־אביב, את מכבי פתח־תקוה (יצחק בן־יצחק).

משחק לא קל צפוי לאלופה מכבי חיפה, נגד מכבי עירוני אשדוד. להרכב חיפה יחזור, לאחר שבוע הרחקה, הבלם, אלון קוונייצוב, אך אלון חזן ימשיך להיעדר. (18.00, אליעזר, יהושע לויה).

הפועל פתח־תקוה תארח את הפועל באר־שבע (15.00, יוסי בנישתי).

יוצאים לדרך

מחוז הצפון, היום: מכבי אח"י נצרת – הפועל טירת־הכרמל (בשפרעם); הפועל א.א. פאחם – הפועל עכו (15.30); מכבי חדרה – מכבי טמרה. מחר: הפועל כפר־קנא – הפועל טבריה; מכבי עכו – הפועל נצרת־עילית; בני סכנין – מכבי אור־עקיבא; הפועל גבעת־אולגה – מכבי עפולה; מכבי שפרעם – מכבי עוספייה.

מחוז הדרום, היום: מכבי רמת־עמידר – הפועל באר־יעקב (14.30); הפועל ירוחם – בית"ר באר־שבע; הפועל ר.א. כרמל – הפועל מרמורק. מחר: הפועל אור־יהודה – הפועל כפר־שלם (11.00); בית"ר רמלה – הפועל מרחבים (האיצטדיון החדש בלוד); הפועל א.ג. יפו – הפועל קרית־אונו; מכבי "לורוס" חולון – הפועל יהוד.

השעה הראשית 15.00.

מג'יק ג'ונסון

מפגן כדורסל נדיר של באק ג'ונסון העניק אתמול להפועל ת"א ניצחון גדול על פ.או.ק סלוניקי. 41 נקודות ב־17 מ־20 ל־2, 4־4 לשלוש, 3־4 בעונשין, ועוד הרבה תוספות של כדורסל מעולם אחר ● כוכבי פ.או.ק, ובראשם פרלביץ', סאביץ' ולמפלי איכזבו, אבל לא בטוח שזה יספיק בשבוע הבא, בהר הגעש בסלוניקי

...ק אמיתי: באק ג'ונסון הבהיר אמש מדוע בהפועל ת"א לא התרגשו יותר מדי ...עזיבה סדרייוד חרדקיל. הלך קאוון מהאנ.בי.איי – בא תותח גדול ...היוונים לא הבינו מאיפה זה בא להם. כשג'ונסון ירד בצרורות, ...הוא קלע ופלאה, קטף ריבאונדים, וחוץ מלמאטא באוסישקין עשה ...גדול לניצחון המרשים (צילום: אריה קנפר)

□ שלום דגן

הצגת כדורסל נדירה של באק ג'ונסון העניקה אתמול להפועל תל־אביב ניצחון יוקרתי מרשים על אחת הקבוצות הטובות באירופה, פ.או.ק סלוניקי – 70:82.

לא בטוח שהתצוגה הפרטית של ג'ונסון יעביר את הפועל ת"א לשלב הבא (אחר מבתי שמינית גמר גביע אירופה לאלופות), אבל בטוח שמי שראה את הכדורסלן הנפלא הזה בפעולה אמש – לא ישכח אותו כל כך מהר.

הוא עשה הכל על המשטח הצמא להישגים באוסישקין. הגנה יעילה שהגבילה את האמריקני שמנגר, למון למפלי, ל־8 נקודות בלבד, שליטה אוירית כמעט מוחלטת מתחת לסל ת"א, ראיית משחק שהתבטאה בהבנת ה"חורים" של היוונים בהגנה, ומכל לכל מפגן ירי בלתי פוסק – 41 נקודות באחוזים נדירים: 17 מ־20 ל־2 נק', 4 מ־4 לשלוש, 3־4 בעונשין.

כאמור, קשה לקבוע בוודאות שהפרש 12 הנקודות יספיק בסלוניקי ביום חמישי הבא, אך התל־אביבים יכולים עתה לפחות לחלום.

החצי הראשון של ההתמודדות נגמר הרבה יותר טוב מכפי שציפו.

ת"א יכולה בהחלט לשאוב עידוד גם מן הצורה שבה תפקדה הקבוצה. חוץ מג'ונסון, היו על המשטח גם מילטון וגנר ביכולת התקפה סבירה, ואנשי המלחמה והנשמה – גלעד כץ, ג'יימס טרי, צח יאיר, מונהגים ע"י הפייטר העצום, ליאור ארדיטי.

אלה, עם ג'ונסון הכל־יכול, יצרו הגנת פלדה, שהבריחה את היוונים להשתגע בזריקות מטווחים דמיוניים, וגם אם פה ושם זה הלך להם (דווקא מכיוונו של ניקוס גנדורים, שאיש לא דיבר עליו ערב המשחק), שיחק הדבר לטובת התל־אביבים, שקטפו את הריבאונדים הרבים ויצאו להתקפות מהירות, בפתיחה, עם סיום המחצית הראשונה, וגם במחצית השנייה, והצמיחו פער שהגיע עד 14 נקודות.

אוסישקין, חצי ריק, היה מלא ברקות האלו באנשים הנכונים, אותם 400־300 אוהדים צורחים ומעודדים, שנתנו לשחקניהם רחיפה עצומה, כאילו עמדו מאחוריהם 5000 איש.

הפועל תל־אביב התעלתה במחצית הראשונה ליכולת מצויינת, כשרצה בסירוף החל משריקת הפתיחה, ולאחר שני סלים של ארדיטי, נטל ג'ונסון את הפיקוד, במסווח לסל של היוונים, שמאמנם, דראגן שאקודה, נראה המום ומסר אונים, ובדקות אלו ספק כפיים לשמיים, מחפש עזרה מול ה"מג'יק ג'ונסון" החדש שנתגלה על שפת הירקון.

מתוך 12 זריקות השתיל ג'ונסון 23 נקודות בחצי הראשון, ואלמלא אובדן עשתונות רגעי בזיקת הסיום, שבמהלכו הקטינו היוונים מ־31:44 ל־36:44, היתה ת"א נהנית מפער שיכול היה לתת לה בטחון רב יותר לגומלין.

אל ג'ונסון חברו במחצית הזו ואגנר, עם 11 נקודות, טרי, במשחק הגנה מצויין, שחיסל לחלוטין את סאביץ' האיום (7 נקודות, כולן בעונשין), כץ, בריכוז יעיל, וארדיטי, איך לא, בהטרדה בלתי פוסקת של קלעי פ.או.ק, ובראשם ברוניסלב פרלביץ' המפונק, שבמחצית השנייה נפגע במרפקו ולא רצה להמשיך במשחק.

המחצית השנייה היתה שקולה יותר, ומשחק ההתקפה של ת"א הצטמצם לפעולות האישיות של ג'ונסון ו־ואגנר. אבל היוונים, שאולי סבלו מכך שסאביץ' נפגע בפניו ויצא לטיפול ממושך, לא ניצלו זאת. למון למפלי הבהיר מדוע רוצים להחליפו, פרלביץ' לא הצליח להיחלץ מארדיטי שנצמד לורידיו, ורק ממציאוליס ובנדורים צינגו מדי פעם את ההתלהבות של ת"א, שלא הצליחה לברוח לכיוון 20 הפרש.

את הפסקה האחרונה נייחד לשיפוט. אז ככה, שני השופטים עוררו עליהם את זעם הקהל והספסל התל־אביבי, בסדרת שריקות צורמות, וגם בשתיקות מוזרות כשהיוונים ביצעו עבירות גסות על שחקני הפועל. "משכמו ומעלה" בתחום זה היה היוגוסלבי, ואקוביץ', שהנחמה היחידה מבואו למשחק בישראל היא שבשבוע הבא הוא לא יהיה בהר הגעש בסלוניקי.

הפועל תל־אביב – פ.או.ק סלוניקי 70:82 (36:44)

★ אולם אוסישקין בת"א. 1000 צופים. שפטו: נושב (בולגריה) ויאקוביץ' (יוגוסלביה).
★ קלעו להפועל ת"א: ג'ונסון 41, ואגנר 20, טרי 8, ארדיטי 7, פליישר 2, יאיר 2, כץ 2.
★ לסלוניקי: בנדורים 18, פרלביץ' 13, ממציאוליס 11, למפלי 8, סאביץ' 7, קורפאס 7, גלקטורוס 3, רנטיאס 3.

...קבע גורל מאמן בית"ר ירושלים:

מזרחי תלוי בתוצאות שני המשחקים הקרובים

□ משה רוזנברג

...נגד הפועל חיפה ...המבחן הראשון מתוך ...מאמנה הזמני של בית"ר ...יוסי מזרחי. ...עם הצוות המקצועי ...מסר ברור, לפיו הצלחת ...בשני משחקי הליגה ...תקבע את מעמדו בקבוצה. ...אחרת: שני נצחונות יתנו למזרחי מינוי של קבע עד תום העונה, למרות שחלק מחברי הנהלת הקבוצה מסרב לתת למאמן הבלתי מנוסה בלאומית אחריות כה כבדה.

באותה שיחה הבהיר מזרחי לצוות המקצועי כי לא יסכים להיות עוזר מאמן, כמו בתקופתו של המנג'ר, אמציה לבקוביץ'.

אם מזרחי יכשל במשימה, ימונה לקבוצה מאמן ישראלי.

...בני יהודה תבקש לעקל כספי הפועל תל־אביב

...חר שצ'ק בסך 68 אלף שקלים עבור מכירת הבלם, ...יא שרעבי, חזר פעמיים משום שלא היה לו כיסוי

□ נפתלי כהן

בני יהודה תגיש היום עיקול על ...הפועל ת"א במרכז הפועל, ...כיסוי המחאה על סך 68 אלף שקל, שקיבלה עבור מכירתו של הבלם, גיא שרעבי.

אתמול מסר יו"ר בני יהודה גד סולמי, כי הפקיד פעמיים את ההמחאה, שחזרה ללא כיסוי. סולמי נשמע אתמול זועם: "התקשרתי לבנק של הפועל, הנמצא בכפר־סבא, ומנהל הבנק צחק לי בטלפון ואמר: 'אין לך סיכוי לקבל ממני הכסף. הקבוצה נמצאת במינוס גדול'. התקשרתי למנכ"ל הפועל, אריה הרשקוביץ', וקבענו להפגש בצהריים. חיכיתי לו עד 6.30 והוא לא הגיע".

"עד היום הלכתי אתם ברוח טובה, אבל בהפועל לא יעשו ממני צחוק. אני אטיל עיקולים והם יחפשו אותי. אני גם אפרה את צ'ק הבטחון שנמסר לי ע"י משה סיני".

מנצ'סטר יונייטד ...ארח את האחרונה ...טבלה – אברטון

...האלופה, מנצ'סטר יונייטד תארח ...במחזור התשיעי בליגה ...את האחרונה בטבלה, ...המוליכה, ניוקאסל, ...משחק מחוץ עם אסטון וילה. דרבי ...יהיה בין ארסנל לקריסטל ...פאלאס.

...המשחקים: לידס – מנצ'סטר ...ליברפול – שפילד וונסדיי; ...– בלקברן: סאות'המפטון – ...ווימבלדון – טוטנהאם. ...ביום ראשון יהיו שני משחקים ...צלסי – ווסטהאם; ...ביום שני: לסטר – ...

★ גרמניה: הצוערת בראש הטבלה, וורדר ברמן, תארח את המבורג. האלופה, באיירן מינכן תארח את קלן. יתר המשחקים: שאלקה – פרנקפורט: דרזדן – מינכן 1860; קארלסרוהה – קייזרסלאוטרן; לברקוזן – שטוטגארט; אורדינגן – דורטמונד; בוכום – דויסבורג; פרייבורג – מנשנגלדבאך.

★ הולנד: איינדהובן תתארח מחר אצל ברדה, וביום ראשון תארח ספרטה רוטרדאם את האלופה, אייאקס אמסטרדאם, ופיינורד תשחק בחרונינגן.

★ בלגיה: קבוצתו של איציק זוהר, אנטוורפן, תתארח אצל לומל. האלופה, אנדרלכט, תארח את בוורן.

★ סקוטלנד: האלופה ריינג'רס תארח את דנדי יונייטד, והמוליכה, סלטיק, תשחק במאדרוול.

★ צרפת: המוליכה, נאנט, תארח את בורדו. האלופה, סאן־ז'רמן, תשחק בקון. קאן – ליל; מונאקו – מארטיג; סושו – לאנס; אוקזר – סנט־אטיין.

★ ספרד: האלופה ברצלונה תשחק בסראגוסה, וריאל מדריד בג'יחון.

הבונקר השוויצרי פוצח

מכבי ת"א קלעה אמש רק 55 נקודות לסל בלינזונה, אבל זה הספיק לניצחון ופער בטחון בדרך לשלב הבא

□ שירות "על המשמר"

אלופת ישראל בכדורסל, מכבי תל־אביב, פתחה את הופעותיה בגביע אירופה לאלופות ברגל ימין, כאשר גברה בלוקארנו על אלופת שוויץ, בלינזונה באסקט, 49:55. מכבי לא הציגה כדורסל גדול, אבל המטרה העיקרית – פער בטחון לפני הגומלין – הושגה במלואה.

היריבה השוויצרית, לבטח לא מאריות הכדורסל האירופי, הורידה את מכבי לכדורסל נמוך. גם חסרונו של נדב הנפלד השפיע על היכולת של מכבי, אבל 55 נקודות בלבד במשחק – זה מעט מדי בכל קנה מידה. לחניכיו של מולי קצורין יש עדיין דברים רבים לשפר. הקבוצה הגיעה אמנם ל־50 אחוזי קליעה בסלים של שתי נקודות, אבל משחק ההתקפה הבליט ליקויים לא מעטים.

מכבי הוליכה כמעט לכל אורך המשחק בהפרשים קטנים, שנעו בין 4 ל־8 נקודות. הפתיחה היתה די צמודה – 4:7 למכבי (4), 7:7 (5). השוויצרים הפכו ל־7:10 בדקה ה־6, אבל דורון ג'מצ'י בסלי שלוש גרם למפנה – 11:15 (8).

לקראת סיום המחצית נראתה מכבי קצת טוב יותר מאשר בפתיחה, וגם אחוזי הקליעה השתפרו. המשחק הפך מאורגן יותר, וגודס ניהל משחק סבלני מול השוויצים החלשים.

עם פתיחת המחצית השנייה חל רפיון מסוים במכבי, והשוויצים צימצמו עד 30:33 בדקה ה־23. באותן דקות בלטו בהולשתם ג'מצ'י ונוריס קולמן.

למרות זאת המכבים הצליחו לשמור על פער סביר עד לדקה ה־30 – 37:42. ברוב המחצית השנייה ישב מוטי דניאל על הספסל בגלל 4 עבירות, כשגם ג'מצ'י ופייר סבלו מבעיית עבירות.

בין הדקות 31־35 הצליחו המכבים לברוח ליתרון של 10 נקודות 43:53, ובחמש דקות הסיום לחצו המקומיים, אבל כל שהצליחו היה לצמצם מעט את הפער. בדקה ה־39 עוד היו סימני שאלה לאחר שהפער צומצם ל־49:53, אבל הסיום היה של מכבי – 49:55.

וכבר אמרנו, רחוק מלהלהיב, אבל מספיק לעלות לשלב הבא.

מכבי תל־אביב – בלינזונה 49:55 (24:30)

★ האולם בלוקארנו. 300 צופים. שפטו: יובאנצ'ייץ' (יוגוסלביה) ותיאופילי (איטליה).
★ קלעו למכבי ת"א: קולמן 14, ג'מצ'י 14, צורצ'ייך 13, גודס 12, פייר 2.
★ קלעו לבלינזונה: מילין 14, בל 12, גויאנוביץ' 8, סילמור 7, סטוקלאפר 6, ואליס 2.

אופ"א חוקרת הפגיעה בשוער ולצבורג בסן־סירו

איגוד הכדורגל האירופי פתח בחקירה בקשר לטענתו של שוער קבוצת קאזינו זלצבורג, כי נפגע מבקבוק שנזרק על־ידי הקהל באיצטדיון סן־סירו, במשחק בגביע אירופה לאלופות, בו ניצחה מילאן 0:3.

אם אכן יתאמתו טענותיו של השוער, צפוי משחק חוזר על מגרש נייטראלי, והקבוצה המילאנוית תספוג עונש רדיוס לכמה משחקים.

★ לו מקארי נתמנה למנהל החדש של קבוצת הכדורגל סטוק מליגת המשנה באנגליה.

★ וועדת המשמעת של איגוד הכדורסל נזפה אמש ביו"ר הוועדה המקצועית של הפועל תל־אביב, שאול איזנברג, בגין התבטאותיו נגד יו"ר איגוד השופטים, גבי קראוס.

★ במשחק המרכזי בליגה העילית לנוער שנפתחה אמש במחוז הצפון, גברה מכבי חיפה באולמה על מכבי נתניה 96:98. בחיפה בלט יוסי דרזון, שקלע 34 נקודות, ובנתניה אילן קדוש 36.

יוסף גלזר

★ באסיפה הכללית של תא כתבי הספורט שליד אגודת העתונאים בת"א שהתקיימה אתמול, נבחרה הנהלה לתא לשנתיים הבאות: אברהם בן־שלום (ידיעות אחרונות) יו"ר, משה כהן (דבר) ורון קופמן (הארץ) חברי הנהלה. בני פייסיק (קול ישראל) ממלא מקום.

תבוסה קשה לאליצור חולון במוסקבה 110:71

□ שרות "על המשמר"

אלופת הנשים בכדורסל, אליצור חולון, נחלה אמש תבוסה קשה לצ.ס.ק.א מוסקבה – 110:71 (53:41), במסגרת גביע אירופה לאלופות.

אצל הרוסיות שיחקה כדורסלנית חולון בשנתיים האחרונות, יילנה ברנובה, שנשמרה היטב ע"י האמריקנית המצויינת, סינדי בראון.

קלעו לחולון: בראון 39 (13 כדורים חוזרים), סטאפורד 16, מעוז 7, קליין 5, יהודה 2, גרגו 2.

הגומלין יהיה ביום חמישי הבא בקרית־שרת.

★ במשחק הראשון במסגרת שמינית גמר גביע המדינה בכדורסל לנשים תארח מחר (20.00) אליצור "נוהדיוד" רמלה את בני יהודה.